

ΒΗΜΑgazzino

SPECIAL ISSUE
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΠΟΚΛΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥΣ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ,
ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ,
ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ,
ΤΟΥ ΣΙΝΕΜΑ,
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΟΥ ΕΒΔΗΜΑΤΙΚΟΥ
ROLEX ARTS FESTIVAL.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΟΝΟΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΔΙΝΟΥΝ
ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Κ. ΤΟΪΜΠΗΝ, ΑΛ. ΡΑΤΜΑΝΣΚΙ, ΤΖ. ΤΕΪΜΟΡ, Κ. ΜΙΑΡΕΤ, Σ. ΚΑΡΤΜΕΛΑ,
Μ. ΓΚΙΑΜΟΡ, Α. ΜΑΡΤΙΝΕΣ, ΝΤ. ΕΛ ΓΟΥΕΝΤΙΝΙ, Μ. ΘΑΤΣΕΡ

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΩΡΑ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΜΟΥΣΕΙΑ
ΜΝΗΜΕΙΑ ΟΠΕΡΑ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΤΑΞΙΔΙΑ

20 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ROLEX ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

Ένα γεγονός που αξίζει να γιορτάσουμε. Τι συμβαίνει όταν συστήνουμε νεαρά ταλέντα σε μερικούς από τους πιο διάσημους καλλιτέχνες στον κόσμο, προσφέροντας την ευκαιρία προσωπικής καθοδήγησης; Συμβαίνει κάτι μαγικό. Οι ζωές τους αλλάζουν. Για πάντα.

Και όταν αυτό συμβαίνει σταθερά για πάνω από 20 χρόνια, γίνεται μια διαρκής πηγή θετικής δύναμης. Στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Perpetual Arts, το πρόγραμμα καλλιτεχνικής καθοδήγησης της Rolex ενθαρρύνει τη μετάδοση της παγκόσμιας καλλιτεχνικής κληρονομιάς και συμβάλλει στον πανανθρώπινο πολιτισμό. Για τη Rolex, η 20ή επέτειος είναι μια αφορμή να στρέψουμε το βλέμμα πίσω και να ευχαριστήσουμε τους εκατοντάδες ανθρώπους σε όλο τον κόσμο στους οποίους οφείλεται η επιτυχία του προγράμματος.

Πάρτε και εσείς μέρος στη μεγάλη γιορτή.

#Perpetual

ΑΘΗΝΑ, ΕΛΛΑΔΑ
22 ΕΩΣ 28 ΜΑΪΟΥ 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 04 Εβδομάδα
- 06 Λίνα Μενδώνη
- 08 Cover Story: Μεγάλα ονόματα της τέχνης στην Αθήνα
- 13 Δόμνα Μιχαηλίδου
- 14 Γιάννης Μόσχος
- 16 Μάριο Μπανούσι
- 20 Η πρωτεύουσα αλλάζει
- 24 Ολιβιέ Πι
- 26 Η «τέχνη» του δώρου
- 30 Χριστίνα Παπαδοπούλου
- 32 Φίλιππος Τσαγκρίδης-Παναγόπουλος
- 34 Αρτεμής Μπαλτογιάννη
- 36 Ελευθερία Τσέλιου
- 38 Σικελία των Ελλήνων
- 40 Τα βιβλία της χρονιάς
- 42 Ο πόλεμος των μνημείων
- 44 Paleis Het Loo
- 46 Οπερες 2023-2024
- 50 Θ for Θαναθάκηθ του Αρκά

Editorial

ΒΗΜΑGAZINO - SPECIAL ISSUE ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Το ΒΗΜΑgazino - Συλλεκτικό Τεύχος Πολιτισμός είναι και πάλι εδώ. Ένα πολυσέλιδο, «διαίτητο», άκρως εντυπωσιακό τεύχος, αφιερωμένο σε ό,τι πιο σημαντικό και ενδιαφέρον γίνεται στον χώρο του Πολιτισμού αυτή την εποχή. Ξεκινώντας από την Ελλάδα και φθάνοντας σε διάφορες περιοχές του πλανήτη. Οι άνθρωποι που ασχολούνται με τον Πολιτισμό, τα γεγονότα τα οποία πραγματοποιούνται και είναι εξαιρετικά σε κράτη και περιοχές του κόσμου που δεν φανταζόμασταν, οι ισχυρές προσωπικότητες πίσω από αυτά τα δημιουργικά μυαλά που δίνουν τον «χτύπο» σε πρώτο πλάνο. Είναι οι σταρ του σινεμά, του θεάτρου, της μουσικής (σε όλες της τις εκφάνσεις), της όπερας (ένα είδος που τα τελευταία χρόνια λατρεύει το κοινό γεμίζοντας ολόκληρα στάδια), του χορού, των εικαστικών τεχνών. Ακόμα και αυτοί οι συγγραφείς, λογοτέχνες, επιστήμονες, άνθρωποι που ασχολούνται με την τεχνολογία και το περιβάλλον, έχουν αποκτήσει τώρα τεράστια δημοφιλία και αποδοχή από τον πολύ κόσμο. Οι εποχές έχουν αλλάξει. Οι άνθρωποι, ιδιαίτερα οι νέοι, σκέπτονται, ζουν, ενεργούν διαφορετικά. Διαβάζουν βιβλία, αναδεικνύοντας τους ταλαντούχους συγγραφείς σε δημοφιλείς προσωπικότητες, οι οποίοι παίζουν τον δικό τους ρόλο, βλέπουν ταινίες «δύσκολες», πηγαίνουν στα Φεστιβάλ, παρακολουθούν κλασικό και σύγχρονο χορό, ενδιαφέρονται για την αρχαιολογία, επισκέπτονται εκθέσεις ζωγραφικής και γλυπτικής. Υπάρχουν φορές όπου εικαστικοί γνωρίζουν μεγαλύτερη δημοφιλία και από αυτούς ακόμα τους αστέρες του σινεμά, ιδιαίτερα όταν οι εκθέσεις τους φιλοξενοούνται σε σημαντικές διεθνείς γκαλερί ή μουσεία. Η Ελλάδα, η χώρα που χάρισε τα πρώτα «φώτα» του Πολιτισμού στον πλανήτη, είναι πλέον δυναμικά παρούσα σε όλα τα σπουδαία διεθνή γεγονότα. Οι προσωπικότητες οι οποίες παίζουν ρόλο στον παγκόσμιο πολιτισμό, οι άνθρωποι που «κινούν» τα νήματα, έχουν γνώμη, άποψη και επηρεάζουν, στρέφουν το βλέμμα εδώ. Όσα γίνονται και θα γίνουν (όχι μόνο στη διάρκεια του καλοκαιριού, με το Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου, τις όπερες της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και συναυλίες με προσκεκλημένους superstars να κλέβουν την παράσταση) είναι πολύ σημαντικά. Η μικρή Ελλάδα στο επίκεντρο της προσοχής, με το Ωδείο Ηρώδου Αττικού, το Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου, συναυλιακούς χώρους, το Μουσείο Ακρόπολης κ.ά. να είναι ασφυκτικά γεμάτα. Το ΒΗΜΑgazino ετοιμάζει πάντα με ιδιαίτερη προσοχή το Special Issue Πολιτισμός. Είναι το δεύτερο συλλεκτικό τεύχος για τον Πολιτισμό μέσα στη χρονιά και όλα δείχνουν ότι οι αναγνώστες μας πραγματικά τα απολαμβάνουν. Αυτή τη φορά, με αφορμή το εμβληματικό Rolex Arts Festival (αξίζει να το επισκεφθείτε σε γνωστούς πολιτιστικούς χώρους της Αθήνας), φιλοξενούμε στις επόμενες σελίδες, σε αποκλειστικές συνεντεύξεις, μερικά από τα σημαντικότερα ονόματα του παγκόσμιου Πολιτισμού. Διαβάστε λοιπόν τα interviews των Κ. Τοϊμπίν, Α. Ρατιάνσκι, Κ. Μπάρρετ, Τ. Τέιμπαρ, Σ. Κάρημελ, Μ. Γκίλμορ, Α. Μαρτίνες, Ντ. Ελ Γουεντίνι, Μ. Θάτσερ και ταξιδέψτε σε κόσμους μοναδικούς...

Μαργαρίτα Σφέτσα
Διευθύντρια ΒΗΜΑgazino
msfetsa@alteregomedia.org

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ
Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Δ. ΜΑΝΤΕΛΑΣ

ΒΗΜΑgazino Εβδομαδιαίο περιοδικό που κυκλοφορεί δωρεάν με ΤΟ ΒΗΜΑ www.vimagazino.gr, e-mail: vimagazino@tovima.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ ΜΜΕ Α.Ε. ΚΥΡΙΟΣ ΜΕΤΟΧΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ
ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΕΝΤΖΟΣ ΕΔΡΑ Λ. Συγγρού 340, Καλλιθέα, ΤΚ 17673 ΤΗΛΕΦΩΝΟ 210-7547000

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΦΕΤΣΑ CREATIVE ART DIRECTOR Γιάννης Κούρτης ART DIRECTOR Τάσος Φαρμάκης
ASSISTANT ART DIRECTOR Παύλος Ζερβός, Εφη Κουτρούμη ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΛΗΣ Κατερίνα Κολιού ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ Μαριλένα Αστραπέλλου,
Ερη Βαρδάκη, Ιουλία Βελισσαράτου, Κοσμάς Βίδος, Μαριλένα Γεραντώνη, Γιάννης Ζουμπούλακης, Λάμπρος Καραγεώργος, Μάρκος Καρασαρίνης,
Αντώνης Καρπετόπουλος, Νάνα Καρσαγκούλη, Αλέξανδρος Καψύλης, Βαγγέλης Κιούσης, Ελένη Κωνσταντάτου, Νίκος Λιβανός, Τάσος Μανικίδης, Νατάσα Μπιστά,
Γιώργος Νάστος, Άρης Ραβανός, Σάρα Σιαμπλή GRAPHICS Μάκης Θεοφιλόπουλος PHOTO EDITOR Ευτυχία Κυδιανάκη FASHION EDITOR Τάσος Μανικίδης

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ Πέννη Λάγκα Τηλ. 210-7547.059 plagka@alteregomedia.org ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ Λίλη Ξενάκη
Τηλ. 210-7547.063 lxenaki@alteregomedia.org ΥΠΟΔΟΧΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ Χριστίνα Βατού Τηλ. 210-7547.054 chvatou@alteregomedia.org

Έργο τέχνης του Αλέκου Κυριαρίνη
με τίτλο «Ο χορός των αγγέλων»,
μεικτή τεχνική σε χαρτί, 54 x 34 εκ.

Για το ΒΗΜΑmagazino Αλέκος Κυρπίωνης 2023

ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη αναπτύσσει σκέψεις, απόψεις και πολιτικές για τον Πολιτισμό ως δημόσιο κοινωνικό αγαθό και παράλληλα ως διακριτό οικονομικό τομέα και τέταρτο πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης.

Το αφιέρωμα του BHMAGAZINO, καθώς κυκλοφορεί δύο μήνες πριν από τη συμπλήρωση τεσσάρων χρόνων από την έναρξη της πρώτης κυβερνητικής θητείας του Κυριάκου Μητσοτάκη, μου δίνει την ευκαιρία να υπενθυμίσω το πολιτικό αφήγημα και τις δεσμεύσεις μας, εκθέτοντας συνοπτικά το έργο μας στον Πολιτισμό. Βαθιά μου πεποίθηση είναι ότι ο Πολιτισμός αποτελεί δημόσιο κοινωνικό αγαθό, αλλά και διακριτό οικονομικό τομέα. Είναι άμεσα συνυφασμένος με την κοινωνική συνοχή, την ευημερία, την ανάπτυξη, την οικονομία. Διαθέτει μια εξαιρετικά ισχυρή κοινωνικοοικονομική δυναμική, καθώς διαπερνά και επηρεάζει σχεδόν όλες τις πτυχές της κοινωνικής και της παραγωγικής δραστηριότητας. Χρησιμοποιεί πόρους, παράγει προϊόντα και υπηρεσίες. Δημιουργεί εισόδημα και θέσεις εργασίας. Προσελκύει και προκαλεί επενδύσεις. Στις προγραμματικές δηλώσεις τον Ιούλιο του 2019 παρουσίασα τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης δημόσιων πολιτικών για μια κοινωνία βιώσιμη και ισχυρή, για τη δημιουργία οικονομικής ανάπτυξης και θέσεων εργασίας, για την προσέλκυση εγχώριων και ξένων επενδύσεων. Αναφέρθηκα στην ανάγκη ολοκλήρωσης σημαντικών υποδομών, συμβατικών και ψηφιακών, που καρκινοβατούσαν: Εθνική Πινακοθήκη, Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο. Αναφέρθηκα στην ανάγκη υλοποίησης νέων σημαντικών έργων Πολιτισμού με κοινωνικό και αναπτυξιακό πρόσημο: την αποκατάσταση και ανάδειξη του π. βασιλικού κτήματος στο Τατόι, το Μουσείο

Ενάλιων Αρχαιοτήτων στον Πειραιά, την ανάπλαση του Στρατόπεδο Παύλου Μελά στη Δυτική Θεσσαλονίκη, την καθολική προσβασιμότητα των αρχαιολογικών χώρων και των πολιτιστικών υποδομών. Είχα σταθεί ιδιαίτερα στην επέκταση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, έργο που θα αναμορφώσει το κέντρο της Αθήνας. Δεσμευτήκα για τη σύνδεση του Πολιτισμού με την οικονομική ανάπτυξη και την εξωστρέφεια. Για την ενίσχυση της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Για την αξιοποίηση της συνεργασίας με Κοινωνική Ιδρύματα και την Κοινωνική Εταιρική Ευθύνη. Για τη συμβολή του Πολιτισμού στη συνολική ανάπτυξη της χώρας. Κατά τη διακυβέρνηση Μητσοτάκη, αντιμετωπίσαμε αλληπάλληλες πολυπαραγοντικές και πολυεπίπεδες κρίσεις. Ταυτόχρονα, όμως, αυτή είναι τετραετία σημαντικών κυβερνητικών επιτευγμάτων. Σήμερα, το υπουργείο Πολιτισμού υλοποιεί περισσότερα από οκτακόσια έργα σε όλη την επικράτεια που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά και τη σύγχρονη δημιουργία, συνολικού προϋπολογισμού άνω του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, με περίπου 4.500 απασχολούμενους. Οι δεσμεύσεις μας έγιναν πράξεις. Ολοκληρώθηκαν και αποδόθηκαν λειτουργικά δεκαπέντε μουσεία, εν οίς η Εθνική Πινακοθήκη, το ΕΜΣΤ, το Μέγαρο Τσίλλερ - Λοβέρδου, τα Αρχαιολογικά Μουσεία στο Μεσολόγγι, στη Χαλκίδα, στα Χανιά, στη Μεσσήνη, στις Αιγές, στην Αλεξανδρούπολη. Είναι σε εξέλιξη οι εργασίες ή η διαδικασία δημοπρατήσεως για ακόμη δεκαπέντε μουσεία, όπως στο Αργοστόλι,

στη Χίο, τα Μουσεία στο Τατόι, το Μουσείο Ενάλιων Αρχαιοτήτων, τα Μουσεία στο π. Στρατόπεδο Παύλου Μελά, το παλιό Μουσείο της Ακρόπολης, ο χώρος της Βιοτεχνίας Ελληνικών Μαντιλιών στο Μεταξουργείο.

Πλήρως λειτουργικά είναι το Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο και η Πύλη των Κινητών Μνημείων, συστήματα που διευκολύνουν την καθημερινότητά μας. Το ηλεκτρονικό εισιτήριο λειτουργεί στους μείζονες αρχαιολογικούς χώρους και καλύπτει σχεδόν το 95% του συνόλου των επισκεπτών. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός των πολιτιστικών δομών είναι σε εξέλιξη και διασφαλίζει μακροπρόθεσμα την ανθεκτικότητα και την ικανότητά τους να αντεπεξέρχονται στις προκλήσεις. Προγράμματα, όπως η εικονική πραγματικότητα στην Αρχαία Ολυμπία και στην Ακρόπολη των Αθηνών, έχουν ολοκληρωθεί, καθιστώντας την επίσκεψη πιο ελκυστική στις νεότερες γενιές.

Η επέκταση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου έχει δρομολογηθεί. Το ΕΑΜ εκσυγχρονίζεται, μετεξελισσεται σε ανοικτό χώρο ανταποκρινόμενο στα σύγχρονα πρότυπα ποιότητας και βιωσιμότητας. Οι μελέτες ξεκινούν και, όπως έχουμε δεσμευθεί, καλύπτονται από ιδιωτικούς πόρους. Η αποκατάσταση και η επαναλειτουργία του Τατοίου, έργο συνολικού προϋπολογισμού περίπου 75 εκατομμυρίων ευρώ, είναι σε πλήρη εξέλιξη. Το Κτήμα αποκαθίσταται, με σεβασμό στο περιβάλλον, στην Ιστορία, στην κοινωνία, ώστε να αποτελέσει έναν σημαντικό προορισμό, με πολιτιστικούς χώρους και δραστηριότητες φιλικές προς το περιβάλλον, που εξασφαλίζουν, ταυτόχρονα, και τη βιωσιμότητά του.

Οι πολιτιστικές υποδομές και οι αρχαιολογικοί χώροι με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα καθίστανται σταδιακά απολύτως προστάτα στα ΑμεΑ και στα εμποδιζόμενα άτομα. Κορυφαίο παράδειγμα η Ακρόπολη. Η ψηφιακή κάρτα ΑμεΑ έχει τεθεί σε λειτουργία. Λειτουργεί στο ΕΜΣΤ το πρώτο και μοναδικό στην Ευρώπη μουσείο αισθητηριακά φιλικό στον αυτισμό.

Καθώς η Ελλάδα είναι ένας αναπεπταμένος αρχαιολογικός χώρος, το υπουργείο Πολιτισμού έχει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη και επιτάχυνση των μεγάλων δημοσίων έργων και των ιδιωτικών επενδύσεων. Επιλύσαμε χρονίζοντα προβλήματα και δώσαμε μεγάλη ώθηση σε εμβληματικά έργα, όπως το Ελληνικό, το Διεθνές Αεροδρόμιο στο Καστέλι, τα δίκτυα κοινής ωφέλειας στην Αττική. Το μετρό της Θεσσαλονίκης ολοκληρώνεται, τους επόμενους μήνες, με πέντε σταθμούς: μουσεία, δύο μουσειακά κτίρια για τα ευρήματα από τις ανασκα-

φές και τον αρχαιολογικό χώρο στον Σταθμό Βενιζέλου ορατό και επισκέψιμο.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά είναι σε εξέλιξη, με ορίζοντα υλοποίησης το 2050, με ενδιάμεσους στόχους ανά Σεπτά και δράσεις που έχουν εξειδικευτεί μέχρι το 2030. Θωρακίζει τα πολιτιστικά αγαθά από τις επιπτώσεις των φαινομένων, υποστηρίζοντας και αναδεικνύοντας την αναπτυξιακή διάσταση του Πολιτισμού. Συγχρόνως, εξελίσσεται ένα ολοκληρωμένο έργο για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης με δράσεις παρακολούθησης, ψηφιοποίησης, συστηματικών ελέγχων των επιπτώσεων, καθώς και παρεμβάσεις αιχμής σε σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, όπως οι Δελφοί, το Δίον, η Φαιστός, τα Μάλια, οι Φίλιπποι, ο Μυστράς.

Δεσμευτήκαμε για συγκεκριμένες θεσμικές μεταρρυθμίσεις, όπως η μετεξέλιξη του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων σε έναν σύγχρονο Αναπτυξιακό Οργανισμό, που να προσφέρει υψηλή ποιότητα υπηρεσιών, να παράγει έσοδα με τα οποία να επανατροφοδοτεί τον Πολιτισμό, και το κάναμε. Δεσμευτήκαμε για τη μετατροπή πέντε μουσείων – αποκομμένων εδώ και δεκαετίες από τις Εφορείες Αρχαιοτήτων – από υπηρεσιακές μονάδες του Δημοσίου σε ΝΠΔΔ, προκειμένου να επτελούν ευκολότερα, παραγωγικότερα, αποτελεσματικότερα τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό ρόλο τους. Οφείλαμε να ενσωματώσουμε στο εθνικό δίκαιο τις ευρωπαϊκές οδηγίες για τα πνευματικά δικαιώματα. Δεν περιοριστήκαμε μόνο σε αυτό. Αντιμετωπίσαμε και επιλύσαμε κρίσιμα συναφή ζητήματα, ικανοποιώντας τη συντριπτική πλειονότητα των αιτημάτων των δικαιούχων πνευματικών και συγγραμικών δικαιωμάτων.

Το διακηρυκτικό μας αφήγημα για τις δημόσιες πολιτικές μας αποτυπώνεται στην Πολιτιστική Χάρτα Ανάπτυξης και Ευημερίας, που αφορά το σύνολο της επικράτειας. Εξειδικεύεται και εξελίσσεται διαρκώς, αποτελώντας μέρος του συνολικού Αναπτυξιακού Σχεδίου της κυβέρνησης, ως το 2030, το οποίο εγγυάται την ισχυρή και αυτοδύναμη Ελλάδα. Ο επαναπροσδιορισμός των στόχων της πολιτικής του Πολιτισμού και η ανάγκη κεφαλαιοποίησης των δυνατοτήτων του, στο νέο οικονομικό και παραγωγικό πρότυπο της χώρας, που υπηρετεί αυτή η κυβέρνηση και η ΝΔ, δεν συνίσταται μόνο στη στείρα εξεύρεση λύσεων και εκτέλεση έργων υποδομών. Αφορά μια νέα αντίληψη για τον πυρήνα της λειτουργίας του Πολιτισμού, ο οποίος επιδρά ως τέταρτος πυλώνας της βιώσιμης ανάπτυξης.

ημοπρασία

Γιάννης Τσαρούχης,
(1910 - 1989), Μάης, λάδι σε ξύλινο πάνελ,
80 x 55 cm

Δημοπρασία Νεοελληνικής Ζωγραφικής
και Γλυπτικής 19^{ου} & 20^{ού} αιώνα

Πέμπτη

1

Ιουνίου 2023
6:30 μ.μ.

Έκθεση ανοιχτή για το κοινό 29 - 31 Μαΐου

Ζάππειον Μέγαρο

Για περισσότερες πληροφορίες:
www.vergosauctions.com

VERGOS
AUCTIONS

ΜΕΓΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Οι Κολμ Τοϊμπίν, Αλεξέι Ρατμάνσκι, Τζούλι Τέιμωρ, Κόλιν Μπάρετ, Σελίνα Κάρτμελ, Μάρκος Γκίλμορ, Αουρέλιο Μαρτίνες, Ντίνα Ελ Γουεντίντι και Μάιλς Θάτσερ μίλησαν μαζί μας, λίγες ημέρες προτού βρεθούν στην πατρίδα μας για να συμμετάσχουν στο Rolex Arts Festival.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΤΙΑΝΑ ΚΑΡΤΣΑΓΚΟΥΛΗ

Στα είκοσι χρόνια που υπάρχει το Πρόγραμμα Καθοδήγησης της Rolex, έχουν περάσει από αυτό ούκ ολίγες μεγάλες προσωπικότητες των τεχνών και των γραμμάτων, από τους Σπάικ Λι, Μάρτιν Σκορσέζε και Ντέιβιντ Χόκνεί μέχρι τους Φιλίππα Λόιντ, Μάργκαρετ Ατγουντ και Αλεχάντρο Γκονζάλες Ινιάρτου. Οι άνθρωποι αυτοί και τόσο άλλοι ενέπνευσαν τις νεότερες γενιές συναδέλφων τους, δημιούργησαν μαζί τους συνεργασίες, δεσμούς, σχέσεις ζωής και άνοιξαν νέους καλλιτεχνικούς ορίζοντες για τους ίδιους και για όσους κινούνται γύρω τους. Προς τιμήν αυτού του επιτυχημένου θεσμού διοργανώνεται το τριήμερο Φεστιβάλ Τεχνών Rolex (26-29 Μαΐου) σε διάφορους χώρους πολιτισμού στην Αθήνα – θα προηγηθεί και τετράημερο προ-φεστιβάλ (22-25 Μαΐου). Ξένοι και έλληνες καλλιτέχνες και άνθρωποι των γραμμάτων θα συναντηθούν στην ελληνική πρωτεύουσα για να παρουσιάσουν έργα τους και για να πραγματοποιήσουν διαλέξεις και σεμινάρια. Μερικοί από αυτούς, οι οποίοι έχουν περάσει και από το Πρόγραμμα Καθοδήγησης στο παρελθόν, είτε ως μέντορες είτε ως προστατευόμενοι, μας μίλησαν για το πολυαναμενόμενο event, αλλά και για την τέχνη τους.

ΤΖΟΥΛΙ ΤΕΪΜΩΡ

«Αγαπώ στο θέατρο την οικειότητα και αμεσότητα του»

Η αμερικανίδα σκηνοθέτρια είναι η πρώτη γυναίκα που βραβεύθηκε με Tony για την καλύτερη σκηνοθεσία σε μουσικά για το «The Lion King».

Έχετε δουλέψει πολύ, τόσο στο θέατρο όσο και στον κινηματογράφο. Ποιο από τα δύο προτιμάτε;

«Αυτό που αγαπώ στο θέατρο είναι η οικειότητα και αμεσότητα του. Το γεγονός ότι είναι ένα ζωντανό μέσο σημαίνει ότι αλλάζει συνεχώς, ενώ αυτό το αίσθημα ευαλωτότητας που βγάδι ο άνθρωπος όταν τον βλέπεις μπροστά σου ζωντανά, είναι σημαντικό στον ψηφιακό μας κόσμο. Ο κινηματογράφος, από την άλλη, επιτρέπει σε κάποιον να πει ιστορίες εκπληκτικής πολυπλοκότητας και εμβέλειας. Τα εργαλεία είναι διαφορετικά και μου αρέσει να παίζω με τις κατάλληλες τεχνικές σε κάθε μέσο. Μοντάζ, κοντινό πλάνο, γωνίες κάμερας, κινούμενα σχέδια, οπτικά εφέ, όλα αυτά τα στοιχεία είναι τόσο διαφορετικά στο θέατρο, και είναι συναρπαστικό να κινείσαι μπρος-πίσω ανάμεσα στα δύο. Ποιο από τα δύο έχει μεγαλύτερες προκλήσεις; Αυτό εξαρτάται από το έργο».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Πιστεύω στην έννοια μέντορας/προστατευόμενου. Νομίζω ότι η γενναιοδωρία που επιδεικνύει η Rolex στην υποστήριξη νέων καλλιτεχνών στην αρχή της καριέρας τους είναι ένα θαυμάσιο εργαλείο για την καλλιτεχνική κοινότητα. Το γεγονός ότι μια νεαρή καλλιτέχνης με παρακολουθούσε τόσο στενά την ώρα που εργαζόμουν με κινητοποίησε, καθώς έπρεπε να βγω έξω από τον εαυτό μου για να με δω με τα δικά της μάτια. Αυτό δεν είναι εύκολο να το κάνεις την ώρα που βρίσκεσαι χωμένος στη δουλειά. Ήταν υπέροχο που ήμουν μέρος των διαφόρων εκδηλώσεων που έχει πραγματοποιήσει η Rolex σε Λονδίνο, Πόλη του Μεξικού, Νέα Υόρκη και τώρα στην Αθήνα. Έχω εκτιμήσει σε βάθος τη συνεύρεση σπουδαίων καλλιτεχνών και το ότι είχα την ευκαιρία όχι μόνο να βιώσω τη δουλειά τους αλλά και να συμμετάσχω σε εμπνευσμένες συζητήσεις».

ΣΕΛΙΝΑ ΚΑΡΤΜΕΛ

«Η σύνδεση με τον τόπο που γεννήθηκε το θέατρο είναι συναρπαστική»

Η προστατευόμενη της Τζούλι Τέιμωρ θα σκηνοθετήσει την Τελετή Γκαλά της 20ής Επετείου που θα πραγματοποιηθεί στις 26 Μαΐου στην αίθουσα «Σταύρος Νιάρχος» του ΚΠΙΣΝ.

Έχετε, στο παρελθόν, σκηνοθετήσει ελληνική τραγωδία. Θα σκεπτόσασταν ποτέ να σκηνοθετήσετε θεατρική παράσταση στην Ελλάδα; Ίσως ένα έργο του Σάμιουελ Μπέκετ, τον οποίο έχετε μελετήσει εκτενώς;

«Θα ήθελα να έχω την ευκαιρία να σκηνοθετήσω μία από τις μεγάλες ελληνικές τραγωδίες. Κάθε φορά που επισκέπτομαι την Αθήνα εμπνέομαι πραγματικά από τους καλλιτέχνες που βρίσκονται στην πρώτη δημιουργική γραμμή της πόλης, από το οικοσύστημα που τους υποστηρίζει και την ποικιλομορφία των εξαιρετικών δημιουργικών χώρων που συναντά κανείς εκεί. Η σύνδεση με τον τόπο όπου γεννήθηκε το θέατρο είναι συναρπαστική και προκαλεί δέος. Είμαι σίγουρη ότι ο Σάμιουελ Μπέκετ θα χαίροταν πολύ να βρει μια εστία εκεί».

Περιγράψτε μας το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex. Τι σημαίνει για εσάς και για την καριέρα σας το να συνδέεστε με την εταιρεία; «Ήταν απόλυτη χαρά να κάνεις μοναδικούς και διά βίου φίλους και συμμάχους αντλώντας έμπνευση από όλους τους καλλιτέχνες που ανήκουν στη διεθνή οικογένεια της Rolex. Η όλη εμπειρία ήταν πρόκληση για εμένα και μου άνοιξε τους ορίζοντες, προσφέροντάς μου διαφορετικές προοπτικές ως καλλιτέχνης, το οποίο με τη σειρά του βοήθησε στην αυτοπεποίθησή μου και άνοιξε τις πόρτες σε ένα δίκτυο υποστήριξης που έχει δημιουργήσει μοναδικές ευκαιρίες εργασίας».

ΑΛΕΞΕΪ ΡΑΤΜΑΝΣΚΙ

«Έχω εμμονή με την Αρχαία Ελλάδα»

Ο σπουδαιός χορευτής και χορογράφος θα συντονίζει ένα masterclass με επιλεγμένους σπουδαστές της Σχολής Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ).

Οι «New York Times» έγραψαν ότι είστε «ο καλύτερος ρώσος χορογράφος μετά τον Ζορζ Μπαλανσίν», ότι έχετε αλλάξει την πορεία του ρωσικού μπαλέτου και ότι αλλάζετε τον ρου του μπαλέτου στη Δύση. Πιστεύετε ότι οι νεότερες γενιές έχουν μια νέα ματιά πάνω στην τέχνη σας και ποιο είναι το μέλλον του μπαλέτου;

«Από τότε που η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία, η πορεία όχι μόνο του μπαλέτου, αλλά όλων των άλλων τεχνών και πτυχών της ζωής στη Ρωσία αλλάζει δραματικά. Οπως και στην Ουκρανία. Το όνομά μου ως χορογράφου το έχουν σβήσει από τα θέατρα Μπαλοσί και Μαρίνσκι, ενώ συνεχίζουν να παίζουν τα μπαλέτα μου, παρά την απαγόρευσή μου. Ο λόγος φυσικά είναι η αντιπολεμική μου θέση και η αμέριστη υποστήριξή μου στην Ουκρανία, τη χώρα όπου μεγάλωσα. Αν θέλετε να βάλετε μια εθνική επικήτα στο όνομά μου αυτή είναι: Αμερικανός χορογράφος ρωσο-ουκρανικής καταγωγής. Αλλά η ερώτησή σας αφορά τις νεότερες γενιές και την άποψή τους για το μέλλον του μπαλέτου. Κι εγώ ανυπομονώ να το ανακαλύψω».

Μια νέα εποχή θα ξεκινήσει για εσάς, αφού σύντομα θα αποτελέσετε μέρος του New York City Ballet. Ποια είναι τα σχέδια και οι φιλοδοξίες σας για αυτόν τον νέο ρόλο;

«Το NYCB έχει ένα πολύ συγκεκριμένο στυλ χορού. Συνδυάζει την παλιά σχολή πριν από τη Βαγκάνοβα, μέσα από το πρίσμα του νεοκλασικού στυλ του Μπαλανσίν, την αναγκαστική θεατρικότητα του Ρόμπινς συν την ακραία σοματικότητα των χορογράφων του 21ου αιώνα. Είναι ένας σπάνιος και εμπνευσμένος συνδυασμός. Και μου αρέσει πολύ το πώς ανταποκρίνονται οι χορευτές του NYCB στη μουσική και στον ρυθμό. Για εμένα η μουσικότητα είναι ίσως το πιο σημαντικό προσόν για έναν χορευτή».

Θα έχουμε την τιμή να σας δούμε στην Αθήνα για το Rolex Arts Festival. Θα είναι η πρώτη σας επίσκεψη;

«Δεν είναι η πρώτη μου φορά στην Αθήνα. Έχω εμμονή με την Αρχαία Ελλάδα και ανυπομονώ να ξαναεπισκεφθώ τα αγαπημένα μου αξιοθέατα. Υπάρχουν πάντα νέα πράγματα να ανακαλύψεις. Θα διδάξω σεμινάριο για τα πρωτότυπα κείμενα των κλασικών παραλλαγών του 19ου αιώνα στους μαθητές της Σχολής Χορού της ΕΛΣ. Η Rolex με βοήθησε να ερευνήσω και να κινηματογραφήσω αυτές τις παλιές παραλλαγές που είμαι ενθουσιασμένος να μοιραστώ με τους νέους Έλληνες χορευτές».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Η γνωριμία μου με όλους αυτούς τους σπουδαίους ανθρώπους από διαφορετικές μορφές τέχνης ήταν η απόλυτη συγκίνηση και έμπνευση. Είμαι πολύ περήφανος που συνδέομαι με αυτή τη σημαντική πρωτοβουλία της Rolex».

ΜΑΪΑΣ ΘΑΤΣΕΡ

«Ανυπομονώ να εξερευνήσω την Αθήνα»

Στο Φεστιβάλ Τεχνών Rolex θα παρουσιαστεί ένα ντουέτο χορογραφημένο από τον αμερικανό χορευτή κλασικού μπαλέτου και χορογράφο.

Τι έχετε ετοιμάσει για εμάς στην Αθήνα;

«Θα έχω τη χαρά να φέρω δύο βασικούς χορευτές από το μπαλέτο τού Σαν Φρανσίσκο που θα παρουσιάσουν ένα ντουέτο μου με τίτλο "05:49". Πρόκειται για ένα σύγχρονο pas de deux που δημιουργήθηκε το 2019 και εξερευνά το συναισθηματικό πεδίο της προμελετημένης απώλειας. Είναι αθλητικό, δυναμικό και ταυτόχρονα ευάλωτο και αισθάνομαι τόσο τυχερός που θα αποτελέσει κομμάτι του φεστιβάλ».

Έχετε βρεθεί ξανά στην Ελλάδα;

«Βασικά, αυτή θα είναι η πρώτη μου φορά στην Ελλάδα. Ανυπομονώ να εξερευνήσω την Αθήνα, τον πολιτισμό της και, φυσικά, το φαγητό. Έχω κάποιους φίλους Έλληνες που είναι χορογράφοι και χορευτές, αλλά πέρα από αυτό χαίρομαι που θα μάθω περισσότερα για τους τρόπους με τους οποίους ο χορός έχει συμβάλει στον ελληνικό πολιτισμό και την Ιστορία».

Περιγράψτε μας το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex. Τι σημαίνει για εσάς και για την καριέρα σας το να συνδέεστε με την εταιρεία;

«Όταν ξεκινούσα το πρόγραμμα, πριν από σχεδόν δέκα χρόνια, δεν είχα σκεφτεί ότι θα συνέχιζε να με επηρεάζει για χρόνια μετά. Ήταν πραγματικό δώρο η συμμετοχή μου στο πρόγραμμα που περιλαμβάνει μια τόσο μεγάλη γκάμα τεχνών και φέρνει συνεχώς απρόσμενες και εμπνευσμένες φιλίες, σχέσεις και συνεργάτες στη ζωή μου. Ανυπομονώ να συνδεθώ με τα μέλη της οικογένειάς μου στη Rolex μέσω αυτού που είναι η κινητήρια δύναμη στη ζωή όλων μας – της τέχνης».

Οι Ντίνα Ελ Γουεντίντι, Λουρέλιο Μαρτίνες και Μάρκος Γκίλμορ θα καθοδηγήσουν τα μουσικά τους σύνολα από την Αίγυπτο, την Ονδούρα/Γκαριφούνα και τις ΗΠΑ στη συναυλία λήξης που θα πραγματοποιηθεί στον κήπο του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών. Θα συμμετέχει ο θρυλικός βραζιλιάνος τραγουδιστής και τραγουδοποιός Ζιλμπέρτο Ζιλ.

ΝΤΙΝΑ ΕΛ ΓΟΥΕΝΤΙΝΤΙ

«Η σύνθεση με οδηγεί πάντα σε απροσδόκητες πύλες»

Πώς ήταν το να έχετε τον Ζιλμπέρτο Ζιλ μέντορα; Ποιο ήταν το πιο σημαντικό πράγμα που μάθατε από εκείνον;

«Τον γνώρισα το 2013 στο Ρίο ντε Τζανέιρο, στα αρχικά βήματα της καριέρας μου. Πόσο τυχερή στάθηκα! Πέρασαμε τέλειες στιγμές στο στούντιό του. Όταν αρχίσαμε να μιλάμε για τη μουσική σκηνή και τα αραβικά τραγούδια της μπόσα νόβα, εμπνευσμένα από τη Βραζιλία, ήταν μια στιγμή ανταλλαγής πολιτισμού. Τότε ακριβώς σκέφτηκα: "Ουάου, στέκομαι όντως μπροστά σε αυτόν τον ιδιοφυή, εμβληματικό άνθρωπο, τον Ζιλμπέρτο Ζιλ". Και το πιο σημαντικό, θα έλεγα, δεν ήταν αυτό που έμαθα από εκείνον, αλλά η όλη εμπειρία».

Πολλές από τις μουσικές σας συνδυάζουν την παράδοση με πιο σύγχρονους ήχους. Ποιοι είναι οι αγαπημένοι σας;

«Η σύνθεση με οδηγεί πάντα σε απροσδόκητες πύλες, άλλοτε σύγχρονες, άλλοτε παραδοσιακές, μερικές φορές fusion ή στη δημιουργία ενός πολύ ρυθμικού, άγριου ήχου – αλλά τελικά ο αγαπημένος μου μέχρι τώρα είναι το new folk wave. Μου αρέσουν τα μοντέρνα, fusion, indie, ηλεκτροακουστικά, new folk. Χρησιμοποιώ πιο πολύ το new folk γιατί αγαπώ πολύ τη λαϊκή μουσική».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Είναι μια πολύ μεγάλη ευκαιρία το να περιτριγυρίζεσαι από όλους αυτούς τους μέντορες και προστατευόμενους από όλον τον κόσμο. Αισθάνομαι ότι έχω ένα αναβαθμισμένο, ανανεωμένο όραμα. Πρόκειται για μια πολύ εργατική ομάδα και παράγουν το καλύτερο καλλιτεχνικό πρόγραμμα στον κόσμο. Είμαι σίγουρα ευγνώμων που αποτελώ μέλος της οικογένειας της Rolex. Σημαίνει πολλά για εμένα ως αιγύπτια τραγουδίστρια, όπως επίσης το ότι είχα την ευκαιρία να γνωρίσω τον Ζιλμπέρτο Ζιλ και να δουλέψω μαζί του. Ήταν ένα πολύ δυνατό επαφήριο και μια τεράστια μετάβαση στη μουσική μου καριέρα – και δεν θα μπορούσα να κάνω πίσω ούτε ένα βήμα μετά από αυτό».

ALAMY PHOTO/OLYMPIA

ΛΟΥΡΕΛΙΟ ΜΑΡΤΙΝΕΣ

«Είμαι μουσικός της παράδοσης»

Πόσο σημαντική είναι η μουσική για την πολιτιστική ταυτότητα των Γκακφουόνα;

«Είναι μία από τις πιο σημαντικές πτυχές αυτής της κουλτούρας, γιατί μέσω της μουσικής μπορούμε να προστατεύσουμε τον λαό μας από τον αποκλεισμό, τη δίωξη και την αποστέριση. Επιπλέον, η μουσική είναι παρούσα σε όλους τους τομείς της ζωής και αποτελεί ένα πολύ ισχυρό μέσο μετάδοσης του πολιτισμού μας από γενιά σε γενιά».

Μέρος αυτού που σας προσέλκυσε στο Πρόγραμμα Καθοδήγησης της Rolex και τον μέντορά σας, Youssou N'Dour, ήταν η ευκαιρία να εξερευνήσετε τις αφρικανικές σας ρίζες. Πώς ήταν αυτή η εμπειρία;

«Αυτή η πρώτη συνάντηση με τις αφρικανικές μου ρίζες πραγματοποιήθηκε στο Ντακάρ και είχε πολύ ισχυρό αντίκτυπο στη ζωή μου επειδή βρισκόμουν στην ήπειρο από την οποία κάποιοι από τους προγόνους μου πουλήθηκαν ως σκλάβοι. Όταν βρέθηκα μπροστά στο νησί Γκορέ (εκεί συγκεντρώνονταν οι σκλάβοι) και φαντάστηκα πώς πρέπει να ήταν η εμπειρία αυτών των ανθρώπων, δεν μπόρεσα να συγκρατήσω τα δάκρυά μου. Το μυαλό μου γέμισε από εικόνες. Επίσης, ήταν ένα σοκ συναισθημάτων, γιατί όταν συνάντησα ανθρώπους στη Σενεγάλη, ένιωσα αληθινά ξένος παρ' όλη τη ζεστασιά και την υποστήριξη τους. Σήμερα καταλαβαίνω ότι το μόνο που δεν ήταν εφικτό να ξεριζωθεί από τον εσωτερικό αφρικανικό εαυτό μου ήταν το χρώμα του δέρματός μου, τα συναισθήματά μου (στη μουσική, για παράδειγμα) και η αγάπη μου για τη μαμά Αφρική. Ο μαέστρος Γιούσου Ν'Ντουρ κατόρθωσε να μου μεταδώσει τη μεγάλη του μουσική κοινωνική δέσμευση και συνειδητοποίησα πόσο πολύ ένας καλλιτέχνης μπορεί να επηρεάσει θετικά μια χώρα, μια ήπειρο και τον κόσμο γενικότερα».

Έχετε μια σπουδαία καριέρα και επίσης έχετε υπηρετήσει τη χώρα σας και μέσω της πολιτικής. Ποιον από τους δύο ρόλους, του μουσικού ή του πολιτικού, προτιμάτε;

«Είμαι μουσικός της παράδοσης και ο ρόλος μου είναι να την κρατήσω ζωντανή για να τη μεταφέρω σε μια νέα γενιά, ώστε να γίνει η μουσική όπλο κοινωνικής διαμαρτυρίας για την ένταξη και απελευθέρωση των πιο αποστερημένων λαών. Ο πρώτος ρόλος, λοιπόν, με οδηγεί στον δεύτερο, γιατί χωρίς αυτόν δεν θα ήταν δυνατό για έναν αφρο-απόγονο να εκπροσωπήσει τον λαό του σε μια χώρα (Ονδούρα) που, στα περισσότερα από 200 χρόνια ύπαρξής της, δεν έχει εκλέξει ούτε έναν αφρο-απόγονο αντιπρόσωπο στο εθνικό της Κογκρέσο. Σήμερα, οι αυτόχθονες πληθυσμοί γνωρίζουν ότι είναι δυνατό να εκπροσωπούνται στις εξουσίες του κράτους».

Περιγράψτε μας το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex. Τι σημαίνει για εσάς και για την καριέρα σας το να συνδέεστε με την εταιρεία;

«Το ότι είμαι κομμάτι αυτής της κοινότητας είναι μεγάλο προνόμιο και τιμή για εμένα. Ποτέ δεν πίστευα ότι θα είχα την υποστήριξη μιας εταιρείας με τέτοιο κύρος για περισσότερα από 14 χρόνια και δεν μιλάω για τα υλικά αγαθά, αλλά περισσότερο για την αίσθηση ότι δεν ήμουν μόνος στην τέχνη μου. Σχεδόν ολόκληρη τη ζωή μου η Rolex με βοηθάει σε δύσκολες στιγμές, όπως στην περίπτωση της πανδημίας. Οι καλλιτέχνες ήταν ανάμεσα στους πρώτους που επλήγησαν και η εταιρεία μάς στήριξε. Με δυο λόγια, η καριέρα μου κι εγώ, το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι: "Ευχαριστώ, Rolex"».

ΜΑΡΚΟΥΣ ΓΚΙΑΜΟΡ

«Η μουσική για εμένα είναι μια θεραπευτική δύναμη»

Εκτός από τον Ζακίρ Χουσεΐν, μεγαλώνοντας είχατε και έναν άλλον σημαντικό «μέντορα», τον παπού σας Ρόι Χέινς, τον σπουδαίο ντράμερ της τζαζ.

«Ο παπούς μου είναι η βάση μου από πολλές απόψεις. Μερικές από τις πρώτες αναμνήσεις μου με μουσικούς είναι από τις δικές του συναυλίες. Και από ιστορικής άποψης μπορώ να πω ότι η συνεισφορά του στη μουσική του 20ού και του 21ου αιώνα είναι σημαντική. Είναι ένας από τους αρχιτέκτονες του σέτ ντραμς. Κάθε φορά που παίζω μαζί του στη σκηνή, η εμπειρία είναι σουρεαλιστική».

Έχετε κερδίσει βραβεία όπως Latin Grammy και έχετε παίξει με θρύλους της μουσικής. Ποιος είναι ο επόμενος στόχος για εσάς;

«Ο επόμενος στόχος μου είναι να επικεντρωθώ περισσότερο στην ανάπτυξη των συνθέσεών μου και στη συνέχεια στην ηχογράφηση και την ερμηνεία τους».

Η σύνθεσή σας με τίτλο «Pulse» είναι εμπνευσμένη από την αφροαμερικανική ιστορία και έχει να κάνει με την αναγκαιότητα θεραπείας και αφύπνισης μετά το τραύμα. Πώς βοηθά η μουσική προς αυτή την κατεύθυνση;

«Η μουσική για εμένα είναι μια θεραπευτική δύναμη. Είναι μία από τις μεγαλύτερες ευλογίες στη ζωή. Βοηθά επίσης στο να με κρατήσει γειωμένο και αφοσιωμένο στην πίστη μου».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Η ευκαιρία ήταν πραγματικά απίστευτη. Μπορώ να πω ειλικρινά ότι έχω βιώσει μια ανυπέβλητη ανάπτυξη χάρη σε αυτή την πρωτοβουλία. Μου έδωσε πολλές ευκαιρίες πέρα από αυτό που θεωρούσα δυνατό, και τους ευχαριστώ που με κάλεσαν να γίνω μέλος της οικογένειας».

BART MICHAEL/OLYMPIA

ΚΟΛΜ ΤΟΪΜΠΙΝ

«Σκέπτομαι και ζω με τη Μήδεια, την Ηλέκτρα και την Αντιγόνη»

Ο πολυβραβευμένος ιρλανδός συγγραφέας θα συμμετάσχει σε μια συζήτηση για την Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία και την επιρροή της στους σύγχρονους συγγραφείς.

Στη δική σας δουλειά υπάρχουν επιρροές από το Αρχαίο Δράμα;

«Τα έργα του Αισχύλου, του Σοφοκλή και του Ευριπίδη παραμένουν θεμελιώδη για όποιον επιθυμεί να δραματοποιήσει το τι είναι η ζωή, τι συγκρούσεις υπάρχουν, πώς φτάνουμε και φανταζόμαστε τους χαρακτήρες στη μυθοπλασία. Στην Ιρλανδία, ποιητές όπως ο Ουίλιαμ Μπάτλερ Γέιτς και ο Σέιμους Χίνι έχουν μεταφράσει αυτά τα έργα που αποτελούν βασικά στοιχεία του θεάτρου μας. Είδα την πρώτη εκδοχή του "Οιδίποδα" σχεδόν πενήντα πριν και έκτοτε σκέπτομαι και ζω με τη Μήδεια, την Ηλέκτρα και την Αντιγόνη».

Και όσο για τη νεοελληνική λογοτεχνία, γνωρίζετε γι' αυτήν και για τους σύγχρονους Έλληνες συγγραφείς;

«Όπως πολλοί άνθρωποι, γνωρίζω την ελληνική ποίηση του 20ού αιώνα, ιδιαίτερα την ποίηση του Καβάφη, του Γιάννη Ρίτσου, του Οδυσσέα Ελύτη και του Γιώργου Σεφέρη. Μία από τους σύγχρονους μυθιστοριογράφους που θαυμάζω είναι η Αμάντα Μιχαλοπούλου».

Κατάγεστε από μια χώρα σπουδαιών συγγραφέων και ποιητών και για το Πρόγραμμα Καθοδήγησης της Rolex επιλέξατε έναν συμπατριώτη σας. Ήταν σημαντικός παράγοντας η κοινή σας εθνικότητα για την επιλογή και γιατί;

«Η Ιρλανδία μπορεί να φαίνεται μικρή, αλλά γι' αυτόν που μένει εκεί μοιάζει να είναι πολύ μεγαλύτερη και ποικιλόμορφη. Υπάρχει τεράστια διαφορά, για παράδειγμα, μεταξύ του Μάγιο στα δυτικά, από όπου κατάγεται ο Κόλιν (σ.σ.: Μπάρετ), και του δικού μου τόπου καταγωγής, του Γουέξφορντ στα ανατολικά. Οχι μόνο όσον αφορά το τοπίο και την πολιτιστική κληρονομιά, αλλά και στο πώς μιλούν και συμπεριφέρονται οι άνθρωποι. Οπότε, ο Κόλιν δεν εκπροσωπεί μόνο μια διαφορετική γενιά, αλλά και έναν διαφορετικό κόσμο. Για τους ιρλανδούς συγγραφείς, και ίσως για συγγραφείς και άλλων χωρών, η λέξη "εθνικότητα" δεν σημαίνει πολλά. Το καθήκον του συγγραφέα είναι να υψώσει σημαία πάνω από ένα πολύ μικρότερο έδαφος και ίσως ακόμη και μια ενιαία ευαισθησία. Από αυτό παίρνεις πολύ περισσότερη ενέργεια και δύναμη από ό,τι αν αρχίσεις να σκέπτεσαι για το έθνος σου».

Μπορείτε να περιγράψετε το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex; Τι σημαίνει για εσάς προσωπικά, και για την καριέρα σας, το να συνδέεστε με το brand;

«Σε κάθε τομέα της ζωής, έχω πλήρη συνείδηση του τι προηγήθηκε. Όταν διαβάζω ένα σύγχρονο μυθιστόρημα, έχω συναίσθημα των ήχων και αντιλήψεων που προέρχονται από παλαιότερα βιβλία. Έτσι είναι με την οικογένεια ή την κοινότητα της Rolex. Έχω επίγνωση της σκιάς μορφών όπως εκείνης των Τόνι Μόρison, Χανς Μάγκνους Εντσεναμπέργκερ και Μάικλ Οντάτζε».

ΚΟΛΙΝ ΜΠΑΡΕΤ

«Τα μυθιστορήματα είναι ένα τοπίο στο οποίο μπορείς να περιπλανηθείς»

Ο προστατευόμενος του Κολμ Τοϊμπίν, μαζί με την κινηματογραφίστρια Ανμαρί Τζασίρ θα παρουσιάσουν στο Ωδείο Αθηνών το σενάριο πάνω στο οποίο δουλεύουν, με επιλογή σκηνών που θα ερμηνεύσουν ηθοποιοί.

Οι χαρακτήρες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στα βιβλία σας. Πώς αναπτύσσετε έναν από αυτούς;

«Νομίζω ότι οι περισσότεροι από τους χαρακτήρες μου είναι ένα μείγμα παρατήρησης και μνήμης-αναμνήσεων, κυρίως, των άλλων ανθρώπων. Τους κατασκευάζω σταδιακά, ξεκινώντας συνήθως με μια μικρή φυσική λεπτομέρεια, κάποια απτή πτυχή τους, μια στιχομυθία ή μια σκέψη που έχουν. Κάτι που να δείχνει μια ιδιοσυγκρασία ή στάση απέναντι στον κόσμο. Η πλοκή είναι σημαντική, αλλά δεν μπορώ να δουλέψω με αυτήν μέχρι να καταλάβω τον πυρήνα του χαρακτήρα».

Έχετε δημοσιεύσει πολλά μικρά διηγήματα. Τα προτιμάτε από τα μυθιστορήματα και σε τι διαφέρουν - εκτός από την έκτασή τους;

«Τα διηγήματα είναι μοναδικά δημιουργήματα, όπως τα ποιήματα. Σε χτυπούν με ένα συναίσθημα και μετά φεύγουν. Τα μυθιστορήματα είναι ένα τοπίο στο οποίο μπορείς, ως αναγνώστης, να περιπλανηθείς για μεγαλύτερο διάστημα. Μου αρέσουν και τα δύο».

Περιγράψτε μας το συναίσθημα της ένταξης στην καλλιτεχνική κοινότητα της οικογένειας της Rolex. Τι σημαίνει για εσάς και για την καριέρα σας το να συνδέεστε με την εταιρεία;

«Νιώθω πολύ τυχερός. Το γράψιμο είναι μια μοναχική ενασχόληση, και έτσι αρπάζω οποιαδήποτε ευκαιρία που μου δίνει την αίσθηση της κοινότητας και της συγκέντρωσης σε έναν στόχο. Και το ότι γνώρισα τόσους άλλους καλλιτέχνες από διαφορετικούς κλάδους μου έδωσε έμπνευση. Ακούγεται απλοϊκό, αλλά κάνω φίλους εκεί. Χρειάζεσαι ανθρώπους γύρω σου. Είναι πολύ θετικό».

«ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

Η υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, υποψήφια βουλευτής Α΄ Πειραιώς και Νήσων, Δόμνα Μιχαηλίδου, αναφέρεται στις δράσεις και στις πολιτικές συμπερίληψης και προσβασιμότητας που εξασφαλίζουν μια κοινωνία ισότιμης συμμετοχής χωρίς διακρίσεις.

Η Ολγα επισκεπτόταν για πρώτη φορά το πλήρως προσβάσιμο Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά. «Μου αρέσει πάρα πολύ εδώ», μου έλεγε και έσφιγγε το χέρι της μαζί με το δικό μου. «Να μας πείτε πάλι για τον Δία και την Αθηνά», άκουγα τον Γιώργο να ζητάει από την Ξεναγό μας. Η Ολγα και ο Γιώργος έχουν σύνδρομο Down. Ο Νίκος και η Ντόρις, αθλητές των Special Olympics, δεν είχαν ξαναπάει στο Μουσείο Μπενάκη. Πήγαμε μαζί ένα πρωινό Σαββάτου. Εντυπωσιάστηκαν. Χάριζαν απλόχερα αγκαλιές και τους είχατε κάνει το σπουδαιότερο δώρο. Η Σοφία είναι στο φάσμα του αυτισμού. Έχει τελειώσει σχολή κομμωτικής και σχολή αργυροχοίας. Φτιάχνει τα δικά της κοσμήματα. Την πρώτη ημέρα που ξεκίνησε να δουλεύει σε μια ελληνική επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στον χώρο της μόδας, ήμουν εκεί. Μαζί της. Δίπλα της. Να την καμαρώνω για την προσπάθεια και την επιμονή της. Ο Γιάννης είναι ο Προσωπικός Βοηθός του Νίκου. Δεν γνωρίζονταν κι όμως έδωσαν αμέσως. Τους παρατηρούσα για ώρα και έβλεπα με πόση προσοχή ο Γιάννης φρόντιζε τον Νίκο. «Και για πείτε. Ποιο ήταν το πρώτο πράγμα που κάνατε μαζί;», ρώτησα,

χωρίς να είμαι προετοιμασμένη για την απάντηση που θα έπαιρνα. «Βόλτα. Κάναμε μια μεγάλη βόλτα στο πάρκο. Ξέρεις τι ωραία περάσαμε;». Μία βόλτα στο πάρκο, μία επίσκεψη στο μουσείο, μία ευκαιρία απασχόλησης. Τόσο αυτονομία κι όμως τόσο απαγορευτικά, μέχρι πρότινος, για κάποιους συμπολίτες μας. Ιστορίες ανθρώπων με όνομα. Ιστορίες ανθρώπων που για πολύ καιρό αντιμετώπιζονταν ως αόρατοι και ήταν αναγκασμένοι να περιορίζουν τις επιλογές και τις επιθυμίες τους. Ηρθαμε κοντά τους. Τους ακούσαμε, τους μιλήσαμε, τους καταλάβαμε. Μας δίδαξαν. Μας έκαναν να κατανοήσουμε ακόμα πιο βαθιά ότι η αναπηρία δεν είναι αδυναμία, δεν είναι ανικανότητα, δεν είναι ανημποριά. Πυξίδα μας τέσσερις πολύ ουσιαστικές λέξεις: αποδοχή, μοναδικότητα, ενσυναίσθηση, σεβασμός. Στόχος μας μια συμπεριληπτική κοινωνία ίσων δικαιωμάτων, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις. Ισες ευκαιρίες, απαλλαγμένες από το βάρος των διαφορετικών γραμμών εκκίνησης στη ζωή, σημαίνει πολιτισμός. Η συμπερίληψη και η προσβασιμότητα ήταν, είναι και θα είναι για εμάς μονόδρομος. Τι θέλουμε και γιατί δουλεύουμε σκληρά τέσσερα

χρόνια; Για να χτίσουμε μια κοινωνία που θα μας χωρά όλες και όλους. Μια κοινωνία στην οποία όλες και όλοι θα έχουν λόγο και ρόλο. Δημιουργούμε τις προϋποθέσεις ώστε να κάνουμε την καθημερινότητα των συμπολιτών μας με αναπηρία – και των οικογενειών τους – πιο εύκολη. Θεσμοθετήσαμε και ξεκινήσαμε το Πρόγραμμα του Προσωπικού Βοηθού. Για πρώτη φορά στη χώρα μας παρέχουμε τη δυνατότητα υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία από Προσωπικό Βοηθό της επιλογής τους. Κάνουμε πραγματικότητα την Ηλεκτρονική Κάρτα Αναπηρίας. Μια υπηρεσία που θεσμοθετήθηκε το 1996 και υλοποιήσαμε σχεδόν 30 χρόνια αργότερα. Εξασφαλίσαμε στους ανάπηρους συμπολίτες μας άμεση και δωρεάν πρόσβαση στους αρχαιολογικούς χώρους και στα μουσεία με ένα απλό σκανάρισμα της Ψηφιακής Κάρτας Αναπηρίας τους. Με 9 εκατομμύρια ευρώ χρηματοδοτούμε πρόγραμμα υποστηριζόμενης απασχόλησης που αφορά σε 200 άτομα στο φάσμα του αυτισμού. Αυξήσαμε κατά 65% τις Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης. Εξασφαλίσαμε από το Ταμείο Ανάκαμψης 24 εκατομμύρια ευρώ για την επιδότηση παρεμβάσεων προσβασιμότητας

κατ' οίκον. Δίνουμε την ευκαιρία στους κωφούς και τυφλούς συμπολίτες μας να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του Διαδικτύου μέσω του Προγράμματος Ψηφιακής Κατάρτισης. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται με 9 εκατομμύρια ευρώ και αφορά σε 2.400 άτομα με οπτική αναπηρία ή κώφωση. Δίνουμε τη δυνατότητα σε συμπολίτες μας με ακουστική αναπηρία να πραγματοποιούν τηλε-βιντεοκλήσεις και να εξυπηρετούνται σε υπηρεσίες που μέχρι πρότινος δεν είχαν πρόσβαση, με την υπηρεσία «Relay» (μέσω εξ αποστάσεως διερμηνείας). Πραγματοποιήσαμε, σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκαταστάσεως Τυφλών, εκπαιδευτικές δράσεις που αφορούν στην προσβασιμότητα, αλλά και στον τρόπο προσέγγισης των ατόμων με οπτική αναπηρία (και κατ' επέκταση εξοικείωσης των εργαζομένων γύρω από ζητήματα εξυπηρέτησης ατόμων με οπτική αναπηρία) στους χώρους πολιτισμού και τα θέατρα. Τέτοιες δράσεις έλαβαν χώρα στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού, στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου, στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά αλλά και στη Βουλή των Ελλήνων. Η παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης, η επίσκεψη στο μουσείο και σε έναν αρχαιολογικό χώρο, η βόλτα στο πάρκο, η επίσκεψη στην αγορά για τα απαραίτητα ψώνια της εβδομάδας, δεν μπορούν το 2023 να θεωρούνται πολυτέλεια ή μια ακατανόητη ιδέα. Καταφέραμε να το αλλάξουμε. Και πάνω από όλα καταφέραμε να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία μας αντιλαμβάνεται και αντιμετωπίζει την αναπηρία. Γιατί για εμάς η ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινότητα, η αναγνώριση και ο σεβασμός της διαφορετικότητάς τους, καθώς και η δίκαιη και ισότιμη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας, αποτελούν προτεραιότητές μας. Δεσμευτήκαμε να μην αφήσουμε κανέναν πίσω και το κάναμε πράξη. Για την Ολγα, τον Νίκο, τον Γιώργο, την Ντόρις, τη Σοφία, τον Γιάννη. Για όλες και όλους. Χωρίς αστερίσκους.

«Η ΕΘΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΝΕΡΓΗ»

Ο διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου Γιάννης Μόσχος περιγράφει το πολυδιάστατο αποτύπωμα της πρώτης σκηνής της χώρας και το όραμά του για το μέλλον της.

Το Εθνικό Θέατρο ύστερα από έναν τεταμένο χειμώνα έχει επανέλθει δυναμικά, οι νέες παραγωγές μας που ανέβηκαν την άνοιξη αγκαλιάστηκαν θερμά από το κοινό, όλες οι σκηνές μας είναι γεμάτες, με παραγωγές που πιστεύω ότι είναι αντάξιες του Εθνικού. Παραστάσεις πολύ διαφορετικών θεματικών και σκηνοθετικών τάσεων, που εγείρουν προβληματισμούς σε θεατές και κριτική, που βρίσκουν θερμούς υποστηρικτές, αλλά και πολέμιους: ένα θέατρο ζωντανό, με παραγωγές που προκαλούν συζητήσεις για το περιεχόμενό τους, τη φόρμα τους, το καλλιτεχνικό τους αποτέλεσμα, ένας γόνιμος διάλογος μεταξύ κοινού και σκηνής.

Όταν πριν από δεκαοκτώ μήνες αναλάμβανα την ευθύνη της διεύθυνσης του Εθνικού, δύο ήταν οι βασικοί μου στόχοι: η παραγωγή υψηλού καλλιτεχνικού επιπέδου παραστάσεων, μέσω της επιλογής κειμένων που συνυμολούν με την εποχή τους και θέτουν ζητήματα και προβλήματα που απασχολούν τον σύγχρονο σκεπτόμενο πολίτη, αλλά και η συστηματική προώθηση της ελληνικής πολιτιστικής δημιουργίας και εξαγωγών προκειμένου οι παραγωγές του Εθνικού Θεάτρου να γίνουν γνωστές σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό κοινό. Η εξωστρέφεια, η αλληλοκατανόηση και οι ανοικτοί πολιτιστικοί δίαυλοι με φορείς του εξωτερικού και του εσωτερικού είναι οι ακρογωνιαίοι λίθοι των πιστεύω μου για την πολιτιστική πολιτική που θέλω να ακολουθήσουμε. Θέλω να ελπίζω ότι μέσα σε αυτούς τους πρώτους μήνες το Εθνικό Θέατρο, παρά τους περισπασμούς και τις αναχαϊτίσεις, έδωσε ένα προμήνυμα των κατευθύνσεων στις οποίες επιθυμεί να κινηθεί τα επόμενα χρόνια, θεατρικά, καλλιτεχνικά, κοινωνικά.

Η διοργάνωση του πρώτου Showcase στην ιστορία του Εθνικού Θεάτρου (29 Μαρτίου - 2 Απριλίου 2023), όπου ξένες/οι επιμελήτριες/ητές φεστιβάλ, καλλιτεχνικές/οί διευθύντριες/ντές, δημοσιογράφοι είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθούν παραστάσεις του Εθνικού και να έρθουν σε επικοινωνία με τους ηθοποιούς και συντελεστές που συμμετέχουν σε αυτές, στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία και άρχισε να ανοίγει τους δρόμους προς τη διεθνή σκηνή.

Η παράσταση «Goodbye, Lindita» του 24χρονου Μάρτιο

Μπανούσι, που αυτή την εποχή παρουσιάζεται στην Πειραματική Σκηνή Νέων Δημιουργών - Σκηνή «Κατίνα Παξινού», γοήτευσε τους ξένους καλεσμένους μας, ήδη έχουν ολοκληρωθεί οι προπαρασκευαστικές συζητήσεις για την παρουσίασή της σε τρεις πόλεις του εξωτερικού τον επόμενο χειμώνα και υπάρχουν ανοιχτές συζητήσεις με άλλα τέσσερα φεστιβάλ.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και τα επικείμενα residencies. Η ενθάρρυνση για ολιγόμηνη μετοίκηση ελλήνων καλλιτεχνών στο εξωτερικό (ηθο-

ποιών, σκηνοθετών, συγγραφέων και γενικότερα ανθρώπων που ασχολούνται με τη σκηνική πράξη) ή και, αντίστροφα, το κάλεσμα ξένων ομοτέχνων τους στην ημεδαπή έχουν ως πρώτιστο στόχο την επαφή τους με τις νέες καλλιτεχνικές και θεατρικές αναζητήσεις και ως εκ τούτου την εξέλιξη της τέχνης και της τεχνικής τους. Κανένα από τα δύο φιλόδοξα προγράμματα δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς την υποστήριξη του Ταμείου Ανάκαμψης και την αμέριστη βοήθεια του ΥΠΠΟΑ: ήδη έχουν εξασφαλιστεί οι οικονομικοί πόροι για συνέχιση των δύο προγραμμάτων για την επόμενη τριετία.

Παράλληλα, έχει ξεκινήσει μια σειρά συζητήσεων με ιστορικά θέατρα και μεγάλα φεστιβάλ της Ευρώπης για συμπαραγωγές, δρομολογούνται μετακλήσεις παραστάσεων του Εθνικού στο εξωτερικό, ενώ έχουν κλειστεί για να συνεργαστούν και ξένοι, σημαντικοί σκηνοθέτες. Το Εθνικό Θέατρο εργάζεται συστηματικά προκειμένου να δημιουργήσει ένα ισχυρό και σταθερό δίκτυο διεθνών συνεργασιών, γι' αυτό και τον επόμενο χρόνο σκοπεύω να ταξιδεύω πολύ τακτικά σε όλη την Ευρώπη για διεύρυνση των διεθνών σχέσεων του Εθνικού, ταξίδια που θα γίνουν με δικά μου έξοδα, χωρίς να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό του θεάτρου.

Οι δράσεις εξωστρέφειας δεν περιορίζονται όμως μόνο στις ευρωπαϊκές ή διεθνείς παραγωγές. Το Εθνικό Θέατρο τείνει τη χείρα και προς ιστορικούς πολιτισμικούς φορείς του εσωτερικού (Φεστιβάλ Αθηνών, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Λυρική Σκηνή, Μουσείο Μπενάκη κ.ά.), θεωρώντας ότι μόνο μέσα από την παράλληλη σύμπλευση μπορεί ο σύγχρονος ελληνικός πολιτισμός να ανθήσει και να ανοίξει τα φτερά του τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Ζώντας και δημιουργώντας σε μια πολυπολιτισμική εποχή, η εθνική σκηνή δεν μπορεί να παραμείνει σιωπηλή και εσωστρεφής. Οφείλει να είναι καλλιτεχνικά και κοινωνικά ενεργή. Οφείλει να είναι διαρκώς παρούσα. Μόνο μέσα από τη συνεχή καλλιτεχνική ώσμωση μπορούν να κατανοηθούν οι νέες τάσεις και τελικά να διευρυνθεί η κατανόησή μας για τη θεατρική τέχνη, αλλά και η οπτική μας για τον σύγχρονο κόσμο.

Μόνο μέσα από τη συνεχή καλλιτεχνική ώσμωση μπορούν να κατανοηθούν οι νέες τάσεις και τελικά να διευρυνθεί η κατανόησή μας για τη θεατρική τέχνη, αλλά και η οπτική μας για τον σύγχρονο κόσμο

TEMPTATION DAYS

5-22 ΜΑΪΟΥ

ΔΕΛΕΑΣΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

ΧΑΛΑΝΔΡΙ: Λ. Κηφισίας 248, Τ. 210 6711700
greece@roche-bobois.com, www.roche-bobois.com

rochebobois
PARIS

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΜΑΡΙΟ ΜΠΑΝΟΥΣΙ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΘΑΥΜΗ ΚΡΑΣΑΓΑΚΗ
STYLING ΗΡΩ ΤΣΟΥΡΤΟΥ

«Ένωσα ότι γινόμουν μάρτυρας της ανάδυσης ενός νέου, συναρπαστικού ταλέντου. (...) Θεωρώ ότι η δουλειά του σύντομα θα ταξιδέψει σε διεθνή φεστιβάλ. Ελπίζω μόνο να έρθει και στη Βρετανία». Ο θεατρικός κριτικός της εφημερίδας «The Guardian» Μάικλ Μπίλινγκτον μόνο φειδωλός δεν ήταν στα λόγια του γράφοντας σχεδόν μαγεμένος για την παράσταση της Πειραματικής Σκηνης Νέων Δημιουργιών του Εθνικού Θεάτρου «Goodbye, Lindita», του 24χρονου αλβανού σκηνοθέτη Μάριο Μπανούσι. Ο Μπίλινγκτον μαζί με άλλους ξένους συναδέλφους του, αλλά και διευθυντές σημαντικών φεστιβάλ του κόσμου, βρέθηκε στην Αθήνα πριν από μερικές εβδομάδες, προσκεκλημένος του Εθνικού Θεάτρου, ώστε να παρακολουθήσει τις παραστάσεις της πρώτης σκηνης της χώρας. Επιστρέφοντας στην πατρίδα του και γράφοντας στον «Guardian» τις εντυπώσεις του, αφιέρωσε τις πέντε πρώτες παραγράφους του κειμένου του – και όχι αδικώς – στο φαινόμενο Μάριο Μπανούσι, στο νέο enfant terrible του ελληνικού θεάτρου.

Στον πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης

Όταν συναντώ τον 24χρονο Μάριο Μπανούσι στο roof garden του Athens Capital, του κεντρικού αυτού ξενοδοχείου του Συντάγματος με την εμβληματική συλλογή έργων τέχνης, με εντυπωσιάζει η βαθιά ειλικρίνειά του. Οι παραστάσεις του έχουν να κάνουν με ζητήματα στον πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης: τη γέννηση, τον θάνατο, την απουσία. Από το πρώτο του έργο, «RAGADA», που παρουσιάστηκε πέρυσι αρχικά στα Performance Rooms 2022 που διοργανώθηκαν από την Αίθουσα Τέχνης Καππάτος στο St George Lycabettus και αργότερα φιλοξενήθηκε στην ολοκληρωμένη μορφή του στο Θέατρο στη Σάλα, ο Μάριο Μπανούσι εξυφραίνει με εικόνες τα προσωπικά του βιώματα, τα ντύνει με σιωπές αντί με ήχους, βουτάει σε μνήμες του ασυνειδήτου, αντλεί από την παράδοση και με τη μεταμορφωτική δύναμη της τέχνης μετατρέπει κάτι το τόσο προσωπικό σε συλλογικό. «Η πρώτη μου παράσταση, «RAGADA», γεννήθηκε από διάφορες εικόνες που με κατέκλυζαν» περιγράφει. «Κεντρική εικόνα ήταν αυτή της μητέρας μου να με φέρνει στον κόσμο και ακριβώς η ανάποδή της, εγώ δηλαδή, πλέον ως ενήλικος, να επιστρέφω και να μπαίνω στο σώμα της

Ο 24χρονος σκηνοθέτης, τον οποίο εκθειάζει η εφημερίδα «The Guardian», μιλάει για την παράσταση της χρονιάς, «Goodbye, Lindita», στο Εθνικό, και για τις μνήμες και τα βιώματα που διαμόρφωσαν το «χειροποίητο» θέατρο που παρουσιάζει.

ολόκληρος ως ύπαρξη. Θυμάμαι τα πρώτα λεπτά που την πρωτοπαρουσιάσαμε στο Performance Rooms 2022 στο δωμάτιο υπήρχε μόνο μία θεατής. Κοιταχτήκαμε με τους ηθοποιούς και είπαμε, “μα μόνο για ένα άτομο θα παίζουμε”. Και ύστερα ήρθε και δεύτερο και έπειτα τρίτο και κάποια στιγμή μέσα σε αυτό το δωμάτιο των 15 τ.μ. είχαμε 50 άτομα να μας παρακολουθούν ανά δέκα λεπτά, καθώς η «RAGADA» παιζόταν σε λούπα».

Και από τη γέννηση πέρυσι, εφέτος στα μαβιά νερά του θανάτου και σε μια σπουδή επάνω στο πένθος με το «talk of the town» έργο «Goodbye, Lindita». Οι πα-

ραστάσεις του στο Εθνικό Θέατρο είναι sold out έως τις 4 Ιουνίου και όπως όλα δείχνουν μάλλον θα επαναληφθεί και την επόμενη θεατρική σεζόν. Και πάλι ο Μπανούσι αντλεί από τον κήπο των βιωμάτων του. Εδώ η πρωίδα του δεν είναι η μητέρα του, αλλά η μητριά του, η δεύτερη σύζυγος του πατέρα του, με την οποία ήταν επίσης πολύ δεμένος, με εκείνη να φεύγει από τη ζωή από λύπη, τρεις ημέρες προτού πεθάνει και ο πατέρας του, ο οποίος ήταν βαριά άρρωστος.

Και εμείς θα μπορούμε σε αυτό το σπίτι που θρηνεί χωρίς ήχο, όπου οι αδελφές και η μητέρα της Λίντιθα θα εξαγρυπνήσουν υπό το

βλέμμα μιας Παναγίας κρεμασμένης στον τοίχο, θα δουν τη λεόραση, θα καταπιούν τη σούπα τους. Και από αυτούς τους τοίχους του σπιτιού σκηνές θα ξεπηδήσουν: η βάπτιση, η ζωή και ο γάμος αυτής της γυναίκας που, ξαπλωμένη πλέον στο νεκροκρέβατό της, οι αγαπημένοι της τη χαιρετούν, την πλένουν, τη στολίζουν, για να την ετοιμάσουν για το επέκεινα, ενώ εκείνοι θα παραμείνουν εδώ, στον πάνω κόσμο, με τα αντικείμενα της νεκρής τους και τη ζωή να πρέπει την ίδια στιγμή να συνεχιστεί με εκείνον τον αδυσώπητο τρόπο της.

Μια χορογραφία αποχαιρετισμού, λοιπόν, εγκαθιστημένη σε τέσσερις τοίχους, με τον Μπανούσι να βουτά στα αρχέγονα έθιμα του αποχαιρετισμού των πολύτιμων νεκρών μας. Έθιμα που η σύγχρονη κοινωνία μοιάζει να αποτάσσει – γιατί το πένθος πλέον πρέπει να είναι αόρατο – και όμως είναι τόσο βαθιά χαραγμένα στο ανθρώπινο DNA από τότε που η Αντιγόνη ζητούσε να θάψει τον δικό της νεκρό αδελφό.

«Αν η «RAGADA» μιλούσε για τη γέννηση, το «Goodbye, Lindita» ακουμπά το πένθος» αναφέρει ο νεαρός δημιουργός. «Σαν οι δύο παραστάσεις να είναι καθρέπτης και συμπλήρωμα η μία της άλλης. Στην πρώτη μία γυναίκα ξαπλώνει για να γεννήσει, στη δεύτερη μία γυναίκα ξαπλώνει για να πεθάνει».

Όπως παραδέχεται, ο θάνατος της μητριάς του και του πατέρα του ήταν η αιτία της δημιουργίας αυτού του έργου. «Ήθελα να μιλήσω για κάτι που πραγματικά με αφορά. Όχι απλώς να βρω κάτι “έξυπνο” που να πουλάει αυτή την περίοδο. Ήθελα να δημιουργήσω κάτι προσωπικό, που ο καθένας θα μπορούσε να ακουμπήσει επάνω του. Και αυτό είναι που με κάνει χαρούμενο για αυτή την παράσταση: ότι έχω δει άτομα να συνδέονται μαζί της. Ξέρετε, ήρθε να την παρακολουθήσει ο Θεόδωρος Τερζόπουλος. Μου μίλησε μάλιστα μετά το τέλος της παράστασης. Κρατώ τα λόγια του. Μου είπε ότι η μεγαλύτερη παιδεία είναι η βαθιά μνήμη και ότι βλέπει σε εμένα μνήμες πολύ βαθιές. Θυμάμαι γύρισα σπίτι, είχα βουρκώσει, και σκεπτόμουν: “Κοίτα να δεις! Αυτό που το είπα τώρα ο Θεόδωρος Τερζόπουλος!”. Αυτή είναι η προίκα αυτής της παράστασης, ότι άνθρωποι βρίσκουν κάτι να συνδεθούν μαζί της: από μεγάλους καλλιτέχνες όπως ο Τερζόπουλος μέχρι απλούς ανθρώπους, όπως ο αλβανός περιπτεράς που είδε τυχαία στον δρόμο μία ηθοποιό της παράστασης. Αρχισε να κλαίει με λυγρούς και πήρε τηλέφωνο τη γυναίκα του λέγο-

ντάς της “έχω εδώ την ηθοποιό από το “Goodbye, Lindita” και η ηθοποιός είχε μείνει κυριολεκτικά άφωνη».

Μια τριλογία

Και αυτή η σπουδή πάνω στη γέννηση και στον θάνατο ολοκληρώνεται τον Ιούλιο με μια ελεγεία επάνω στην απουσία με την παράσταση «Taverna Miresia – Mario, Bella, Anastasia», η οποία θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών στο Εθνικό Θέατρο (Σκηνή «Ελένη Παπαδάκη») από τις 18 έως τις 20 Ιουλίου. Ο Μάριο Μπανούσι μόλις στα 24 χρόνια του έχει δημιουργήσει μία προσωπική τριλογία πάνω στις ρίζες της ανθρώπινης ύπαρξης. «Για αυτή την παράσταση δεν μπορώ να πω ακόμη πολλά, ακόμα την πλησιάζω» αναφέρει. «Ακόμη ζωγραφίζω τις εικόνες της, ακούω δειλά-δειλά τη μουσική της. Το μόνο σίγουρο είναι ότι επικεντρώνεται στην απουσία. Εχω δημιουργήσει ένα σχήμα στο μυαλό μου. Στη «RAGADA» ένας άνθρωπος άνοιξε την πόρτα και έμπαινε στο δωμάτιο, στο «Goodbye, Lindita» ένας άνθρωπος άνοιξε την πόρτα και έφευγε, στο «Taverna Miresia – Mario, Bella, Anastasia» μένει ένα δωμάτιο μόνο του, με τα ίχνη του ανθρώπου που έχει φύγει, με την απουσία του να βασιλεύει». Όπως εξομολογείται, αυτή η παράσταση είναι και ένας τρόπος να πλησιάσει τον κόσμο του πατέρα του. «Ο πατέρας μου ήταν ένας πολύ αλλόκοτος άνθρωπος, πολύ ιδιαίτερος» αναφέρει. «Είχε μία ταβέρνα-εστιατόριο στα προάστια των Τυράνων. Το όνομα της ταβέρνας είναι και ο τίτλος της παράστασής μου: Miresia, που στα αλβανικά σημαίνει καλοσύνη, ενώ Mario, Bella, Anastasia είναι το όνομα το δικό μου και των δύο αδελφών μου. Αυτή την ταμπέλα του εστιατορίου θέλω να τη μεταφέρω στη σκηνή. Είναι μια πόρτα για να εισχωρήσω στον κόσμο του πατέρα μου που ποτέ δεν κατάλαβα. Ένας τρόπος να τον πλησιάσω περισσότερο, να εξηγήσω όλα έμειναν ανεξήγητα». Μήπως όμως είναι και ένας τρόπος να ξεπεράσει το πένθος; «Είναι ένας τρόπος να το διαχειριστώ, να μην το βάλω κάτω από το χαλί» απαντά. «Το γεγονός ότι σε κάθε παράσταση κλαίω και πρόκειται για ένα κλάμα αληθινό, το γεγονός ότι κάθε βράδυ ανασύρω τις μνήμες μου, το γεγονός ότι κάθε βράδυ αντιμετωπίζω τη μητριά μου και τον πατέρα μου σαν να βρίσκονται εν ζωή, εν τέλει με κάνει να συνειδητοποιώ ότι πλέον έχουν φύγει».

Όπως αναφέρει, στην παράσταση «Taverna Miresia – Mario, Bella, Anastasia» δεν θα υπάρχει κάποιος άνδρας επί σκηνής, πέρα

Πουκάμισο Burberry, attica, City Link.
Παντελόνι massimodutti.com

«**Ηθελα να μιλήσω για κάτι που πραγματικά με αφορά. Οχι απλώς να βρω κάτι "έξυπνο" που να πουλάει αυτή την περίοδο. Ηθελα να δημιουργήσω κάτι προσωπικό, που ο καθένας θα μπορούσε να ακουμπήσει επάνω του**

από τον ίδιο. «Ακριβώς γιατί θέλω να τονίσω την απουσία του άνδρα, του πατέρα μου, μία απουσία που σημάδεψε τη ζωή μου. Εγώ έζησα με τη γιαγιά μου, τη μάνα μου, τις αδελφές μου. Πάντα η ανδρική φιγούρα έλειπε, για αυτό ίσως και ασχολούμαι στις παραστάσεις μου τόσο πολύ με τη θηλυκότητα».

Πατώντας καλά στη γη

Πώς νιώθει όμως αυτή τη στιγμή που η παράστασή του είναι sold out, που γράφονται για αυτόν διθυραμβικά κείμενα στον «Guardian», που το «Goodbye, Lindita» θα ταξιδέψει σε φεστιβάλ της Ευρώπης; «Είναι κάτι που με κάνει χαρούμενο, αλλά δεν μπορώ να πω ευτυχημένο» απαντά. «Φυσικά χάρηκα που έγραψε για εμένα ο «Guardian», που οι συνάδελφοι της αδελφής μου, που εργάζονται στο Λονδίνο, όταν διάβασαν το άρθρο τη ρωτούσαν αν έχουμε κάποια συγγένεια λόγω του επιθέτου της. Είμαι πολύ ευγνώμων με αυτό που συμβαίνει, αλλά μέχρι εκεί. Για παράδειγμα, το άρθρο στον «Guardian» απασχόλησε τη σκέψη μου μόλις δύο ώρες, γιατί υπάρχει και η πραγματική ζωή: οι πρόβες μου, οι παραστάσεις, το σπίτι μου, ο γάτος μου, οι βόλτες μου, οι φίλοι μου. Δεν λέω, είναι ωραίο οι άνθρωποι να σου λένε συγχαρητήρια. Είναι σχεδόν αστέιο, κάποιος πριν από μερικές ημέρες μου ζήτησε αυτόγραφο. Αλλά, ξέρετε, δεν θέλω να μπω σε αυτή τη συνθήκη, να το υπερευχαριστηθώ, γιατί δεν ξέρω αν θα είναι καλό για εμένα. Αν και δεν νομίζω ότι θα γίνω ποτέ ο άνθρωπος που θα πάρουν τα μυαλά του αέρα».

Πουκάμισο και γιλέκο It's a shirt, www.itsashirt.gr
Παντελόνι Calvin Klein, attica, City Link.

Αμέσως μετά μου διηγείται ένα περιστατικό. «Η μητέρα μου, που είναι η ηρωίδα μου, διατηρεί έναν φούρνο στην Ηλιούπολη, όπου πηγαίνω καμιά φορά και δουλεύω. Τις προάλλες συνέβη κάτι απρόοπτο. Η μητέρα μου χρειάστηκε να φύγει στην Αλβανία και μου ζήτησε να κρατήσω εγώ τον φούρνο. Κάποια στιγμή μπήκε ένας πελάτης και μου μίλησε πολύ άσχημα. Καθώς του έφτιαχνα τον καφέ του, λοιπόν, από το ραδιόφωνο ένας δημοσιογράφος μιλούσε για την παράστασή μου. Το «Goodbye, Lindita», η παράσταση της χρονιάς, σε σκηνοθεσία του ανερχόμενου σκηνοθέτη Μάριο Μπανούσι. «Τι ζω!», σκεπτόμουν. Ήταν ένα τόσο περίεργο συναίσθημα, μια σκηνή με τόση ειρωνεία, γιατί ένας δημοσιογράφος με εκθειάζε και εγώ έφτιαχνα τον καφέ ενός πελάτη που ωρυσόταν "άντε, τελείωνε". Πάντως,

μου αρέσει να πηγαίνω στον φούρνο της μητέρας μου. Με κρατά γειωμένο».

Η αρχή και τα σχέδια

Ο Μάριο γεννήθηκε το 1998 και μέχρι την ηλικία των έξι μεγάλωσε στην Αλβανία δίπλα στη γιαγιά του, μία κομβική φιγούρα στη ζωή του, την οποία φώναζε «μαμά» μέχρι και το γυμνάσιο, όταν ήρθε πλέον στην Ελλάδα για να ζήσει με τη μητέρα του. «Στο σχολείο βαριόμουν πολύ» εξομολογείται. «Δεν ήμουν καλός μαθητής. Δεν ήταν ότι διάβαζα και δεν τα κατάφερνα. Δεν με ενδιέφερε καθόλου. Το αίσθημα της βαρεμάρας γενικά με ακινητοποιεί. Για αυτό και τα καλοκαίρια που πέραγα στην Αλβανία έστηνα παραστάσεις κουκλοθεάτρου μαζί με τα ξαδέλφια μου στην αυλή της γιαγιάς, για να μη βαριέμαι. Εγραφα τις προσκλήσεις, έπαιρνα τις πορσελάνινες κούκλες της γιαγιάς και

τα λούτρινα παιχνίδια, έστηνα ένα σεντόνι σε δύο καρέκλες, άναβα κεριά και μαζεύονταν οι συγγενείς μας στην αυλή να τις δουν καθισμένοι σε ένα χαλί. Αναπαριστούσα τους ίδιους για να έχουν άμεσες αναφορές». Κάπως έτσι κανείς δεν παραξενεύτηκε όταν ανακοίνωσε ότι θα δώσει εξετάσεις στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών. Η μητέρα του τον σήριξε από την πρώτη στιγμή, κάνοντάς του μόνο μία ερώτηση: «Είσαι σίγουρος ότι δεν θα βαρεθείς και εκεί;». Και ο Μάριο δεν βαρέθηκε. Αντίθετα, ανακάλυψε τον κόσμο στον οποίο ανήκει.

Όταν τον ρωτώ αν ένιωσε ρατσισμό, διχασμένος σε δύο πατρίδες, αφοπλιστικά θα πει: «Στην Αλβανία Ελληνας και στην Ελλάδα Αλβανός». Όσο για τον ηλικιακό ρατσισμό, «μια φορά άκουσα έναν θεατή να ανοίγει το πρόγραμμα της παράστασης, να διαβάζει ότι

είμαι 24 ετών και να αναφωνεί "ωχ, τι θα δούμε!". Γιατί αυτό το "ωχ" να είναι η πρώτη αντίδραση στο άκουσμα ότι κάποιος θέλει να παρουσιάσει μια δουλειά στα 24 του χρόνια;».

Την επόμενη χρονιά σίγουρα δεν θα τον δούμε να σηματοθετεί Σαϊξπηρ ή Τσέχοφ ή Ιψεν. «Προς το παρόν θέλω να δημιουργώ τους δικούς μου κόσμους, αν και η αρχαία τραγωδία με έλκει πολύ» παραδέχεται. Την ίδια στιγμή φωτογραφίζει, ζωγραφίζει, θέλει να κάνει κινηματογράφο, αλλά και να παίζει ως ηθοποιός. Οι πλανήτες στο σύμπαν του Μάριο Μπανούσι είναι πολλοί.

*** Η φωτογράφιση πραγματοποιήθηκε στο Athens Capital Hotel-MGallery Collection (Ελευθερίου Βενιζέλου 4 & Κριεζώτου 2, Πλ. Συντάγματος).**

Σημιότυπα από τα εγκαίνια της έκθεσης. **Επάνω (από αριστερά):** Βασίλης Ψάλτης, CEO του Ομίλου της Alpha Bank, Fleurette Καραδόντη, Πρόεδρος του Ιδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή, Βασίλειος Ράπανος, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Alpha Bank. **Αριστερά:** Ξενάγηση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Alpha Bank, κ. Β. Ράπανου, στην έκθεση. **Κάτω:** Ο κατάλογος της έκθεσης, σε ελληνική, αγγλική γλώσσα και σε γραφή Braille.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

Προθήκη με δέκα ειδικά αντίγραφα νομισμάτων, για απτική Ξενάγηση και λεζάντες σε γραφή Braille.

Η διεθνώς αναγνωρισμένη Νομισματική Συλλογή της Alpha Bank συμπληρώνει μισό αιώνα δυναμικής παρουσίας και σηματοδοτεί το χρονικό ορόσημο με μια σπουδαία επετειακή έκθεση.

Καθρέφτης της Ιστορίας, σύμβολο εξέλιξης, έργο τέχνης, το νόμισμα – αυτό το φαινομενικά ασήμαντο, μικρό, στρογγυλό, μεταλλικό καθημερινό αντικείμενο που κουβαλάμε όλοι μας – είναι το μέσο που επινόησε στα βάθη των αιώνων ο άνθρωπος για να κάνει με απλό και κοινά αποδεκτό τρόπο τις συναλλαγές του.

Όπως όμως καταδεικνύει η σημαντική έκθεση με τίτλο «Η Άλλη Οψη του Νομισματος», που ξεδιπλώνει τους θησαυρούς της Νομισματικής Συλλογής της Alpha Bank στο Μουσείο του Ιδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή στην Αθήνα, ένα νόμισμα δεν είναι μόνον αυτό. Στην πραγματικότητα, το νόμισμα είναι ένα εγχειρίδιο μυθολογίας, ένα βιβλίο ιστορίας γραμμένο με τρόπο αφαιρετικό. Είναι ένα χειροποίητο ιστορικό τεκμήριο που συμπληρώνει τις γνώσεις μας για την οικονομία, την ιστορία, την κοινωνία, τη θρησκεία, τον αθλητισμό, τον πόλεμο, το περιβάλλον – ακόμα και για την εξέλιξη της ίδιας της γλώσσας.

Παράλληλα, αποτελεί μια φωτογραφία της στιγμής που απαθανατίζει μεγάλες ιστορικές προσωπικότητες και κομβικές σημασίας γεγονότα από τα βάθη των αιώνων ώστε να αποτυπωθούν στη μνήμη των ανθρώπων. Πρόκειται για ένα εικαστικό αριστούργημα που αποτυπώνει τη δημιουργική φαντασία των ανθρώπων οι οποίοι το εμπνεύστηκαν. Και είναι αυτό που σήμερα αποκαλούμε νομισματική τέχνη.

Σε μια «συνάντηση κορυφής σε τόπο μαγικό», όπως θα μπορούσε να είναι ο εναλλακτικός τίτλος της έκθεσης στο Μουσείο του Ιδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή, φιλοξενοούνται αυτές τις μέρες μοναδικά νομίσματα – μέρος της διεθνώς αναγνωρισμένης Συλλογής της Alpha Bank που συμπλήρωσε 50 χρόνια δυναμικής παρουσίας στο παγκόσμιο νομισματικό γίγνεσθαι. Μέσα λοιπόν από τα 150 πολύτιμα νομίσματα που «παρελαύνουν» στις αίθουσες του μουσείου, στις προθήκες με τον υποβλητικό φωτισμό, παρουσιάζεται ένα συναρπαστικό ταξίδι στη σφαίρα του Μύθου και στον ρου της Ιστορίας, με πρωταγωνιστές Ολύμπιους θεούς, μυθικά πλάσματα, τον Μέγα Αλέξανδρο και θρυλικούς πρωταγωνιστές της πρώιμης ρωμαϊκής εποχής, καθώς και μια «ανάγκωση» του μινωικού πολιτισμού, του αρχαιότερου πολιτισμού της Γηραιάς Ηπείρου. Όλα τους τοποθετημένα με γνώση, σοφία και φαντασία, έτσι ώστε να αποκαλύπτουν τη διαχρονική εξέλιξη της νομισματικής αφήγησης.

Ένα όραμα σε εξέλιξη

Το πρώτο βήμα για τη δημιουργία της σπουδαίας αυτής Συλλογής έγινε το 1972 από τον Γιάννη Κωστόπουλο – έναν από τους σημαντικότερους τραπεζίτες στην Ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας, βαθύ γνώστη της ελληνικής ιστορίας και λάτρη του πολιτισμού, που δημιούργησε εκείνη την εποχή, εκ μέρους της Τράπεζας, μία μικρή ιδιωτική συλ-

λογή 185 νομισμάτων. Το πάθος και το ενδιαφέρον του για τη διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς οδήγησε σταδιακά σε μία από τις μεγαλύτερες, αρτιότερες και διαρκώς εξελισσόμενες νομισματικές συλλογές όλου του κόσμου, με περίπου 11.000 νομίσματα.

Πρόκειται λοιπόν για μια ευτυχή συγκυρία όταν 150 τέτοια αυθεντικά, πολύτιμα κειμήλια «συναντώνται» για να αφηγηθούν την ιστορία τους στον σύγχρονο επισκέπτη. Με αυτόν ακριβώς τον τρόπο αναδεικνύεται «Η Άλλη Οψη του Νομισματος» – αυτή που το μετατρέπει από χρηστικό αντικείμενο της καθημερινότητας σε χειροποίητο ιστορικό τεκμήριο και σε αριστούργημα της αρχαίας ελληνικής τέχνης.

Την επιμέλεια της έκθεσης, που είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Γιάννη Κωστόπουλου, έχει η δρ Δήμητρα Ι. Τσαγκάρη, Επιμελήτρια της Νομισματικής Συλλογής της Alpha Bank. «Η Άλλη Οψη του Νομισματος» θα παραμείνει ανοιχτή για όλες και όλους, καθώς στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών της Alpha Bank για την ισότιμη πρόσβαση και τη συμπερίληψη στον Πολιτισμό, υποδέχεται άτομα με οπτικές και κινητικές δυσκολίες.

INFO
«Η Άλλη Οψη του Νομισματος»: Μουσείο Ιδρύματος Βασίλη & Ελίζας Γουλανδρή, Αθήνα (Ερατοσθένους 13, Παγκράτι), έως τις 23 Ιουλίου. Είσοδος δωρεάν.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Είναι βέβαιο πως η Αθήνα του 2023 είναι κατά πολύ διαφορετική σε σχέση με την Αθήνα των 10s και κανείς δεν μπορεί να αμφιβάλλει για το γεγονός πως σε μερικά χρόνια αναμένεται να έχει εξελιχθεί σε μια πόλη σχεδόν αγνώριστη. Πολλές οι αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις που έχουν αναβαθμίσει ήδη το προφίλ της και έπονται και άλλες. Με ανυπομονησία περιμένουν, για παράδειγμα, οι κάτοικοι της ελληνικής πρωτεύουσας το νέο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το αρχιτεκτονικό προσχέδιο του οποίου παρουσιάστηκε πριν από λίγο καιρό από τα αρχιτεκτονικά γραφεία David Chipperfield Architects και Αλέξανδρος Ν. Τομπιάζης ΑΕ. Το ανανεωμένο εμβληματικό ίδρυμα θα αποτελείται από δύο κτίρια, το παλιό και το νέο – συνολικά, οι χώροι τους θα ξεπερνούν τα 30.000 τ.μ. –, τα οποία θα είναι εννοποιημένα και θα βρίσκονται σε «συνομιλία» με τα άλλα σημαντικά τοπία της Πατησίων, όπως το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Ακροπόλ. Η βάση του υφιστάμενου κτιρίου επεκτείνεται μέχρι τον δρόμο, δημιουργώντας ένα νέο υπόβαθρο για το ιστορικό ίδρυμα, και προσθέτει δύο επίπεδα υπόσκαφων εκθεσιακών χώρων. Μεγάλη έμφαση θα δοθεί στον κήπο, ο οποίος θα φιλοξενεί πεύκα, βελανιδιές και καλλωπιστικούς θάμνους, ενώ θα παραπέμπει στα πάρκα του 19ου αιώνα, αλλά και στα αρχαιοελληνικά ιδεώδη ενός δημόσιου χώρου συγκέντρωσης για όλους τους πολίτες. Τον σχεδιασμό του έχει αναλάβει το βελγικό γραφείο αρχιτεκτονικής τοπίου Wirtz International από την Αμβέρσα.

Πολύ κοντά, στα περίεξ της Ομόνοιας, υπήρχε κάποτε το θρυλικό Μινιόν, το πρώτο μεγάλο πολυκατάστημα της Αθήνας. Δυστυχώς, μια πυρκαγιά το κατέστρεψε τον Δεκέμβριο του 1980, αφήνοντας μόνο το κέλυφος του κτιρίου ανέπαφο. Στη συνέχεια έγινε προσπάθεια για την ανοικοδόμηση και την επαναλειτουργία του παρά τις τεράστιες οικονομικές δυσκολίες, όμως οι συνθήκες είχαν πια αλλάξει και κατέληξε να κλείσει οριστικά στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Πρόσφατα, η εταιρεία διαχείρισης ακινήτων Dimand αποφάσισε να επενδύσει στο κτίριο και έπειτα από διεθνή διαγωνισμό τελικά επιλέχθηκε η πρόταση που παρουσίασε το ισπανικό αρχιτεκτονικό γραφείο Minos Digenis Arquitectos του Ελληνα Μίνου Διγενή με έδρα τη Βαρκελώνη, η οποία βασίζεται στην άρθρωση των τριών διαφορετικών κτιρίων που συνθέτουν το πάλαι ποτέ εμπορικό κέντρο μέσω μιας σπονδυλωτής πρόσοψης που αποτελείται από ένα πλαίσιο κάθετων και οριζόντιων πηχών αλουμινίου, διαφορετικού χρώματος σε κάθε κτίριο. Πρόκειται για ένα σύγχρονο βιοκλιματικό κτίριο μεικτής χρήσης, με χώρους γραφείων και κατοικιών, αλλά και εμπορικούς χώρους για αγορές και εστίαση-ψυχαγωγία. Τα καταστήματα θα καταλαμβάνουν το ισόγειο και τους πιο χαμηλούς ορόφους, τα γραφεία θα βρίσκονται στους πιο ψηλούς ορόφους, ενώ σχεδιάζεται η αξιοποίηση ενός από τα ακίνητα του συγκροτήματος για τη δημιουργία περίπου 30-40 διαμερισμάτων με επιφάνειες που θα ξεκινούν από τα 60-65 τ.μ. και θα φτάνουν μέχρι τα 85 τ.μ. έκαστο. Οι κατοικίες θα εκτείνονται από τον πρώτο μέχρι και τον τελευταίο όροφο σε αυτόνομο σημείο από το υπόλοιπο Μινιόν, συγκεκριμένα στη συμβολή των πεζοδρόμων της Σατωβριάνδου με τη Δώρα.

● Η ανάπλαση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου θα αναδείξει τη μεγαλοπρέπεια του αρχιτεκτονικού του σχεδιασμού.

ΤΑ ΤΟΠΟΣΗΜΑ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Νέα μουσεία και ξενοδοχεία, πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες και φιλόδοξες αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις δίνουν νέο σχήμα στον αστικό πολιτισμό της πρωτεύουσας.

● Το κτίριο όπου στεγάζεται το ξενοδοχείο The Doili αποτελεί χαρακτηρισμό δείγμα του εκλεκτικισμού.

● Το Μέγαρο Σλήμαν - Μελά της Πανεπιστημίου θα μετατραπεί σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα.

● Το ανανεωμένο πεντάστερο Conrad, στο εμβληματικό κτίριο του πάλαι ποτέ Hilton, θα περιλαμβάνει και πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες.

Ξενοδοχειακές μονάδες και μουσειακοί χώροι

Δεν ξέρουμε πώς ακριβώς θα διαφοροποιηθεί το επενδυτικό πρόγραμμα του ομίλου Mitsis Hotel η πρόσφατη απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας να χαρακτηριστεί διατηρητέα η χρήση του ιστορικού κινηματογράφου Ιντεάλ, όμως σίγουρα το Μέγαρο Σλήμαν - Μελά της Πανεπιστημίου θα μετατραπεί σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα. Αξίζει να σημειωθεί πως το κτίριο οικοδομήθηκε τη δεκαετία 1880-1890 και ανήκει στο σύμπλεγμα των τεσσάρων κατοικιών που ανήγειρε ο Ερρίκος Σλήμαν στην οδό Πανεπιστημίου. Σχεδιάστηκε από τον Ερνέστο Τσίλλερ και περιλαμβάνει ισόγειο-ημιώροφο και τέσσερις πάνω από το ισόγειο ορόφους, συνολικής επιφάνειας σχεδόν 7.116 τ.μ., καθώς και ένα επιπλέον κτίριο στον ακάλυπτο χώρο το οποίο δεν κατασκευάστηκε την ίδια περίοδο. Η εταιρεία έχει δεσμευτεί πάντως να αξιοποιήσει το οικοδόμημα με σεβασμό προς την ιστορία του και τα γειτονικά διατηρητέα κτίρια, όπως το Ωδείο. Σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές και φορείς, θα προτείνει λύσεις, ιδιαίτερα προς το υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να αρθεί η όποια χωρική και αισθητική καταπίεση των νεοκλασικών γειτονικών κτιρίων, με στόχο την ανάδειξη

αλλά και την προστασία του γενικότερου μνημειακού περιβάλλοντος. Πολύ κοντά, άλλωστε, στην οδό Μαυρομυχάλη, υπάρχει το Μέγαρο Τσίλλερ - Λοβέρδου, ένα νεοκλασικό κτίριο το οποίο σχεδίασε ο γερμανός αρχιτέκτονας το 1882 ως κύρια κατοικία του και χώρο εργασίας. Σήμερα στεγάζει το Μουσείο Λοβέρδου, που άνοιξε πρόσφατα τις πόλες του και αποτελεί παράρτημα του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου. Ήταν και αυτή μια αλλαγή που έδωσε νέα πνοή στην ευρύτερη περιοχή. Θα πρέπει να περιμένουμε μέχρι το 2025 για να δούμε πώς θα διαμορφωθεί ένα εμβληματικό ακίνητο της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας. Ο λόγος για το πρώην Hilton Αθηνών, ιδιοκτησίας της Ιονικής Ξενοδοχειακής ΑΕ, των ομίλων TEMES ΑΕ και Olayan, το οποίο θα μετατραπεί σε έναν νέο, ολοκληρωμένο προορισμό με την επανατοποθέτησή του στην αγορά διαθέτοντας ξενοδοχειακές υπηρεσίες 5 αστέρων, πολυτελείς κατοικίες εξυπηρετούμενες από το ξενοδοχείο, εμβληματικούς γαστρονομικούς προορισμούς και αναβαθμισμένους εμπορικούς χώρους. Στα τέλη του 2024 - αρχές του 2025 θα ανοίξει και πάλι τις πόρτες του λοιπόν και αναμένεται να ανανεώσει το τουριστικό ενδιαφέρον για την πρωτεύουσα, ενώ θα δώσει και ένα ελαφρύ boost στις αξίες των ακινήτων στην ευρύτερη περι-

Το κτίριο του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου στην Ακαδημία Πλάτωνος θα είναι βιοκλιματικό και μηδενικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Στον περιβάλλοντα χώρο προβλέπεται η κατασκευή ανοιχτού αμφιθεάτρου 500 θέσεων, ενώ εντός του μουσείου περιλαμβάνονται οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Διεθνούς Κοινού των Ακαδημιών

οχή του Κέντρου. Η ανακατασκευή του κτιριακού συγκροτήματος περιλαμβάνει τη δημιουργία του νέου πολυτελούς Ξενοδοχείου Conrad που θα διαθέτει 280 δωμάτια και σουίτες, αλλά και τη δημιουργία 50 πολυτελών κατοικιών, οι οποίες έχουν ήδη όλες πουληθεί. Τα διμερήσιμα στους δύο τελευταίους ορόφους θα φέρουν την επωνυμία Waldorf Astoria Residences του Ομίλου Hilton, ενώ στους δύο από κάτω ορόφους οι κατοικίες φέρουν το σήμα της Conrad Residences. Θα πραγματοποιηθεί επίσης συνολική ανάπλαση του τελευταίου ορόφου, όπου θα φιλοξενηθούν προτάσεις γαστρονομίας και ψυχαγωγίας και επέκταση δίπλα στον χώρο της πισίνας, η οποία είχε συμπεριληφθεί και στον αρχικό σχεδιασμό της δεκαετίας του 1960. Σύμφωνα με τα σχέδια, θα δημιουργηθούν θεματικοί εμπορικοί χώροι, εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας και ευεξίας και μια σύγχρονη λέσχη μελών σε χώρους που καλύπτουν συνολικά 5.500 τ.μ. Λίγο πιο κάτω από την πλατεία Συντάγματος, στο τοπόσημο που οι νεότεροι γνωρίζουν ως Χυτήρογλου, άνοιξε πρόσφατα τις πύλες του ένα πολυτελές και κομψό Ξενοδοχείο που ανήκει στον όμιλο Grecotel και ονομάζεται The Doll. Το κτίριο σχεδιάστηκε το 1925 με σκοπό να λειτουργήσει ως ιδιωτική οικία. Ο εφοπλιστής, έμπορος και πολιτικός Δημήτριος Καλλιμασιώτης εμπιστεύτηκε τη μελέτη και την κατασκευή του νέου του αρχι-

τεκτονικού στον γνωστό αρχιτέκτονα Ανδρέα Κριεζή. Ο ίδιος ταλαντούχος άνθρωπος, μόλις τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1929, ανέλαβε να μετατρέψει τα Παλαιά Ανάκτορα σε Μέγαρο Βουλής και Γερουσίας (πρόκειται φυσικά για το σημερινό Κοινοβούλιο). Δικό του έργο είναι και το Πλανητάριο του Ιδρύματος Ευγενίδου στο τέρμα της Συγγρού. Το πανέμορφο οικοδόμημα που στέκει στη γωνία των οδών Μητροπόλεως και Καπνικαρέα από τα μέσα της δεκαετίας του 1930 έγινε πολυκατάστημα υφασμάτων πολυτελείας (Bazaar d' Orient μέχρι το 1960, Τσαντίλης μέχρι το 1978, Χυτήρογλου μέχρι το 2015). Σημείο αναφοράς του αρχιτε-

Riviera Tower στο Ελληνικό και Piraieus Tower στον Πειραιά θα μεταμορφώσουν το παράκτιο μέτωπο της πρωτεύουσας με εξόχως «πράσινο» τρόπο.

κτονικού κινήματος του εκλεκτικισμού, χαρακτηρίζεται από συμμετρία και ένα μεγαλειώδες στυλ πλούσιας γλυπτικής διακόσμησης.

Μακρύτερα από το εμπορικό τρίγωνο, στην Ακαδημία Πλάτωνος, θα χτιστεί το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών, το οποίο θα αποτελεί το πρώτο «πράσινο» μουσείο της χώρας, ενταγμένο αρμονικά με τη ζωή μιας από τις πιο ιστορικές γειτονιές της πόλης. Ο σχετικός αρχιτεκτονικός διαγωνισμός είχε προκηρυχθεί τον περασμένο Αύγουστο από τον Δήμο Αθηναίων μέσω της εταιρείας Ανάπλαση Αθήνας σε συνεργασία με το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Το νέο μουσείο που σχεδιάστηκε θα μπορεί να φιλοξενησει χιλιάδες μοναδικά ευρήματα από τις ανασκαφές που έχουν πραγματοποιηθεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών σε διάφορες περιοχές της Αθήνας κατά τις προηγούμενες δεκαετίες, καθώς και ευρήματα από τις ανασκαφές του μετρό που σήμερα βρίσκονται ακόμη και σε κοντινές. Η ομάδα που προκρίθηκε, λαμβάνοντας το πρώτο βραβείο, ήταν αυτή του αρχιτέκτονα - μηχανικού Γεώργιου Τσολάκη. Τα κυριότερα κριτήρια που λήφθηκαν υπ' όψιν για την αξιολόγηση των προτάσεων ήταν η αρχιτεκτονική προσέγγιση, το πρόγραμμα και οι λειτουργικές απαιτήσεις, η τεχνική προσέγγιση, ο δημόσιος υπαίθριος περιβάλλον χώρος και η χωροθέτηση λειτουργιών στο πλαίσιο του Βιοκλιματικού Σχεδιασμού και της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Το νέο μουσείο της πόλης της Αθήνας εντάσσεται στο πρωτοποριακό εγχείρημα στην Ακαδημία Πλάτωνος που αφορά τις αρχαιολογικές ανασκαφές για την αποκάλυψη ενός ανεκτίμητου μέρους της ιστορίας μας, τη δημιουργία ενός πάρκου του μέλλοντος με βάση τον νέο βιοκλιματικό σχεδιασμό, αλλά και τη σύσταση ενός σύγχρονου, «πράσινου» μουσείου της πόλης των Αθηνών. Το κτίριο θα είναι βιοκλιματικό και μηδενικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος, ενώ θα προσφέρει απρόσκοπτη πρόσβαση στα άτομα με αναπηρία. Στον περιβάλλοντα χώρο προβλέπεται η κατασκευή ανοιχτού αμφιθεάτρου 500 θέσεων, ενώ εντός του μουσείου περιλαμβάνονται οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Διεθνούς Κοινού των

● Αποψη του σχεδιασμού για το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών στην Ακαδημία Πλάτωνος.

Ακαδημιών. Παράλληλα, στο πλαίσιο της ανάδειξης της Ακαδημίας Πλάτωνος από πλευράς του Δήμου Αθηναίων, προβλέπεται και η ανάπλαση του χώρου πρασίνου με τη δημιουργία ενός πάρκου με όρους αειφορίας και βιωσιμότητας.

Με θέα θάλασσα

Δεν είναι όμως μόνο το Κέντρο που θα υποστεί λίφτινγκ. Τα έργα στο Ελληνικό προχωρούν με γοργό ρυθμό και αυτό που αναμένεται να εντυπωσιάσει πιο πολύ είναι ο ουρανοξύστης Riviera Tower, ο οποίος έχει σχεδιαστεί από τους Foster + Partners, ένα από τα πιο αναγνωρισμένα και καινοτόμα αρχιτεκτονικά γραφεία στον κόσμο. Το έργο είναι ένα πρότυπο βιοφιλικού σχεδιασμού νέας γενιάς – μια προσέγγιση που φέρνει το αστικό περιβάλλον και το φυσικό τοπίο σε απόλυτη αρμονία. Στον Riviera Tower αυτό μεταφράζεται σε μια ολιστική προσέγγιση βιωσιμότητας που εναρμονίζεται με το μοναδικό περιβάλλον του μεσογειακού τοπίου. Το τελικό αποτέλεσμα αναμένεται να θέσει νέα πρότυπα στον σχεδιασμό πολυτελών κατοικιών παγκοσμίως, κατέχοντας κορυφαία περιβαλλοντικά πιστοποιητικά – κάτι ιδιαίτερα σημαντικό στην εποχή μας για κάθε μακροπρόθεσμη και διαχρονική επένδυση. Ο ουρανοξύστης θα περιλαμβάνει περισσότερες από 200 ιδιωτικές κατοικίες – η καθεμία με μοναδική ανεμπόδιση πανοραμική θέα προς τη θάλασσα, το μητροπολιτικό πάρκο ή το βουνό,

ευάερη, φωτεινή και εναρμονισμένη με τη φύση και το περιβάλλον. Στο κομμάτι της κατασκευής, η λευκή πέτρα και το αστάλι κυριαρχούν γύρω από έναν πράσινο άξονα πλούσιας βλάστησης.

Αλλαγές συμβαίνουν και σε ένα σημαντικό τοπόσημο του Πειραιά, καθώς ένα φιλόδοξο project θα μεταμορφώσει το υψηλότερο κτιριακό «φάντασμα» της χώρας στον υπερσύγχρονο Piraеus Tower. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, θα πραγματοποιηθεί πλήρης ανακατασκευή του 22 ορόφων Πύργου, που έχει επιφάνεια 34.600 τ.μ. και ανεγέρθηκε το 1972. Κατά την ολοκλήρωσή του θα περιλαμβάνει δύο υπόγεια, χώρους εμπορικής χρήσης, εστιατόρια, cafés, αίθουσες γραφείων και βοηθητικούς χώρους, ενώ για την κατασκευή του χρησιμοποιούνται υψηλής τεχνολογίας υλικά. Σημειώνεται ότι ο Πύργος του Πειραιά κατέχει τη θέση του δεύτερου υψηλότερου κτιρίου της Ελλάδας και αποτελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά οικοδομήματα της πόλης, ενώ πρόκειται για τον πρώτο πύργο στην Ελλάδα που θα έχει πιστοποίηση LEED. Με άλλα λόγια, θα είναι διαμορφωμένο με όλα τα επιτρεπόμενα στοιχεία της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν από περόγια στην πρόσοψη ώστε να αντανακλάται το φως του ήλιου, θερμικά παράθυρα από ανακυκλωμένο γυαλί, αισθητήρες για τη μέτρηση του μικροκλίματος και θέσεις στάθμευσης με σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, μέχρι και φωτοβολταϊκά πάνελ.

ΧΟΡΗΓΟΣ

ALPHA BANK

AKRAM KHAN COMPANY
JUNGLE BOOK REIMAGINED
14&15.06.2023

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΕΡΤ, ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 103.7, ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, ΚΟΣΜΟΣ 93.6, COSMOTE TV, ATTICA MEDIA GROUP, ΔΙΕΣΗ 101.3, GALAXY 92, KISS 92.9, MY RADIO 104.6, CNN GR, CULTURE NOW GR, IN2LIFE GR, MONOPOLI GR, NEWSBEAST GR, ARTANDLIFE GR, ANTIVIRUS MAGAZINE, DANCE TREAT GR, METEO GR

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΣΤΑΣΗ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΣ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ WORLD HUMAN FORUM ALPHA MISSION-ΔΕΛΟΣ

ΟΛΙΒΙΕ ΠΙ

«Η “Μαντάμα Μπατερφλάι” δεν είναι μια ιστορία αγάπης»

Ο διάσημος γάλλος σκηνοθέτης μιλάει για το αριστούργημα του Πουτσινί που παρουσιάζει με την Εθνική Λυρική Σκηνή στο Ηρώδειο επικεντρώνοντας στα πικρά πολιτικά μηνύματά του.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΒΙΛΟ

Παλιός γνώριμος του ελληνικού κοινού, ο Ολιβιέ Πι έχει παρουσιάσει δουλειές του μεταξύ άλλων στην Εθνική Λυρική Σκηνή («Βότσεκ»), στη Μικρή Επίδαυρο («Προμηθέας Δεσμώτης» και «Ικέτιδες»), στο Εθνικό Θέατρο και στη Σκηνή «Νίκος Κούρκουλος» («Vitrioni» του Γιάννη Μαυριτάκη), καθώς και στο Θέατρο Ρεζ - Σκηνή «Μαρίκα Κοτοπούλη» («Το ποτάμι με τις τουρλίδες» του Μπέντζαμιν Μπρίτεν με την Εθνική Όπερα της Λυών). Τώρα, στη νέα συνεργασία του με την ΕΛΣ, ο διάσημος γάλλος σκηνοθέτης, καλλιτεχνικός διευθυντής επί εννέα χρόνια του Φεστιβάλ της Αβινιόν και αυτή την περίοδο καλλιτεχνικός διευθυντής του παρισινού Théâtre du Châtelet, παρουσιάζει την όπερα του Πουτσινί «Μαντάμα Μπατερφλάι». Και με αφορμή τις τέσσερις παραστάσεις που θα δοθούν στο Ηρώδειο, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών, τον προσεχή Ιούνιο, μας μιλάει για τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει το αριστούργημα του ιταλικού βερισσιμώ. Εστιάζοντας περισσότερο στο οικουμενικό πολιτικό μήνυμα που ο ίδιος θεωρεί πως κρύβει το έργο παρά στη δακρύβρεχτη ερωτική ιστορία της εύθραυστης γκέισας με τον επιπόλαιο αμερικανό υποπλοίαρχο που της τάζει τον ουρανό με τα άστρα και την παντρεύεται για να την εγκαταλείψει για πάντα.

Είναι όπερα που σας αρέσει η «Μαντάμα Μπατερφλάι»; Που σας ενδιέφερε ως σκηνοθέτη και πριν να σας γίνει η πρόταση από την Εθνική Λυρική Σκηνή;

«Α να! Ήθελα να κάνω αυτό το έργο εδώ και πολλά χρόνια. Έχω σκηνοθετήσει, αν μετράω σωστά, 45 παραγωγές όπερας μέχρι σήμερα, αλλά δεν έχω κάνει ποτέ Πουτσινί. Και ανάμεσα στις όπερες του Πουτσινί, ενός συνθέτη που πάντα με ενδιέφερε και με γοήτευε, η “Μαντάμα Μπατερφλάι” είναι αδιαμφισβήτητη η αγαπημένη μου».

Γιατί; Τι είναι αυτό που την κάνει ξεχωριστή για εσάς; Και τι είναι αυτό που σας αρέσει στον Πουτσινί;

«Θα επικαλεστώ λόγους συναισθηματικούς. Μεγάλωσα με τη μουσική του Πουτσινί και με τη μουσική της “Μαντάμα Μπατερφλάι”. Βλέπετε, η γιαγιά μου λάτρευε τον εν λόγω συνθέτη, μάλιστα συνήθιζε να κοιμάται με το πορτρέτο του κάτω από το μαξιλάρι της (γελάει). Έτσι, έχοντας τη μουσική της στο αφτί μου, ως μουσική οικεία και αγαπημένη, ήθελα από πάντα

να την κάνω. Γι’ αυτό, αλλά και επειδή είναι μια πολύ έξυπνη όπερα, κυρίως από πολιτικής απόψεως. Έχει πολλά πράγματα να πει στον σύγχρονο θεατή-ακροατή».

Δηλαδή; Τι άλλο είναι η «Μαντάμα Μπατερφλάι» εκτός από μια ερωτική ιστορία ανάμεσα σε δύο σταίριαστους (λόγω διανοητικής καταγωγής και κουλτούρας) ανθρώπους;

«Δεν είναι μόνο αυτό. Αν και συνήθως πράγματι την αντιμετωπίζουν ως μια απλή ερωτική ιστορία, ως ένα συναισθηματικό δακρύβρεχο ρομάντσο, εγώ βλέπω σε αυτήν κάτι άλλο. Ένα βαθύ πολιτικό μήνυμα για την παγκοσμιοποίηση και τις συνέπειές της, κυρίως για τον τρόπο με τον οποίο ο συνθέτης αναφέρεται στις ΗΠΑ. Ο Πουτσινί, όπως και οι περισσότεροι Δυτικοί εκείνης της εποχής, δεν γνώριζε καλά την Ιαπωνία, γνώριζε όμως και είχε μια παράξενη σχέση με την Αμερική. Τον γοήτευε. Έγραψε ακόμα και μια αμερικανική όπερα, “Το κορίτσι της Δύσης”. Τον γοήτευε, αλλά την ίδια στιγμή τον τρόμαζε, πιθανώς για τον τρόπο με τον οποίο επιβαλλόταν διεθνώς. Αυτό βλέπουμε και στην όπερα, τον τρόπο με τον οποίο η Αμερική επιβάλλεται και καταστρέφει την ιαπωνική κουλτούρα, τον τρόπο με τον οποίο καταστρέφει, αφανίζει, εκμηδενίζει κάθε κουλτούρα. Βρίσκω δε ανατριχιαστικό το ότι η ιστορία της “Μπατερφλάι”, μια ιστορία συντριβής, γιατί ως γνωστόν η πρωταγωνίστρια, η γκέισα Τσο-Τσο-Σαν συντριβεται από τον Αμερικανό Πίνκερτον, τοποθετείται στο Ναγκασάκι, σε μια πόλη που έπειτα από μερικές δεκαετίες θα συντριβεί, θα καταστραφεί ολοσχερώς από την ατομική βόμβα. Με έναν τρόπο μοιάζει προφητικό το σκηνικό που σπίνει ο Πουτσινί για να αναπτύξει μέσα σε αυτό την ιστορία του».

Σας ακούω με ενδιαφέρον, δεν σας κρύβω πως κι εγώ μέχρι στιγμής είχα στο μυαλό μου τη «Μαντάμα Μπατερφλάι» ως μια ιστορία αγάπης, δεν είχα σκεφτεί αυτού του είδους τις πολιτικές προεκτάσεις που δίνετε εσείς με την οπτική σας...

«Μα δεν είναι μια ιστορία αγάπης, είναι μια φρικτή, είναι μια αποτρόπαιη ιστορία! Εκείνη, η Τσο-Τσο-Σαν, είναι μόλις 15 ετών, είναι ένα παιδί, που εκείνος το παρασύρει, το αποπλανά, του φέρεται με τον χειρότερο, με τον πιο απαξιωτικό και άνανδρο τρόπο. Ναι, η μουσική είναι μαγική και ερωτική και συναισθηματική... Αλλά η ιστορία είναι απαίσια, είναι μια ιστορία βίας».

Εχω κάνει παλαιότερα συνεντεύξεις με διάσημους τενόρους που τραγουδούν τον Πίνκερτον. Θυμάμαι τώρα πως μου είχαν πει ότι παρά τη θαυμάσια μουσική τον σκαίνονται ως χαρακτήρα. Οτι στην πραγματικότητα είναι ένας ρόλος που δεν απολαμβάνουν...

«Φυσικά! Δεν μπορούν να τον συμπαθήσουν, κανένας δεν μπορεί και δεν πρέπει να τον συμπαθήσει, γιατί είναι ένας απαίσιος χαρακτήρας. Είναι αδύνατον να δεις με την παραμικρή συμπάθεια έναν άνδρα σαν τον Πίνκερτον».

Και η Τσο-Τσο-Σαν, που ονειρεύεται μια όμορφη ζωή δίπλα στον αμερικανό εραστή και τελικά καταλήγει στην αυτοκτονία; Ποια είναι η γνώμη σας για τον κεντρικό γυναικείο χαρακτήρα της όπερας;

«Στην αρχή είναι τόσο αγνή και τόσο αφελής! Θέλει τόσο πολύ να γίνει ένα american girl! Θέλει τόσο πολύ να γίνει ένα αμερικανάκι, όπως πιθανώς ήθελα και εγώ όταν βρισκόμουν στην εφηβεία μου. Προσπαθεί να το κάνει απαρνούμενη την οικογένειά της, απαρνούμενη την κουλτούρα της. Είναι ένας πολύ αδύναμος χαρακτήρας στην αρχή, όσο όμως περνούν τα χρόνια γίνεται δυνατή. Και έτσι, απελπισμένη αλλά και δυνατή, επιλέγει την ελευθερία της αυτοκτονίας, επιστρέφοντας μάλιστα στις παραδόσεις της χώρας της, αφού κάνει χαρακίρι. Είναι βεβαίως πάντα ένα τραγικό θύμα!».

Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία σας, τι είναι αυτό που κάνει μια παράσταση όπερας πραγματικά σημαντική; Μια παράσταση που να μπορεί πραγματικά να μιλήσει στον σύγχρονο θεατή;

«Θα φέρω πάλι το παράδειγμα της “Μαντάμα Μπατερφλάι”. Σημασία έχει τι λέει το έργο, και αυτή η όπερα, αυτό το έργο, έχει δύναμη, λέει πράγματα. Δεν βαριέσαι ούτε λεπτό. Υπάρχουν διαρκώς ενδιαφέροντα κοινωνικά και πολιτικά σχόλια, υπάρχει και αυτή η θαυμάσια μουσική. Είναι ένα αριστούργημα, ένα πραγματικό αριστούργημα! Υπάρχουν πολλά τέτοια σπουδαία έργα που είναι ωραία και σημαντικά να τα ανεβάζεις και να τα βλέπει το κοινό. Το μεγάλο όμως πρόβλημα είναι δυστυχώς το κόστος των εισιτηρίων. Τα εισιτήρια είναι συχνά τόσο ακριβά που κάνουν την όπερα απαγορευτική για τους ανθρώπους που την αγαπούν και που ενδιαφέρονται».

Εσείς έχετε μια αγαπημένη όπερα ως σκηνοθέτης;

«Ανατρέχοντας σε αυτές που έχω κάνει, θα έλεγα χωρίς δεύτερη σκέψη την όπερα του Βάγκνερ "Τριστάνος και Ιζόλδη". Tristan über alles!».

Γιατί; Τι σας κάνει να την ξεχωρίζετε;

«Θα μπορούσα να γράψω ένα ολόκληρο βιβλίο για αυτό το έργο. Νομίζω πως περιλαμβάνει την ομορφότερη μουσική που έχει γραφτεί ποτέ. Νομίζω επίσης πως φιλοσοφικά είναι τόσο δυνατή όσο και η "Βίβλος". Είναι κάτι περισσότερο από όπερα, είναι κάτι το ιερό, ένα ιερό ποίημα. Περιλαμβάνει τα πάντα. Για εμένα είναι το άπαν στην όπερα, είναι το απόλυτο αριστούργημα. Αγαπώ βεβαίως και πολλές άλλες όπερες, τόσο πολλές και τόσο διαφορετικές μεταξύ τους όπερες, είναι απέραντο το ρεπερτόριο».

Σκηνοθετείτε και έργα που πιθανώς δεν αγαπάτε ιδιαίτερα, επειδή σας τα προτείνουν και πρέπει να κάνετε τη δουλειά; Ή λέτε «ναι» μόνο για όπερες που αγαπάτε;
«Κάνω ένα έργο επειδή το αγαπώ. Δεν λέω εύκολα "ναι" σε μια πρόταση αν δεν αγαπώ το έργο. Θέλω κάτι να μου λείπει. Ας πούμε, υπάρχουν κάτι όπερες του Ροσσί-νι, που η μουσική είναι θεσπέσια αλλά... παραείναι θεσπέσια για εμένα. Ίσως πάλι και να μην τις έχω μελετήσει τόσο καλά, τόσο εις βάθος».

Τι μήνυμα θέλετε να πάρει μαζί του το κοινό φεύγοντας από την «Μπατερφλάι»;
«Θα ευχόμουν και θα ήθελα οι θεατές να βρουν κοινές συνδέσεις της ιστορίας μας, όπως τη διηγούμαστε, με τη δική τους ιστορία, με τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον κόσμο γύρω τους. Η "Μαντάμα Μπατερφλάι" έχει κάτι το οικείο για τον σύγχρονο άνθρωπο. Είναι μια πολύ απλή ιστορία. Αλλά και μια πολύ καλή ιστορία. Μια ιστορία, θα έλεγα, μοντέρνα. Η σχέση της Τσο-Τσο-Σαν με τον Πίνκερτον είναι κάτι που με έναν τρόπο το ζούμε όλοι, το βλέπουμε δίπλα μας και το βιώνουμε στην καθημερινότητά μας, όπου και να πάμε σε όλον τον κόσμο, γιατί παντού, σε όποιον δρόμο και αν περπατήσουμε, αντιμετωπίζουμε όλη αυτή την αμερικανοποίηση. Παρατηρώ κι εγώ τον κόσμο γύρω μου και νομίζω πως είμαστε όλοι Τσο-Τσο-Σαν που προσπαθούμε να κρατήσουμε κάτι από την αλήθεια μας, σε έναν αμερικανοποιημένο κόσμο».

INFO

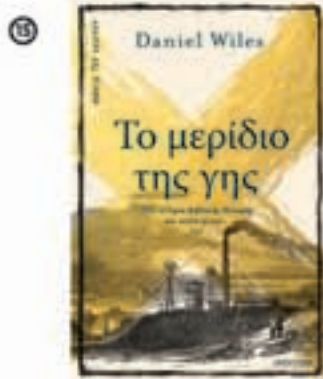
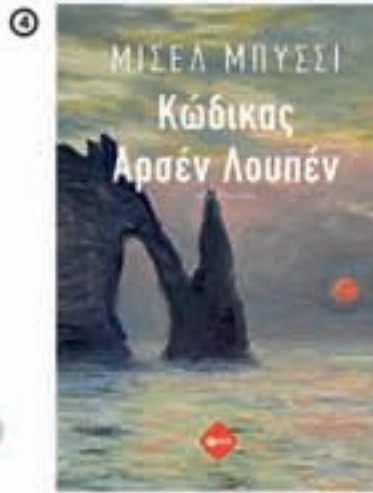
«Μαντάμα Μπατερφλάι»: Ωδείο Ηρώδου Αττικού, στις 1, 4, 7 & 10 Ιουνίου. Στις παραστάσεις την Τσο-Τσο-Σαν θα ερμηνεύσει η Άννα Σον, τον Πίνκερτον ο Αντρέα Καρέ, τη Σουτζούκι η Αλίσα Κολόσοβα, τον Σάρπλες ο Διονύσης Σούρμης, την Κέιτ Πίνκερτον η Διαμάντη Κριτωτάκη, τον Γκόρο ο Γιάννης Καλύβας. Τη μουσική διεύθυνση έχει ο Βασίλης Χριστόπουλος, τα σκηνικά - κοστούμια υπογράφει ο Πιερ-Αντρέ Βάιτς και τη χορωδία διευθύνει ο Αγαθάγγελος Γεωργακάτος.

Μέγας Δωρητής ΕΛΣ & Δωρητής παράστασης: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ).
Χορηγοί παράστασης: ΜΥΤΙΛΙΝΕΟΣ, EUROBANK.

WORKS OF ART

Το μαγικό άγγιγμα της δημιουργίας μετατρέπει καθημερινές στιγμές και αντικείμενα σε μικρά έργα τέχνης.

1. Βεντάλια με σχέδιο εμπνευσμένο από τα μοτίβα του φορέματος της «Πελοπόρου», μιας από τις πιο γνωστές Κόρες της Ακρόπολης. (Μουσείο Ακρόπολης, www.theacropolismuseum.gr).
2. Έκδοση «Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Επιλογές». Μια αντιπροσωπευτική εικόνα των μόνιμων εκθέσεων του Μουσείου παρουσιάζοντας αναλυτικά 179 εκθέματα, τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα της αρχαιότητας. (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, www.cycladic.gr).
3. Μεταξωτό μαντίλι Μαρία Κάλλας, 53X53 cm. Σχέδιο με χειρόγραφο της Κάλλας και φωτογραφία με τα χέρια της (διατίθεται στο SNFCC Store και στο www.snfccstore.com).
4. Μυθιστόρημα «Κώδικας Αρσέν Λουπέν» του γάλλου μετρο

του οασπένς Μισέλ Μπουσσί, από τις Εκδόσεις Πατάκης (www.patakis.gr).
5. Καρφίτσα από επιχρυσωμένο ορείχαλκο, εμπνευσμένη από το Μουσείο Μαστίχας Χίου (Μουσείο Αθήνας, Museumshop Θεσσαλονίκης και στα πωλητήρια των εννέα Μουσείων ΠΙΟΠ στην ελληνική periferia, www.piopmuseumshop.gr).
6. Πάννης Γαϊτής (1923-1984), «Δύο ανδρικές φιγούρες», ζωγραφισμένο σε ξύλο, 172X51X3,6 cm (Vergos Auctions, www.vergosauctions.com).
7. Βιβλίο «Πικρό Καλοκαίρι» της Κλερ Φούλερ, από τις Εκδόσεις Ψυχολογός (www.psihogios.gr).
8. Διακοσμητική κουκουβάγια εμπνευσμένη από την οπίσθια όψη του αργυρού σπτικού τετραδράχμου που βρέθηκε

στην ανασκαφή του οικοπέδου του Μουσείου Ακρόπολης και χρονολογείται γύρω στο 400 π.Χ. (Μουσείο Ακρόπολης, www.theacropolismuseum.gr).
9. Χειροποίητο κεραμικό βάζο «Κυκλαδική κεφαλή», εμπνευσμένο από τον κυκλαδικό πολιτισμό. Σχεδιασμός: Μανούσος Χαλκιαδάκης (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, www.cycladic.gr).
10. Μεταξωτό μαντίλι τσέπης Μαρία Κάλλας, 30X30 cm, με σχέδιο εμπνευσμένο από το κοστούμι του Γιάννη Τσαρούχη για τη «Μήδεια» του Κερούμπινη, με πρωταγωνίστρια τη Μαρία Κάλλας (διατίθεται στο SNFCC Store και στο www.snfccstore.com).
11. Μεταξωτό μαντίλι εμπνευσμένο από τα έργα της Ρένας Παπασιπούρου, αποκλειστικά για το ΕΜΣΤ

(Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, www.emst.gr).
12. Κερί για τη «Μήδεια» με άρωμα από άγρια κρίνα της Κολχίδας, μια αναφορά στο Κολχικό που, σύμφωνα με τον μύθο, χρησιμοποίησε η Μήδεια για τον χρυσοκέντητο μανδύα. Παρασκευάζεται με φυτικά έλαια και 100% βαμβάκερο φτίλι, ενώ η συσκευασία του παραπέμπει στο σκηνικό του Ντέιβιντ Μακ Βίκαρ για την όπερα του Κερούμπινη (διατίθεται στο SNFCC Store και στο www.snfccstore.com).
13. Θεόδωρος Παπαγιάννης (γ. 1942), «Ζευγάρι», μπρούντζος, 40 cm (Vergos Auctions, www.vergosauctions.com).
14. Έκδοση «Θεσσαλονίκης εμπόριον 1870-1970. Εισαγωγή στην εμπορική ιστορία και γεωγραφία της πόλης», του Ευάγγελου Χεκίμογλου,

Εκδόσεις ΠΙΟΠ (Museumshop Αθήνας, Museumshop Θεσσαλονίκης και στα πωλητήρια των εννέα Μουσείων ΠΙΟΠ στην ελληνική periferia, www.piopmuseumshop.gr).
15. Βιβλίο «Το μερίδιο της γης» του Ντάνιελ Γουάιλερ, από τις Εκδόσεις Διόπτρα (www.dioptra.gr).
16. Κεραμική πιατέλα «Οφέλιμο», διαμέτρου 37 cm, της Βάσως Τρίγκα (στο M shop, το κατάστημα του Μεγάρου Μουσικής, www.megaron.gr/the-m-shop).
17. Χειροποίητο μαξιλάρι με το φωτογραφικό έργο της Έλλης Σουγιουλτζόγλου-Σεραϊδάρη (Nelly's) «Η Έλλη Καβαβιά, μέλος του χορού των Οικεανίδων», 1927 (Benaki Museum Shop, www.benakishop.gr).

Μια ετερόκλητη παρέα.
Ένας ακόμα σοκαριστικός φόνοσ.

Καλώς ήρθατε στη Λέσχη

ΦΟΝΩΝ

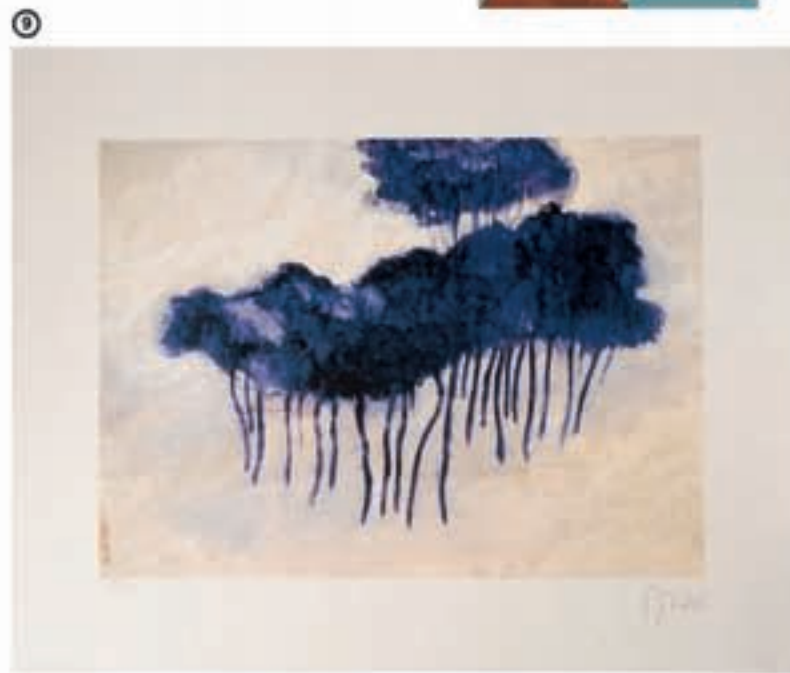
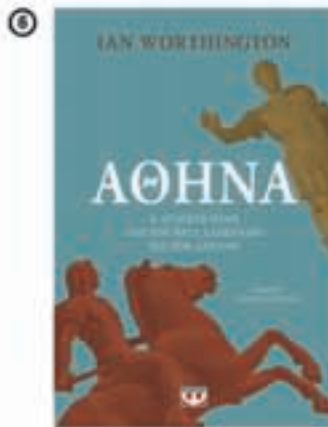
της Πέμπτης.

Η ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ ΣΕΙΡΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ
ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΡΡΙΨΕΙ ΟΛΑ ΤΑ ΡΕΚΟΡ

psychogios.gr

1. Έργο «Πατριδα των καιρών - Ειδήσεις της ημέρας» μεϊκή τεχνική, σε διαστάσεις 83X95 cm, του Πάνη Ψυχοπαίδη (γ. 1945), (Vergos Auctions, www.vergosauctions.com).
 2. Βιβλίο «Η Αποικία» της Οντρέι Μαγκί, από τις Εκδόσεις Διόπτρα (www.dioptra.gr).
 3. Σημειωματάριο με σελίδες με γραμμές εσωτερικά και εξώφυλλο εμπνευσμένο από την κορυφαία Ελληνίδα Μαρία Κάλλας (διατίθεται στο **SNFCC Store** και στο www.snfccstore.com).
 4. Μαντίλι από 100% αγνό μετάξι, ελληνικής κατασκευής,

με σχέδιο εμπνευσμένο από το αρχαιολογικό έκθεμα του Μουσείου Ακρόπολης «Νέος σε δελφίν» (Μουσείο Ακρόπολης, www.theacropolismuseum.gr).
 5. Κεραμική πιατέλα ζωγραφισμένη στο χέρι από την Ελενα Λάμπρου, σε σχέδιο εμπνευσμένο από κεραμικά της Νίκαιας της συλλογής του Μουσείου Μπενάκη (Benaki Museum Shop, www.benakishop.gr).
 6. Βιβλίο «Αθήνα - Η άγνωστη πόλη από τον Μέγα Αλέξανδρο έως τον Αδριανό», του Ιαν Γουόρθινγκτον, από τις εκδόσεις Ψυχογιός (www.psichogios.gr),

7. Έργο «Μπλε Ανθρώπος», του Αλέκου Φασιανού (1935-2022), (Vergos Auctions, www.vergosauctions.com).
 8. Μαντίλι ενθύμιο Μαρία Κάλλας, από 100% μεταξωτό νήμα, σχεδιασμένο από την εικαστική Χάρι Απέργη (στο **M shop το κατάστημα του Μεγάρου Μουσικής**, www.megaron.gr/the-m-shop).
 9. «Μπλε», έργο του Γιώργου Ξένου, μεταξοτυπία σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων, υπογεγραμμένη και αριθμημένη από τον ζωγράφο (στο **M shop, το κατάστημα του Μεγάρου Μουσικής**,

www.megaron.gr/the-m-shop).
 10. Γλυπτό mini bulldog του Frederic Avella, σε διαστάσεις 20X20X25 cm (Kapopoulos Fine Arts, www.kapopoulosfinearts.com).
 11. Γλυπτό του Mr. Brainwash «Art Is Not A Crime», σε διαστάσεις 16,5X21 cm, από ρητίνη (Kapopoulos Fine Arts, www.kapopoulosfinearts.com).
 12. Γλυπτό του Mr. Brainwash «Mykonos Is Beautiful», από ρητίνη, σε διαστάσεις 14X21,5X3,8 cm (Kapopoulos Fine Arts, www.kapopoulosfinearts.com).
 13. Η υφασμάτινη θήκη-βάζο, σχεδιασμένη από την ομάδα

metoo σε συνεργασία με την Alessia de Pasquale, μας ωθεί να επαναχρησιμοποιήσουμε πλαστικά μπουκάλια και να τα μεταμορφώσουμε σε ξεχωριστά ανθοδοχεία (Benaki Museum Shop, www.benakishop.gr).
 14. Έργο «Warrior» του Jean-Michel Basquiat, σε διαστάσεις 5X60X80 cm, τυπωμένο σε ξύλο από τον καλλιτέχνη The Skateroom (The Art Dose, www.theartdose.com).
 15. Γλυπτό «Triple Love» από τον καλλιτέχνη Segrasse, σε διαστάσεις 30X30X62 cm, από ρητίνη (The Art Dose, www.theartdose.com).

Εννέα Μουσεία για όλους

Ανακαλύπτουμε το Δίκτυο Μουσείων του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς ταξιδεύοντας στις ομορφότερες γωνιές της Ελλάδας.

Με πυξίδα τη χαρά της ανακάλυψης και τη δίψα για γνώση, σχεδιάζουμε συναρπαστικές αποδράσεις ανά την ελληνική periferia, από το Σουφλί έως τη Σπάρτη και από τα Ιωάννινα μέχρι τη Χίο, και επισκεπτόμαστε τα εννέα ενδιαφέροντα μουσεία του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, τα οποία προβάλλουν την παραγωγική ιστορία της Ελλάδας, αναδεικνύοντας παράλληλα την παραδοσιακή, βιοτεχνική και βιομηχανική τεχνολογία της.

Μουσείο Μετάξης

Το ταξίδι μας στο Δίκτυο Μουσείων του ΠΙΟΠ ξεκινά από τον ακριτικό νομό Εβρου. Στο Σουφλί, την πόλη που είναι συνυφασμένη με το μετάξι, βρίσκεται το αρχοντικό Κουρτίδη, το οποίο σήμερα στεγάζει το Μουσείο Μετάξης. Εκεί παρουσιάζονται όλες οι φάσεις και τα στάδια της προβιομηχανικής σηροτροφίας και μεταξουργίας: από την εκκόλαψη του μεταξόσπορου και την εκτροφή του μεταξοσκώληκα έως την ύφανση του κουκουλιού, το «ξετύλιγμα» του νήματος, την επεξεργασία του μεταξιού. Μέσα από περίτεχνες σουφλιώτικες φορεσιές, φωτογραφίες εποχής και οπτικοακουστικές παραγωγές, ο επισκέπτης θα μάθει πολλά για την καθημερινή ζωή και το παρελθόν της περιοχής.

Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης

Μεταφερόμαστε στην καρδιά της Πελοποννήσου. Δίπλα σε άφθονα τρεχούμενα νερά, στην ιστορική Δημητσάνα, το Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης προβάλλει τη σημασία της υδροκίνησης στην παραδοσιακή κοινωνία. Αναστηλωμένες εγκαταστάσεις με υδροκίνητους μηχανισμούς, όπως η νεροτριβή και ο αλευρόμυλος, το παραδοσιακό βυρσοδεψείο και ο μπαρουτόμυλος, κεντρίζουν το ενδιαφέρον του επισκέπτη.

Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού

Κατηφορίζουμε στη Σπάρτη, περιοχή με μεγάλη παράδοση στην ελαιοπαραγωγή, όπου βρίσκεται το Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού. Στεγάζεται στο κτίριο της παλαιάς Ηλεκτρικής Εταιρείας και αναδεικνύει τον πολιτισμό, την ιστορία και την τεχνολογία της ελιάς και της ελαιοπαραγωγής στον ελλαδικό χώρο, από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα.

Μουσείο Βιομηχανικής Ελαιουργίας Λέσβου

Το Δίκτυο Μουσείων του ΠΙΟΠ έχει παρουσία και στο βόρειο Αιγαίο. Στην Αγία Παρασκευή, ένα από τα ομορφότερα χωριά της Λέσβου, βρίσκεται το Μουσείο Βιομηχανικής Ελαιουργίας. Στεγάζεται στο παλιό κοινοτικό ελαιοτριβείο, που αποτέλεσε πρωτοποριακή πρωτοβουλία των κατοίκων της περιοχής. Στο Μουσείο προβάλλεται η βιομηχανική φάση της ελαιουργίας στην Ελλάδα, επικεντρώνοντας στις αλλαγές που έφερε η εισαγωγή της μηχανικής κίνησης στη διαδικασία παραγωγής ελαιολάδου.

Το ανοιχτό ενυδρείο που αναπαριστά σε τομή τη λίμνη, με ζωντανά ψάρια και φυτά της περιοχής, στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας.

Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας

Σε λιγότερο από δύο ώρες από την Αθήνα, στην ορεινή Κορινθία, στην πλαγιά ενός από τους κατάφυτους λόφους που περιβάλλουν τη Λίμνη Στυμφαλία, βρίσκεται το Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας. Ένα μουσείο που συνδέει τον άνθρωπο με τη φύση, με το τοπίο και την ιστορία του, εστιάζοντας στην αρμονική συνύπαρξή τους. Τα βλέμματα μικρών και μεγάλων συγκεντρώνει το ανοιχτό ενυδρείο που αναπαριστά σε τομή τη λίμνη, με ζωντανά ψάρια και φυτά της περιοχής.

Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας

Στο παλιό εργοστάσιο των αδελφών Τσαλαπάτα, στον Βόλο, στεγάζεται σήμερα το Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας. Τα εργαστήρια και οι βιομηχανικοί χώροι έχουν αναστηλωθεί και αποτελούν σπάνιο δείγμα σωζόμενου βιομηχανικού συγκροτήματος στην Ελλάδα. Τα τριβεία, οι πρέσες, οι δεξαμενές αργίλου, τα βαγονέτα και η κάμινος Hoffmann συμβάλλουν στην εξοικείωση του επισκέπτη με όλα τα στάδια της πλινθοκεραμοποιίας.

Επάνω: Το Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης στη Δημητσάνα. Αριστερά: Το Μουσείο Αργυροτεχνίας στο Κάστρο των Ιωαννίνων. Κάτω: Το παλιό κοινοτικό ελαιοτριβείο της Αγίας Παρασκευής στεγάζει σήμερα το Μουσείο Βιομηχανικής Ελαιουργίας Λέσβου.

Μουσείο Μαρμαροτεχνίας.

Μουσείο Μαρμαροτεχνίας

Το ΠΙΟΠ μάς ταξιδεύει και στις Κυκλάδες, και συγκεκριμένα στον Πύργο της Τήνου, κορυφαίο καλλιτεχνικό κέντρο που ανέδειξε πολλούς από τους σημαντικότερους Έλληνες μαρμαρογλύπτες. Εκεί βρίσκεται ένα μουσείο αφιερωμένο στην τέχνη του μαρμάρου. Το Μουσείο Μαρμαροτεχνίας αποτελεί μοναδικό παράδειγμα παρουσίασης της τεχνολογίας του υλικού που κατέχει διαχρονικά ιδιαίτερη θέση στην αρχιτεκτονική και την τέχνη της Ελλάδας.

Μουσείο Μαστίχας Χίου

Το ταξίδι στη γνώση μάς οδηγεί στα Μαστιχοχώρια, στη νότια Χίο, το μοναδικό σημείο της Μεσογείου όπου ευδοκμεί η καλλιέργεια της μαστίχας. Εκεί μάς περιμένει το Μουσείο Μαστίχας Χίου. Πλούσιο αρχαϊκό υλικό, οπτικοακουστικές παραγωγές, αυθεντικά μηχανήματα, μαρτυρίες και πολυμεσικές εφαρμογές συστήνουν στον επισκέπτη τον ευοδια-

στό κόσμο της μαστίχας, καθώς και την ενδιαφέρουσα ιστορία της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου.

Μουσείο Αργυροτεχνίας

Η περιήγηση στον γοητευτικό κόσμο του Δικτύου Μουσείων του ΠΙΟΠ ολοκληρώνεται στο Ιεσ Καλέ, στο περίφημο Κάστρο των Ιωαννίνων, όπου βρίσκεται ένα Μουσείο αφιερωμένο στην τέχνη των ασημουργών. Στο Μουσείο Αργυροτεχνίας παρουσιάζεται η τεχνολογία της αργυροχίας κατά την προβιομηχανική περίοδο, με έμφαση στην περιοχή της Ηπείρου. Η σφυρηλάτηση, η χύτευση, η συρματερή, το σαβάτι, το ανάγλυφο, τεχνικές που παρουσιάζονται στο Μουσείο, υπενθυμίζουν στον επισκέπτη μια παράδοση που αξίζει να διαφυλαχθεί.

Περισσότερες πληροφορίες για το Δίκτυο Μουσείων ΠΙΟΠ στο www.pioop.gr

GAGOSIAN

●
Η Χριστίνα
Παπαδοπούλου έξω
από την γκαλερί
στο Κολωνάκι.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

«Είναι μια ποινή ενδιαφέρουσα στιγμή για την Αθήνα»

Η διευθύντρια του παραρτήματος της γκαλερί Gagosian στην ελληνική πρωτεύουσα μιλάει για την ανάπτυξη και την εξωστρέφεια της εγχώριας εικαστικής σκηνής και για το μοίρασμα της δημιουργικής ενέργειας μεταξύ δύο πόλεων.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η Χριστίνα Παπαδοπούλου με υποδέχεται στο μικρό, λιτό, αλλά ιδιαίτερα κομψό γραφείο της στον πρώτο όροφο της γκαλερί Gagosian στο Κολωνάκι, όσο τα έργα νέον του Ντάγκλας Γκόρντον στέλνουν τα φωτεινά μηνύματά τους μέσα από την έκθεση «Neon Ark» (έως τις 20 Μαΐου) στις αίθουσες του ισόγειου. Το πρόγραμμά της είναι έντονο, καθώς συνάδει με εκείνο του αθηναϊκού παραρτήματος της διεθνούς γκαλερί το οποίο διευθύνει από τον Νοέμβριο του 2019, αφότου επέστρεψε από το Λονδίνο όπου διηύθυνε την γκαλερί Gagosian του Grosvenor Hill στο Μείφερ και από όταν ο εκθεσιακός χώρος μετακόμισε στο πανέμορφο art deco κτίριο της οδού Αναπήρων Πολέμου δίπλα στο πάρκο της Δεινοκράτους, έπειτα από την αισθητική και αρχιτεκτονική αναβάθμιση των εσωτερικών χώρων του από τον αρχιτέκτονα Στέλιο Κόη. Για παράδειγμα, στις αρχές Ιουνίου αναμένεται η έκθεση του Αμερικανού Ρικ Λόου – γνωστού και ιδιαίτερα αγαπητού στην αθηναϊκή εικαστική σκηνή από την documenta 14 και το Victoria Square Project στην πλατεία Βικτωρίας –, που θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, ενώ από Σεπτέμβριο θα διοργανωθεί η παρουσίαση των έργων της Ελεν Μάρντεν, συζύγου του Μπράις Μάρντεν, χάρη στην οποία το ζευγάρι ήρθε και ριζώσε στην Ελλάδα και στην Υδρα. Δεν είναι λίγα από όποια πλευρά και αν το δεις, παρ' όλα αυτά η Χριστίνα Παπαδοπούλου αποπνέει μια χαλαρότητα, μια γλυκύτητα, ενδεχομένως μια εσωτερική γαλήνη. «Πιστεύω πως μέσα σε λίγο χρόνο, από τον Σεπτέμβριο του 2020 που εγκαταστήσαμε τον νέο χώρο της Gagosian, και παρά τους αρχικούς περιορισμούς που επέβαλε η πανδημία, η γκαλερί απέκτησε μια πολύ δυναμική θέση στην αθηναϊκή εικαστική σκηνή. Είναι ένας χώρος και από τους πολύ λίγους στην πόλη που το κοινό μπορεί να δει σημαντικές εκθέσεις κάποιων εκ των μεγαλύτερων διεθνών εικαστικών, όπως ο Μπράις Μάρντεν, η Σάρα Ζε, ο Αλμπερτ Ελεν, ο Στέρλινγκ Ρούμπι. Επίσης, είχαμε σημαντικές συνεργασίες με μουσεία και ιδρύματα και υποστηρίξαμε σημαντικές εκθέσεις καλλιτεχνών που εκπροσωπούμε. Παράλληλα, ανοίξαμε έναν διάλογο με την ελληνική καλλιτεχνική σκηνή. Συγκεκριμένα, τον Ιανουάριο του 2022 παρουσιάσαμε την ομαδική έκθεση «Ruins and Fragments», την οποία και συνεπιμελήθηκα. Στην έκθεση συμμετείχαν καλλιτέχνες της ελληνικής, κυπριακής και περιφερειακής σκηνής σε διάλογο με διεθνείς εικαστικούς που εκπροσωπεί η γκαλερί (σ.σ.: μεταξύ άλλων, Καταρίνα Γκρόσε, Τζουζέπε Πενόνε, Εντ Ρούσα, Μαρία Λοϊζίδου, Ρένα Παπασπύρου, Χριστόδουλος Παναγιώτου κ.ά.) και είχε μεγάλη απήχηση».

Ως μεγαλύτερη επιτυχία της η Χριστίνα Παπαδοπούλου θεωρεί τον προγραμματισμό των εκθέσεων στην γκαλερί, γιατί «το ελληνικό κοινό μπορεί να δει εκθέσεις κάποιων εκ των σημαντικότερων δημιουργών της διεθνούς εικαστικής

σκηνής, που αντίστοιχα θα είχε την ευκαιρία να δει μόνο σε καλλιτεχνικές μητροπόλεις, όπως η Νέα Υόρκη, το Λονδίνο, το Χονγκ Κονγκ». Η ύπαρξη βέβαια μιας γκαλερί σαν την Gagosian στην Αθήνα αλλά και αλλού στον κόσμο έχει κατ' αρχήν εμπορικό σκοπό και εξαρτάται από τη δυναμική της αγοράς και τα σκαμπεμβόλια της εξαιτίας αστάθμητων παραγόντων όπως μια πανδημία. Ωστόσο, όπως θα πει η Παπαδοπούλου: «Πλέον η αγορά έχει μια ωραία, σταθερή ανοδική πορεία. Νομίζω ότι είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα στιγμή για την Αθήνα, διότι ήρθαν επαγγελματίες του χώρου που ζούσαν στο εξωτερικό, έβαλαν την ενέργειά τους εδώ και έχτισαν πράγματα. Δουλέψαμε κι εμείς με τους τοπικούς συλλέκτες, οπότε αναπτύχθηκαν και ενισχύθηκαν πολλές δυναμικές λόγω της συγκέντρωσης στα τοπικά στοιχεία. Υπάρχει μια ωραία δυναμική. Πιστεύω, επειδή αυτό συνεχίζεται και εξελίσσεται και έχει αρχίσει και η εξωστρέφεια, υπάρχει δηλαδή κόσμος που μοιράζει τον χρόνο του μεταξύ δύο πόλεων, έχουν ενισχυθεί η επικοινωνία και ο διάλογος. Έχω και εγώ μια σκέψη να κάνω κάτι αντίστοιχο. Εδώ και καιρό σκεπτόμουν ότι θέλω να ζήσω λίγο σε μια άλλη χώρα, πιο κεντρική, για να μοιράσω τον χρόνο μου. Είχα στο μυαλό μου πόλεις όπως το Λονδίνο, το Παρίσι, η Νέα Υόρκη και το Λος Αντζελες για να είμαι σε επαφή με κεντρικότερα παραρτήματα της Gagosian. Τελευταία, περνάω αρκετό χρόνο στο Λος Αντζελες και μάλιστα προετοιμάζω μια έκθεση με τίτλο «Νόστος» με δύο νέες καλλιτέχνιδες που ζουν και εργάζονται εκεί, τις Χίλαρι Πέτσις και Λίλι Στόκιμαν».

Λος Αντζελες καλεί Αθήνα

Δεν είναι τυχαίο ότι συναντηθήκαμε λίγο προτού ταξιδέψει για την Πόλη των Αγγέλων προκειμένου να έρθει σε επαφή με την ομάδα της γκαλερί Gagosian στη μεγαλούπολη με την ανθηρή εικαστική σκηνή, αλλά και με τους φίλους της, ορισμένοι από αυτούς Έλληνες. Παραδόξως ή ίσως τελικά όχι και τόσο, η πόλη που βρίσκεται στην άλλη άκρη της Αμερικής, στο δυτικό άκρο της που την απομακρύνει δραματικά από την Ελλάδα, έχει καταστεί ένας δημοφιλής προορισμός και για ορισμένους Έλληνες και Ελληνίδες που συνδέονται με την εικαστική σκηνή. Γιατί άραγε;

«Το Λος Αντζελες είναι καθαρή Αμερική, δεν είναι μια εξευρωπαϊσμένη πόλη όπως η Νέα Υόρκη. Έχει πολλά κοινά με την Ελλάδα και την Αθήνα γιατί, όπως και να το κάνουμε, παίζουν ρόλο και ο καιρός και η θάλασσα, το Λος Αντζελες έχει ένα κλίμα πιο κοντινό στο δικό μας. Επίσης οι ρυθμοί είναι πιο ανθρώπινοι, οι σχέσεις είναι πιο εύκολες, γιατί ο άνθρωπος παράγοντας είναι πολύ σημαντικός. Και βέβαια εκεί ζουν πάρα πολλοί καλλιτέχνες. Γιατί είναι μια μεγάλη, απλωμένη πόλη και έχει πολύ περισσότερο χώρο για εργαστήρια, ενώ το υπέροχο φυσικό φως της ευνοεί τη δημιουργία. Πολλοί καλλιτέχνες που εκπροσωπεί η Gagosian μένουν εκεί. Ο Στέρλινγκ Ρούμπι, ο Ουρς Φίσερ, ο οποίος πλέον μοιράζει τον

χρόνο του ανάμεσα στο Λος Αντζελες και στη Νέα Υόρκη. Δεν λέω ότι τώρα την ανακάλυψαν οι καλλιτέχνες, όμως τα τελευταία 5-6 χρόνια έχει γίνει προορισμός, ένα κέντρο για την τέχνη, διεξάγεται και η Frieze εκεί, οπότε αποτελεί ακόμα μεγαλύτερο πόλο έλξης. Παλαιότερα ήταν περισσότερο απομονωμένη. Η «άνοδος» της πόλης είναι ένα φαινόμενο που οφείλεται στο ότι χάθηκε η μεθυστική ενέργεια της Νέας Υόρκης από την 11η Σεπτεμβρίου και μετά. Επίσης, η Νέα Υόρκη είναι πλέον πολύ ακριβή και είναι σχεδόν αδύνατον για έναν καλλιτέχνη να βρει τον χώρο που χρειάζεται σε τιμή που να μπορεί να ανταποκριθεί οικονομικά. Ένας άλλος παράγοντας που απομακρύνει καλλιτέχνες από εκεί είναι ότι το lifestyle είναι ασφυκτικό, όλα γίνονται υπό μεγάλη πίεση. Με τους περισσότερους γνωστούς μου που μιλάω στη Νέα Υόρκη μου λένε ότι «πνίγονται». Η πόλη εξακολουθεί να είναι το καλλιτεχνικό κέντρο της χώρας, εκεί χτυπάει ο παλμός της αγοράς της τέχνης, εκεί βρίσκονται όλες οι γκαλερί, όμως οι ρυθμοί είναι ιδιαίτερα έντονοι».

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΑΓΚΡΙΔΗΣ-ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

«ΔΕΝ ΒΙΑΣΤΗΚΑ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΩ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΕΡΓΟ»

Ο συλλέκτης έργων τέχνης μιλάει για το πάθος του που κληρονόμησε από την επίσης συλλέκτρια μητέρα του, Ειρήνη Παναγοπούλου.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΓΕΛΛΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

Ο Φίλιππος Τσαγκρίδης-Παναγόπουλος ανήκει σε μια νέα γενιά συλλεκτών που έμαθε για τη σύγχρονη τέχνη εξ απαλών ονύχων. Το γεγονός ότι ανήκει στη γνωστή ναυπλιακή οικογένεια (είναι εγγονός του αείμνηστου Περικλή Παναγοπούλου) του έχει δώσει την ευχέρεια να βρίσκεται στην καρδιά των παγκόσμιων εικαστικών εξελίξεων. Η τύχη να έχει μητέρα μια συλλέκτρια, την Ειρήνη Παναγοπούλου, μια γυναίκα που γνωρίζει τη σύγχρονη τέχνη σε βάθος, του έδωσε πολύτιμα ερεθίσματα από νεαρή ηλικία. Στο τέλος της ημέρας, όμως, ο Τσαγκρίδης είναι κύριος του εαυτού του και χαράσσει τον δικό του δρόμο στις ατραπούς της σύγχρονης τέχνης. Με σπουδές στα χρηματοοικονομικά στο Menlo College στην Καλιφόρνια και στο City University του Λονδίνου, συνεχίζει την οικογενειακή παράδοση τόσο στον επαγγελματικό στίβο όσο και στο πεδίο συλλογής έργων τέχνης.

Ποιο ήταν το ερέθισμα για να ξεκινήσετε να συλλέγετε έργα τέχνης; Ποιο είναι το «κίνητρο» πίσω από αυτή τη δραστηριότητα;

«Μεγάλωσα σε ένα σπίτι, σε ένα περιβάλλον, που ήταν γεμάτο από έργα τέχνης. Αυτό, ξέρετε, είναι μια μεγάλη ευλογία. Τα πρώτα ερεθίσματα τα οφείλω προφανώς στους γονείς μου και ιδιαίτερα στη μητέρα μου, την Ειρήνη Παναγοπούλου, η οποία οικοδόμησε μέσα στα χρόνια μια σπουδαία συλλογή σύμφωνα με τη δική της αισθητική, η οποία ομολογώ ότι ήταν και παραμένει πολύ υψηλού επιπέδου. Ο τρόπος της να διερευνά τις εικαστικές τάσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και μέσα από αυτή την απαιτητική αναζήτηση να εντοπίζει έργα που να "μιλάνε" κυρίως στην ψυχή της αλλά ταυτόχρονα να κρύβουν και μια μεγάλη καλλιτεχνική αξία, είναι πραγματικά μοναδικός. Όταν επέστρεψα λοιπόν στην Ελλάδα από το Λονδίνο, το 2013, ξεκίνησα να υποστηρίζω την εγχώρια εικαστική σκηνή, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα σε νέους καλλιτέχνες, που έβλεπα ότι έχουν δυναμική και όραμα, να συνεχίζουν να παράγουν έργα. Οπότε, ναι, αυτό, ήταν ένα κίνητρο: το να στηρίξω τη γενιά μου. Και όπως όλα έδειξαν αργότερα, οι τότε επιλογές μου με δικαίωσαν».

Υπάρχει κάποιο είδος ή ρεύμα τέχνης που σας ελκύει σταθερά; Υπάρχει κάποια θεματική που εν τέλει ενώνει τα έργα της συλλογής;

«Προσπάθησα εξαρχής να συλλέξω καλλιτέχνες της δικής μου γενιάς. Αναφέρομαι μόνο στη σύγχρονη τέχνη και κυρίως σε έλληνες εικαστικούς. Με συγκινούν ιδιαίτερα η ζωγραφική και τα γλυπτά, μου αρέσει το πολύ χρώμα και τα έργα μεγάλων διαστάσεων, με ελκύουν ο εξπρεσιονισμός, η αφαίρεση, το performance. Είμαι ανοιχτός σε κάθε είδους καλλιτεχνική έκφραση, αρκεί να μου κάνει αυτό το "κλικ" που ανοίγει άλλο ένα παράθυρο στην ερμηνεία του κόσμου».

Θέλετε να μου δώσετε ορισμένα παραδείγματα;

«Είναι καλλιτέχνες όπως ο Γιάννης Βαρελάς, ο Παναγιώτης Λουκάς, ο Ηλίας Καρούρος, ο Στέλιος Φαϊτάκης ή η Μαλβίνα Παναγιωτίδη, που τη θεωρώ μία από τις πιο ενδιαφέρουσες γλυπτριες στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή. Είναι όλοι τους στην ίδια γενιά, λίγο μεγαλύτεροι από εμένα, γιατί το 2013 που άρχισα να συλλέγω έργα τέχνης δεν είχαν βγει ακόμη οι συνομήλικοί μου καλλιτέχνες. Πρόσφατα ξεκίνησα να αποκτώ έργα από εικαστικούς της γενιάς μου και είμαι πολύ χαρούμενος. Δημιουργός όπως ο Μανώλης Δασκαλάκης-Λεμός, ο Βασίλης Παπαγεωργίου, η Βαλίντα Σβορόνου. Είναι πολύ εύκολο να ξεφύγεις και να θελήσεις να αποκτήσεις το έργο ενός μεγαλύτερου σε ηλικία εικαστικού, όμως θυμίζω πάντα στον εαυτό μου τον στόχο που έχω θέσει για τη συλλογή μου. Προσπαθώ, δεν λέω ότι το πετυχαίνω πάντα».

Οπότε συλλέγετε κυρίως έλληνες και ελληνίδες εικαστικούς;

«Συλλέγω και έλληνες και ξένους εικαστικούς, μπορεί μάλιστα τα έργα των ξένων να είναι και περισσότερα. Όπως σας είπα, ένα από τα βασικά μου κριτήρια είναι οι καλλιτέχνες της γενιάς μου. Τώρα, για να είμαι ειλικρινής, θα δίνω πάντα ένα προβάδισμα στην πατρίδα μου και σε όσους δραστηριοποιούνται εικαστικά στην Ελλάδα. Η τέχνη άλλωστε μπορεί να έχει και γεωγραφικές ρίζες και να χρωματίζεται από αυτές».

Πώς αποφασίζετε ποια έργα θα αποκτήσετε; Ενεργείτε αυθόρμητα, ενστικτωδώς ή εμπιστεύεστε συγκεκριμένες γκαλερί ή εμπόρους τέχνης, στην

Ελλάδα ή στο εξωτερικό;

«Εκπαιδεύτηκε η ματιά μου προτού αρχίσω να χτίζω την προσωπική μου συλλογή. Για μεγάλο χρονικό διάστημα δεν αγόραζα τίποτα, μόνο έβλεπα, παρατηρούσα, διαμόρφωνα – να το πω έτσι – την προσωπική μου αισθητική. Ήταν τα χρόνια που ταξίδευα συνεχώς με τη μητέρα μου αποκλειστικά και μόνο για τέχνη. Δεν βιάστηκα να αποκτήσω το πρώτο μου έργο. Το έκανα όταν αισθάνθηκα έτοιμος να το εκτιμήσω. Όταν ήρθε αυτή η στιγμή, το εικαστικό, δηλαδή το να μου αρέσει ως ζωγραφική δουλειά ένα έργο, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην επιλογή του. Απαιτεί ενέργεια και θυσίες το να αγοράσεις ένα έργο, γι' αυτό προσπαθώ να μη χάνει αξία. Τώρα αν ανεβεί η αξία του το δέχομαι με χαρά. Επίσης, δίνω βάση στην πορεία του καλλιτέχνη, στο βιογραφικό του και κυρίως στο σε ποιες γκαλερί εκθέτει και από ποιες εκπροσωπείται. Σε αυτή την εξίσωση δεν μπορεί να μη μετρήσει και το ένστικτο: είναι εκεί που βλέπεις τη δυναμική ενός έργου, την αξία του προτού αυτό την αποκτήσει. Αλλιώς το είπα πολύ ωραία ο Ανατόλ Φρανς: "Στην τέχνη και στην αγάπη το ένστικτο είναι αρκετό". Ξέρετε, η τέχνη είναι μια παγκόσμια διάλεκτος. Δεν μπορώ να σκεφτώ κάποια ισχυρότερη πλατφόρμα κοινωνικοποίησης από την τέχνη και προσωπικά αυτή η αλληλεπίδραση με κινητοποιεί ιδιαίτερα. Μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια έχω χτίσει υπέροχες σχέσεις με καλλιτέχνες, με γκαλερί αλλά και με άλλους συλλέκτες».

Πιστεύετε ότι αυτές οι σχέσεις είναι ισότιμες; Είστε συνομιλητής με αυτούς τους καλλιτέχνες και τους γκαλερίστες;

«Υπάρχουν οι συλλέκτες που δεν θέλουν ποτέ να γνωρίσουν τους καλλιτέχνες των έργων που συλλέγουν. Είχα δώσει κάποια στιγμή μια ομιλία στην Art Athina μαζί με έναν άλλον συλλέκτη, τον Αλέξανδρο Πεταλά, και εκεί διαφωνήσαμε. Εκείνος δεν θέλει να κάνει τη γνωριμία, εγώ δεν μπορώ να ταυτιστώ με ένα έργο αν δεν γνωρίσω τον εικαστικό. Το έργο είναι μία μόνο πτυχή του/της καλλιτέχνη/καλλιτέχνιδας, από τις άπειρες που διαθέτει. Το βλέπω πολύ διαφορετικά το έργο αφότου γνωρίσω τον/τη δημιουργό του. Παράλληλα, μου αρέσει πολύ να παρακολουθώ την εξέλιξη του έργου ενός καλλι-

τέχνη, γιατί δεν ξέρουμε τι θα κάνει στην πορεία».

Πώς επηρεάζει τις επιλογές σας το γεγονός ότι η μητέρα σας είναι συλλέκτρια έργων τέχνης;

«Τόσο στα πρώτα μου βήματα ως συλλέκτης όσο ακόμη και σήμερα που μοιραία διαθέτω και ο ίδιος εμπειρία, η επιρροή της και η διεισδυτική ματιά της είναι καταλυτικές. Θα τολμήσω να πω όμως ότι πλέον αλληλοεπηρεαζόμαστε και αυτό δίνει και στους δύο μεγάλη χαρά».

Θα θέλετε να μοιραστείτε κάποιο μέρος της συλλογής σας μέσα από μια έκθεση;

«Σαφώς και θα ήθελα. Αλίμονο αν την κρατούσα μόνο για τα δικά μου μάτια. Όπως σας είπα, συλλέγω έργα καλλιτεχνών της δικής μου γενιάς και αυτό προϋποθέτει χρόνο για να ωριμάσει η συλλογή για να βρει τη θέση της σε μια έκθεση. Να σας εξομολογηθώ ότι δεν είμαι μακριά από αυτό το βήμα».

Δηλαδή; Τι ετοιμάζετε ακριβώς;

«Για όλα απαιτείται μια ωριμότητα. Δεν μπορείς να παρουσιάσεις συνολικά το έργο νέων καλλιτεχνών, πρέπει να "δέσει" πρώτα η δουλειά τους μέσα από την προσωπική εκθεσιακή τους πορεία».

Σε τι σημείο βρίσκεται η συλλογή και πώς θα θέλατε να την εξελίξετε;

«Ενας συλλέκτης δεν σταματάει ποτέ. Το μόνο που αλλάζει μετά από κάποιο σημείο είναι η ταχύτητα και ίσως η συχνότητα. Ενας πραγματικός συλλέκτης, όσα έργα και να αποκτήσει και όσες εκθέσεις σε γκαλερί, μουσεία και φουάρ δει, δεν θα θεωρήσει ότι η συλλογή ολοκληρώθηκε. Αλλά είμαι πολύ ικανοποιημένος από το πώς έχει διαμορφωθεί μέχρι τώρα η συλλογή μου, τόσο από τον αριθμό όσο και από την εικαστική ποιότητα και αναγνωρισιμότητα των έργων. Προσωπικά, απολαμβάνω αυτή τη διαδικασία και μπορώ να εγγυηθώ ότι θα συνεχίσω να στηρίζω τη γενιά μου με την ίδια ακλόνητη πίστη που της έδειξα από την αρχή».

Εχετε μετανιώσει για έργα που έχετε αποκτήσει;

«Δεν θα έλεγα ότι μετανιώνω, αν και αλλάζει ο τρόπος που μπορεί να βλέπω ένα έργο με το πέρασμα του χρόνου».

«
Η τέχνη είναι μια παγκόσμια
διάλεκτος. Δεν μπορώ να
σκεφτώ κάποια ισχυρότερη
πλατφόρμα κοινωνικοποίησης
από την τέχνη και προσωπικά
αυτή η αλληλεπίδραση με
κινητοποιεί ιδιαίτερα
»

Ο Φίλιππος Τσαγκρίδης-
Παναγόπουλος με φόντο
το έργο «Crescendo
(Κρεσέντο)» (2013) του
Στέλιου Φαϊτάκη.

ΑΡΤΕΜΙΣ ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗ

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΥΣ

Η art advisor εκπέμπει το δικό της στίγμα μέσα από το εκθεσιακό πρόγραμμα και τον χώρο τέχνης The Intermission στον Πειραιά και παράλληλα επεκτείνει τις δραστηριότητές της στη δυτική ακτή των ΗΠΑ.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΗΛΑΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

Το The Intermission είναι ένα εκθεσιακό πρόγραμμα και ένας χώρος τέχνης στον Πειραιά που έκανε ευρύτερα γνωστή την Αρτεμι Μπαλτογιάννη από όταν άνοιξε το 2019, προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος διαμεσολάβησης ανάμεσα σε καλλιτέχνες που εκπροσωπούνται από γκαλερί του εξωτερικού και το κοινό της Ελλάδας. Το The Intermission παρουσιάζει το έργο καθιερωμένων αλλά και νέων καλλιτεχνών δίχως να τους εκπροσωπεί, καθώς αποσκοπεί στην ανάπτυξη των συνεργασιών αλλά και στο να φέρει το ελληνικό κοινό σε επαφή με τέχνη αιχμής που συζητιέται εκτός συνόρων. «Χωρίς να θέλω να περιορίσω τις κατευθύνσεις όπου πηγαίνουμε, οι εκθέσεις συνήθως πραγματεύονται επίκαιρα και επείγοντα θέματα της εποχής μας. Συχνά, όπως συμβαίνει εξάλλου με πολλές εκθέσεις σύγχρονης τέχνης, αποτελούν μια ευκαιρία να προβληματιστούμε και να ανοίξουμε τους ορίζοντές μας» θα πει στο BHMAGAZINO.

«Έχουμε αρκετά μεγάλο κοινό που έρχεται στα εγκαίνια αλλά και μέσα στην εβδομάδα για να επισκεφθεί τις εκθέσεις, κάτι που με χαροποιεί ιδιαίτερα. Σίγουρα αυτό το κοινό περιλαμβάνει ανθρώπους που αγαπούν την τέχνη, φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών, αλλά και τουρίστες που έχουν διαβάσει στον Τύπο για τις εκθέσεις».

Όσον αφορά στην ιδέα για τη δημιουργία της Intermission (ή THE INTERMISSION, όπως είναι η «δίγλωσση» αποτύπωσή της), η Μπαλτογιάννη θα πει ότι προέκυψε καθώς συζητούσε με μια παρέα «για το μέλλον των φουάρ στην Ελλάδα και για το πώς μπορούμε να αναπτύξουμε ένα μοντέλο φιλοξενίας εκθέσεων από το εξωτερικό που να μην έχει τους περιορισμούς της φουάρ. Εμένα προσωπικά αυτό το μοντέλο λειτουργίας μου δίνει την ευκαιρία να συνεργαστώ με πολλούς καλλιτέχνες, κάτι που θεωρώ το πιο διασκεδαστικό κομμάτι αυτής της δουλειάς. Είναι μοναδική εμπειρία η συνεργασία με καλλιτέχνες. Μαθαίνω τη δουλειά τους σε βάθος και επίσης καταλαβαίνω ένα έργο διαφορετικά μέσα από συζητήσεις που κάνουμε αλλά και

στη διάρκεια μιας έκθεσης, όσο δηλαδή "συνυπάρχουμε" με τα έργα. Αυτό που σας είπα πριν, ότι η τέχνη είναι μια ευκαιρία για να προβληματιστούμε και να ανοίξουμε τους ορίζοντές μας, ισχύει και για εμένα. Εκπαιδευόμεθα μέσα από τις εκθέσεις του The Intermission. Φυσικά, μεγάλη χαρά μου δίνει και ο κόσμος που συνδέεται με όσα κάνουμε και εκφράζει το ενδιαφέρον του. Γιατί ταυτόχρονα ελπίζω ότι γεμίζουμε ένα κενό ή μάλλον θέλω να πιστεύω ότι δίνουμε την ευκαιρία σε καλλιτέχνες που συνήθως δεν έχουν δείξει δουλειά τους στην Ελλάδα να έρθουν σε επαφή με το ελληνικό κοινό, το οποίο με τη σειρά του έχει την ευκαιρία να δει τις εκθέσεις τους σε ελληνικό έδαφος» θα καταλήξει. Επί του παρόντος, για παράδειγμα, στον χώρο φιλοξενείται η έκθεση της Καναδής Ταμάρα Χέντερσον με τίτλο «The Syzygy of Cinnamon» (έως τις 20 Μαΐου), σε συνεργασία με την γκαλερί Rodeo.

Δημιουργικό hub στον Πειραιά

Γιατί μια σημαντική λεπτομέρεια είναι ότι το The Intermission βρίσκεται στην οδό Πολυδεύκους στον Πειραιά, τον δρόμο με τα μηχανουργεία και τους παλιούς βιομηχανικούς χώρους όπου άρχισε να πηγαίνει κόσμος όταν τα ρολά κατέβαιναν και οι άνθρωποι έβγαιναν μετά τη δουλειά. Αρχικά στο Ραίο του Γιάννη Καυμενάκη, ο οποίος πρωτοπάτησε το πόδι του στη γειτονιά το 2016, ακολουθώντας στην γκαλερί Rodeo της Σύλβιας Κούβαλη, όπου οι εκθέσεις παρουσιάζουν σταθε-

ρά μεγάλο εικαστικό και επιμελητικό ενδιαφέρον, εν συνεχεία στο The Intermission της Μπαλτογιάννη και πιο πρόσφατα και στην Carwan Gallery των Νικολά Μπελεβάνης-Λεκόντι και Κοντέν Μουάζ, που επικεντρώνεται σε καλλιτεχνικά αντικείμενα βιομηχανικού σχεδιασμού. Θα μπορούσαμε άραγε να μιλήσουμε για ένα hub τεχνών στον Πειραιά, εξάλλου στην ευρύτερη περιοχή δραστηριοποιούνται και το εργαστήριο παραγωγής αντικειμένων design των Ελένης Πεταλωτή και Λεωνίδα Τραμπούκη των Objects of Common Interest, αλλά και το BlueCycle που αξιοποιεί δημιουργικά τα πλαστικά είδη τα οποία χρησιμοποιούνται στην αλιεία και τη ναυτιλία υπό την αιγίδα του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη.

«Δεν μπορώ να μιλήσω για το αν αναδύεται ένα art hub στον Πειραιά ή όχι. Περισσότερο ζω και βιώνω την οδό Πολυδεύκους, τον δρόμο όπου βρίσκεται η Intermission μαζί με τη Rodeo και την Carwan Gallery. Το ότι είμαστε όλοι κοντά σίγουρα έχει διευκολύνει ή μάλλον έχει ενθαρρύνει τον κόσμο να μας επισκεφθεί. Αν πρέπει να βρω ένα κοινό χαρακτηριστικό όλων μας θα έλεγα ότι είναι πως συμμετέχουμε στον παγκόσμιο πολιτιστικό διάλογο» θα πει η Μπαλτογιάννη.

Η Αρτεμις Μπαλτογιάννη ανήκει σε μια νέα γενιά ανθρώπων που αποτελούν κομμάτι της εικαστικής σκηνής της Ελλάδας αλλά δραστηριοποιούνται έντονα στο εξωτερικό. Ηταν διευθύντρια της γκαλερί Venus Over Manhattan στη Νέα Υόρκη, έχει εργαστεί στον

● Η Αρτεμις Μπαλτογιάννη στον χώρο του The Intermission, δίπλα στο έργο της Ταμάρα Χέντερσον «A Desert Sifting Sand for Time to Pass» (2021).

τομέα συμβουλευτικών υπηρεσιών του McCabe Fine Art στην ίδια πόλη, ενώ πλέον μοιράζει τον χρόνο της μεταξύ Ελλάδας και Λος Άντζελες. Για την ίδια, η οποία έχει γαλουχηθεί τρόπον τινά μέσα στο εμπόριο έργων τέχνης – η μητέρα της, Μάνδα Μπαλτογιάννη, έχει διακριθεί σε αυτό το πεδίο σε διεθνές επίπεδο μέσα από τη συνεργασία της με τον Φερνάντο Μπότερο και τη Σοφία Βάρη –, η ενασχόληση με την τέχνη ήταν προφανώς μονόδρομος.

«Η βασική μου εργασία είναι αυτή της art advisor. Η εταιρεία μου έχει βάση στο Λος Άντζελες. Είναι μια πόλη όπου υπάρχουν πολλές γκαλερί, μουσεία και καλλιτέχνες, αλλά πέρα από το πρακτικό κομμάτι της υπόθεσης, παράλληλα μου αρέσει πολύ η ζωή εδώ (γιατί η αλήθεια είναι ότι αν έπρεπε να διαλέξω να μείνω κάπου μόνο με επαγγελματικά κριτήρια, θα επέλεγα τη Νέα Υόρκη). Δεν υπάρχει επίσημη σύνδεση του The Intermission με την πόλη, αλλά όπως είναι φυσικό τείνω να συνεργάζομαι με καλλιτέχνες που έχω γνωρίσει εδώ. Η αισθητική μου και τα ενδιαφέροντά μου που άπτονται του πολιτισμού έχουν επηρεαστεί σίγουρα από τον χρόνο που περνάω εδώ».

ΝέαΟδός

Ζούμε σε μια χώρα γεμάτη «θησαυρούς»!

Ας τους ανακαλύψουμε παρέα!

Στη Νέα Οδό, ανακαλύπτουμε διαρκώς νέους τρόπους για να αποτελούμε τον καλύτερο δυνατό συνταξιδιώτη για εσάς και τους αγαπημένους σας!

Με τις Διαδρομές μας, φιλοδοξούμε να σας αποκαλύψουμε τον πλούτο κάθε περιοχής, που μπορείτε να επισκεφθείτε, άνετα και με ασφάλεια, μέσω των αυτοκινητόδρομών που λειτουργούμε, συντηρούμε και διαχειριζόμαστε!

538

ιστορίες

200

αξιοθέατα

20

προορισμοί

neaodos.gr/tours

Διαδρομές πολιτισμού, φύσης & γαστρονομίας με ένα κλικ!

powered by

Κάντε κλικ στο neaodos.gr/tours και ο προσωπικός σας ξεναγός, θα σας παρουσιάσει με ήχο, εικόνες και άγνωστες ιστορίες, τα μνημεία φύσης και πολιτισμού, τα αξιοθέατα, τους μύθους, τα έθιμα, τα μουσεία και τις παραδόσεις των προορισμών που σας ενδιαφέρουν.

Εσείς απλά, επιλέγετε προορισμό

και καθώς το neaodos.gr/tours είναι πλήρως προσαρμόσιμο και σε συσκευές κινητών, όταν πραγματοποιήσετε την επίσκεψή σας, πατάτε το Play στα αρχεία ήχου!

Με την υποστήριξη

Δ Ι Α Σ Ω Μ Α

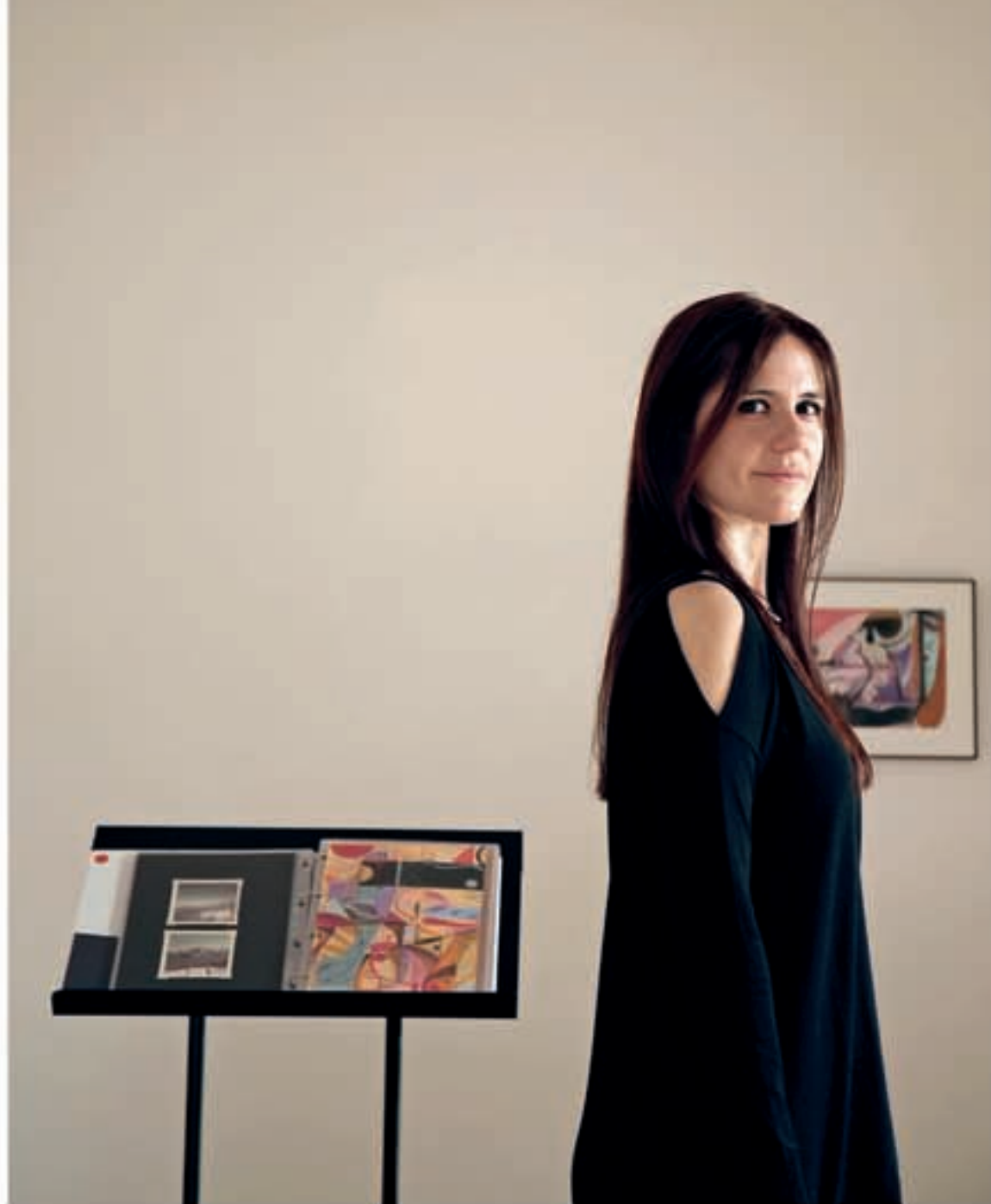
ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΓΕΛΛΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ
ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

Η Eleftheria Tseliou Gallery υπάρχει πλέον εδώ και δέκα χρόνια στο Κολωνάκι. Τον προσεχή Σεπτέμβριο θα συμπληρωθεί και επίσημως αυτή η γεμάτη δεκαετία στη διάρκεια της οποίας σχηματοποιήθηκε ένα ευρύ εκθεσιακό πρόγραμμα σε αυτόν τον μικρό χώρο ενός αστικού διαμερίσματος πρώτου ορόφου επί της οδού Ηρακλείου 3. Δεν αφορά μόνο το έργο των 15 καλλιτεχνών που εκπροσωπεί πλέον η γκαλερί μέσα από τις ατομικές εκθέσεις τους (καλλιτέχνες όπως οι Ρένα Παπασπύρου, Αντωνάκης, Μαρία Ευσταθίου, Ηλίας Κοέν, Βασίλης Γεροδήμος κ.ά.), αλλά και μια σειρά θεματικών παρουσιάσεων εστιασμένων στο έργο ενός ή μιας καλλιτέχνης που έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ιστορία της νεοελληνικής τέχνης (όπως ένα αφιέρωμα για την Ιωάννα Σπητέρη-Βεροπούλου ή για τον Κοσμά Ξενάκη). Επιπλέον, η Eleftheria Tseliou, η ψυχή της γκαλερί που φέρει το όνομά της, διοργανώνει μια σειρά εκθέσεων που επικεντρώνονται στα διαφορετικά εικαστικά μέσα και στη σχέση τους με τη σύγχρονη παραγωγή αλλά και θεματικές εκθέσεις που τοποθετούνται απέναντι στην ιστορία της τέχνης (όπως μια έκθεση για τη Νεκρή Φύση ή για την Τοπιογραφία). Συχνά δε, προγραμματίζει εκθέσεις όπου δύο καλλιτέχνες συνεργάζονται πάνω σε ένα κοινό θέμα (για παράδειγμα, μια σύμπραξη του Γιώργου Χατζημιάλη με τη Μαργαρίτα Μυρογιάννη με αφορμή ένα κεφάλαιο στο βιβλίο «Τομ Σόνιερ»). Γεννημένη και μεγαλωμένη στην Αθήνα, με σπουδές Οικονομικών και Ιστορίας της Τέχνης στο NYU (New York University) στη Νέα Υόρκη, έκανε την προϋπηρεσία της στην Αμερική, συγκεκριμένα στη Moeller Fine Art όταν λειτουργούσε ως γκαλερί, και είχε ως αντικείμενο την ιμπρεσιονιστική και μοντέρνα τέχνη, προτού επιστρέψει στην Ελλάδα το 2010 και εργαστεί ως επιμελήτρια εκθέσεων.

Πώς αποφασίσατε να ανοίξετε την γκαλερί;

«Η γκαλερί προέκυψε ως απάντηση στην επιθυμία μου να δημιουργήσω έναν χώρο στον οποίο θα μπορούσα εγώ και οι καλλιτέχνες που θα συνεργαζόμαστε να κινούμαστε με τη μέγιστη δυνατή ελευθερία, να κάνουμε τις επιλογές που μας εκφράζουν και να δημιουργούμε ιδέες που να εξερευνούν θέματα της τέχνης πέρα από τις ατομικές εκθέσεις. Υστερα από τις σπουδές μου στην Ιστορία της Τέχνης στο NYU, τα τρία χρόνια στην γκαλερί Moeller Fine Art και μετά και τις εκθέσεις που επιμελήθηκα αργότερα στην Αθήνα, το να ξεκινήσω την γκαλερί ήταν για εμένα το φυσικό επακόλουθο».

Η διευθύντρια της Eleftheria Tseliou Gallery στο Κολωνάκι μιλάει για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ένας εικαστικός χώρος στην Αθήνα.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΣΕΛΙΟΥ

«Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ»

Ποια ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσατε καθότι ζήσατε όλη την κρίση;

«Το να στήσεις κάτι από την αρχή έχει πάντα τις δυσκολίες του, πόσω μάλλον μέσα σε μια τόσο προβληματική συνθήκη. Αυτό που μπορώ να σκεφτώ σήμερα για τότε περισσότερο από οτιδήποτε άλλο ως τη μεγαλύτερη δυσκολία που ένιωθα να αντιμετωπίζω είναι εκείνη η αίσθηση που είχα ορισμένες φορές πως

οτιδήποτε και να γινόταν στον χώρο μας δεν αφορούσε κανέναν. Ισως το αίσθημα αυτό να ήταν από μέρους μου υπερβολικό, όμως η περιρρέουσα ατμόσφαιρα ήταν συχνά τέτοια που σε έκανε να αμφισβητείς τον εαυτό σου. Ευτυχώς όλα αυτά είναι πίσω μας».

Σε τι κατάσταση βρίσκεται η αγορά της τέχνης σήμερα;
«Αν αναφερόμαστε στην Ελλά-

δα, τα τελευταία χρόνια υπάρχει σίγουρα μια ζωντάνια που παρά το φαινόμενο της πανδημίας διατηρήθηκε και συνεχίζεται. Επιπρόσθετα, μια νέα γενιά φιλότεχνων και συλλεκτών έχει αλλάξει την εικόνα, ενώ σημαντικές πρωτοβουλίες από ιδρύματα και θεσμούς φτιάχνουν έναν καινούργιο χάρτη. Γίνονται πολλά πράγματα που δίνουν στον καθένα και την καθεμία από εμάς ένα κίνητρο για να κάνουμε ακόμα

● Η Eleftheria Tseliou στην γκαλερί της στο Κολωνάκι με φόντο έργα από την έκθεση «Seven Songs» του εικαστικού Αντωνάκη Χριστοδούλου που ολοκληρώνει τον κύκλο της σήμερα Κυριακή.

περισσότερα. Έτσι, μπορεί να πει κανείς πως η αγορά της τέχνης στην Ελλάδα αναπτύσσεται και αυτό έχει ως αποτέλεσμα το να μπορεί η ελληνική τέχνη να κάνει βήματα προς τα έξω».

Υπάρχει κάποιο κομβικό γεγονός που έχει συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση;

«Σίγουρα μεμονωμένα γεγονότα και συμβάντα συμβάλλουν περισσότερο από άλλα, όμως για εμένα το σημαντικότερο είναι ότι υπάρχουν και γίνονται πολλά πράγματα ταυτόχρονα, κάτι που δημιουργεί έναν χώρο μέσα στον οποίο βρισκόμαστε όλοι και τον οποίο προσπαθούμε να διαμορφώσουμε για το καλύτερο. Θέλω να πιστεύω πως και η λειτουργία του ΕΜΣΤ θα είναι ένας καταλύτης για αυτή την προσπάθεια».

Ποιος πιστεύετε ότι πρέπει να είναι ο ρόλος μιας γκαλερί στην Αθήνα το 2023;

«Ο ρόλος μιας καλής γκαλερί είναι να υποστηρίξει το έργο των καλλιτεχνών που εκπροσωπεί, να δημιουργεί τον χώρο όπου εκείνοι μπορούν να εκφραστούν, να δίνει το πλαίσιο μέσα στο οποίο το έργο μπορεί να διαβαστεί και να του διασφαλίσει μια τέτοια θέση που να διαρκεί στον χρόνο. Άλλωστε γκαλερί είναι αυτές που ανέδειξαν τις πρωτοπορίες τον προηγούμενο αιώνα. Σήμερα που το φάσμα είναι ευρύτερο, οι γκαλερί μέσω του διαλόγου παραμένουν ένας κεντρικός πυλώνας για την τέχνη».

Γιατί δεν εκπροσωπείτε ξένους καλλιτέχνες;

«Αρχικά έχω επικεντρωθεί στο τι συμβαίνει στην Ελλάδα. Για εμένα είναι σημαντικό ότι ξεκίνησα τις συνεργασίες πριν από δέκα έτη και έγιναν οι απαραίτητες προσθήκες μέσα στα χρόνια με τρόπο μεθοδικό και στοχευμένο. Σιγά-σιγά, όμως, όλα θα γίνουν, θα κάνω, πιστεύω, τα απαραίτητα ανοίγματα που ωστόσο θα αντιστοιχούν στη δομή που προσπαθώ να χτίσω με την γκαλερί. Τα σχέδια είναι πολλά, όπως και οι ιδέες, αλλά δεν θα ήθελα να πω περισσότερα αυτή τη στιγμή».

Ποια είναι η ικανοποίηση που αντλείτε από τη δουλειά σας;

«Είναι μια δουλειά πολύ δημιουργική, γεμάτη ιδέες και τολμηρές αποφάσεις. Στα δέκα αυτά χρόνια έχουν εδραιωθεί σχέσεις, έχουν βρεθεί τρόποι να ξεπεραστούν πολλά προβλήματα, έχουν γίνει πολλά καινούργια πράγματα και όλα αυτά μας κάνουν να συνεχίζουμε».

Ο ΔΕΗ Διεθνής Ποδηλατικός Γύρος Ελλάδας στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία, εξερευνώντας πανέμορφες διαδρομές από την Κρήτη μέχρι την Πελοπόννησο.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΡΟΛΕΣ!

Πέντε αξέχαστες ημέρες δράσης, 23 δήμοι σε δύο περιφέρειες της χώρας, 120 συμμετέχοντες από 20 ομάδες και 658,5 συναρπαστικά χιλιόμετρα. Αυτός είναι σε ομολογουμένως εντυπωσιακούς αριθμούς ο ΔΕΗ Διεθνής Ποδηλατικός Γύρος Ελλάδας που πραγματοποιήθηκε προ ημερών με μεγάλη επιτυχία, σκορπώντας έντονες συγκινήσεις και στιγμές χαράς και ευεξίας από την Κρήτη μέχρι την Πελοπόννησο. Η ΔΕΗ, ονομαστικός και μεγάλος χορηγός στον Διεθνή Ποδηλατικό Γύρο Ελλάδας, στήριξε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά το κορυφαίο αθλητικό γεγονός, με στόχο την ενίσχυση του αθλητισμού και της εξωστρέφειας αλλά και την προώθηση του ποδηλάτου ως μέσου αναψυχής και βιώσιμης αστικής μετακίνησης για όλους. Συγκεκριμένα, από τις 2 έως τις 6 Μαΐου,

ο ΔΕΗ Ποδηλατικός Γύρος Ελλάδας πέρασε από 23 Δήμους της Κρήτης και της Πελοποννήσου διανύοντας 658,5 χιλιόμετρα! Ανάμεσα στις 20 ομάδες και τους 120 αθλητές που έλαβαν μέρος στη διεθνή διοργάνωση αγωνίστηκαν και 9 αθλητές της Εθνικής Ομάδας Ποδηλασίας με την υποστήριξη της ΔΕΗ. Τη γαλάζια φανέλα της ΔΕΗ φόρεσε μάλιστα ο Πορτογάλος Ιúri Leitão, ο οποίος αναδείχθηκε μεγάλος νικητής της εφετινής διοργάνωσης. Απευθύνοντας ένα μεγάλο «μπράβο» τόσο στους διοργανωτές για την άρτια προετοιμασία και έκβαση του ιδιαίτερα απαιτητικού αγώνα, όσο και σε όλους τους αθλητές που συμμετείχαν και χάρισαν μοναδικές στιγμές στους θεατές, η Διευθύντρια Εταιρικών Σχέσεων και Επικοινωνίας της ΔΕΗ, Σοφία Δήμητρα, δήλωσε εκ μέρους της Διοίκησης: «Η ΔΕΗ στήριζε με υπερηφάνεια τον Ποδηλατικό Γύρο Ελλάδας καθώς συμπυκνώνει τις αξίες του αθλητισμού, προβάλλοντας παράλληλα την Ελλάδα παγκοσμίως αλλά και το ποδήλατο. Σε κάθε σκέλος της διοργάνωσης, βλέπουμε ένα καλύτερο, βιώσιμο και πιο πράσινο μέλλον, βασικά στοιχεία της στρατηγικής του ομίλου ΔΕΗ».

Υποστηρίζοντας στρατηγικά το ποδήλατο και όλες τις εκδοχές του – ως μέσο αθλητισμού, ψυχαγωγίας και βιώσιμης αστικής μετακίνησης –, η ΔΕΗ έδωσε «ενέργεια» και στις παράλληλες δράσεις της λαμπρής διοργάνωσης, μέσα από τα ΔΕΗ fan zones και το ΔΕΗ e-bike Festival, όπου οι εκατοντάδες μικροί και μεγάλοι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν γύρω από το ηλεκτρικό ποδήλατο, να κάνουν δωρεάν δοκιμές, να λάβουν μέρος σε εκπαιδευτικά παιχνίδια αλλά και να συμμετάσχουν στις μεγάλες κληρώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο Ηράκλειο και την Καλαμάτα για την απόκτηση ενός e-bike! Ραντεβού στην επόμενη διοργάνωση!

Ο γύρος με αυτοκίνητο του μεγαλύτερου νησιού της Μεσογείου και η γνωριμία με τις σημαντικές αρχαιότητές του.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΒΙΩ

Μια φορά κι έναν καιρό, τα πολύ παλιά τα χρόνια, ένας βάρβαρος βασιλιάς έφτασε με τον στρατό του στο ελληνικό Ρήγιο (τη σημερινή πόλη Reggio Calabria), στη μύτη της ιταλικής «μπότας». Μπροστά του απλωνόταν η Σικελία, από την οποία τον χώριζε μια στενή λωρίδα θάλασσας. Τόπος πλούσιος και ονειρικός, έγινε ο επόμενος στόχος του βασιλιά, ο οποίος αποφάσισε πάση θυσία να την κατακτήσει. Ενώ όμως στεκόταν στην παραλία, στα Στενά της Μεσσήνης, και οργάνωνε την επίθεσή του, μια γυναίκα εκπύγλου ομορφιάς πρόβαλε μπροστά του και μαγνήτισε το βλέμμα του. Ήταν η μάγισσα Φάτα Μοργκάνη που είχε το παλάτι της στη Σικελία (άλλος μύθος τη θέλει ετεροθαλή αδελφή του βασιλιά Αρθούρου που κατοικούσε σε παλάτι στον βυθό της θάλασσας). Και που από εκεί προκαλούσε το ομώνυμο οπτικό φαινόμενο το οποίο παρατηρείται ακόμα και σήμερα στην περιοχή, τους ανακατοπτρισμούς που δημιουργούν εξωπραγματικές εικόνες – και που στην πραγματικότητα οφείλονται στη θερμοκρασιακή αναστροφή των ατμοσφαιρικών στρωμάτων. Αυτή η φορά η Φάτα Μοργκάνη δεν είχε εμφανιστεί για να μεταμορφώσει το τοπίο με τις μαγανιές της αλλά για να παγιδεύσει τον επίδοξο κατακτητή. Χρησιμοποιώντας, όπως συνηθίζει, τις δυνάμεις της, τον μετέτρεψε σε άβουλο υποχείριο που την ακολούθησε πάνω στο αλόγο του όσο εκείνη βυθιζόταν στη θάλασσα, ώσπου να εξαφανιστεί για πάντα στα βάθη της. Η Σικελία είχε σωθεί. Και ακόμα και σήμερα, νησί των πλούσιων παραδόσεων και των μύθων, υποδέχεται τον τουρίστα για να τον μαγέψει, όχι με την

ΣΙΚΕΛΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ψυχρή, θανατηφόρα γοητεία της Φάτα Μοργκάνη αλλά με τη ζεστή, μεσογειακή ομορφιά της. Και με τον πανάρχαιο πολιτισμό της, έναν πολιτισμό με έντονη τη σφραγίδα των Ελλήνων που έφτασαν ως εκεί για να χτίσουν λαμπρές πόλεις-λιμάνια και για να τιμήσουν τους θεούς τους ορθώνοντας ναούς μεγαλοπρεπείς που στέκουν μέχρι σήμερα.

Η Μεσσήνη των Χαλκιδαίων

Τη Σικελία των Αρχαίων Ελλήνων αναζητούμε και εμείς στο σημερινό ταξίδι μας, ξεκινώντας από το Ρήγιο και από τη Σκύλλα της Καλαβρίας. Από τα στενά που χωρίζουν το νησί από την υπόλοιπη Ιταλία και όπου σύμφωνα με έναν ακόμα μύθο κατοικούσαν τα δύο φοβερά τέρατα, η εξακέφαλη Σκύλλα και η Χάρυβδη (βλ. και ομηρικά έπη), οι οποίες κα-

τασπάραζαν τους περαστικούς. Πολλούς αιώνες από την εποχή των μυθολογικών πλασιμάτων, εμείς μπορούμε να περάσουμε χωρίς φόβο απέναντι με το πλοίο, στη Μεσίνα, την αρχαία Μεσσήνη, που ιδρύθηκε τον 8ο αιώνα π.Χ. από Χαλκιδαίους. Μία ώρα οδήγησης προς τα νότια από έναν παραθαλάσσιο δρόμο και φτάνουμε στην Ταορμίνα, που στα αρχαία ελληνικά ονομαζόταν Ταυρομένιον. Εκεί, στην ευρύτερη περιοχή, πάλι οι Χαλκιδαίοι είχαν ιδρύσει το 735 π.Χ. μία ακόμα αποικία τους, τη Νάξο της Σικελίας. Οι κάτοικοι της Νάξου στα χρόνια που ήρθαν ίδρυσαν με τη σειρά τους το Ταυρομένιον. Το αρχαίο θέατρο που άφησαν πίσω τους είναι σημαντικό αξιοθέατο. Το επισκεπτόμαστε. Κάτω από τα πόδια μας αιώνες ιστορίας. Και πάνω από το κεφάλι μας η Αίτνα, το μεγαλύτερο ενεργό ηφαιστειο της Ευρώπης, επιβάλλει την κυριαρχία της θυμίζοντάς μας σε κάθε βήμα μας πόσο μικροί είμαστε μπροστά στο μεγαλείο (και στη μανία) της φύσης.

Από την Κατάνια στις Συρακούσες

Το ταξίδι συνεχίζεται πάντα προς Νότο και έπειτα από μία ώρα είμαστε στην Κατάνια (Κατάνη), τη δεύτερη σε πληθυσμό πόλη της Σικελίας μετά το Παλέρμιο, που και εκείνη ιδρύθηκε από χαλκιδαίους εποίκους τον 8ο αιώνα π.Χ. Το γοητευτικό ιστορικό κέντρο της είναι Μνημείο

Η Piazza IX Aprile της Ταορμίνα με την υπέροχη θέα, άλλο ένα γραφικό σημείο του ιστορικού κέντρου της

Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Μία ακόμα ώρα με το αυτοκίνητο και βρισκόμαστε στις Συρακούσες, τη γενέτειρα του Αρχιμήδη. Το αρχαίο θέατρο των Συρακουσών που χτίστηκε τον 5ο αιώνα π.Χ. θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα σωζόμενα ελληνικά θέατρα. Το νησάκι της Ορτυγίας, εκεί όπου βρίσκεται το ιστορικό κέντρο των Συρακουσών, υπήρξε και κέντρο της αρχαίας πόλης. Στην Ορτυγία πάτησαν για πρώτη φορά το πόδι τους οι Κορίνθιοι που κατά το δεύτερο μισό του 8ου αιώνα π.Χ. ίδρυσαν τις Συρακούσες.

Με κατεύθυνση τον Ακράγαντα

Η πιο γρήγορη διαδρομή προς το Αγκριτζέντο είναι εκείνη που περνάει πάλι από την Κατάνια. Διάρκει δύομιση ώρες. Υπάρχει

Στην Κοιλιάδα των Ναών, τον εκτεταμένο αρχαιολογικό χώρο του Ακράγαντα.

● Το αρχαίο θέατρο της Ταορμίνας και στο βάθος η μεγαλοπρεπής (και τρομακτική) Αίτνα να κυριαρχεί στο τοπίο.

κυρίως για την περίφημη Κουλάδα των Ναών. Εκεί, μεταξύ άλλων, θα επισκεφθούμε το Ιερό της Λακινίας Ηρας, τον ναό του Ηρακλή, τον ναό του Διοσκούριου, τον ναό της Ομόνοιας (ο οποίος απεικονίζεται στο σήμα της UNESCO), τον ναό του Ολυμπίου Διός, τον τάφο του Θήρωνα και πολλές ακόμα αρχαιότητες, σπαρμένες σε περιοχή έκτασης σχεδόν 9,5 τ.χμ.

● Ο Σικελικός Εσπερινός

Η εκδρομή συνεχίζεται με προορισμό τον Σελινόυντα που απέχει μιάμιση ώρα. Και εδώ ο αρχαιολογικός χώρος είναι απέραντος. Περιλαμβάνει την Ακρόπολη και οκτώ ναούς, με εκείνους που είναι (πιθανώς) αφιερωμένοι στην Ηρα, στον Απόλλωνα (ή τον Ηρακλή) και στην Αθηνά (ή στον Διόνυσο) να ξεχωρίζουν. Τους επισκεπτόμαστε και συνεχίζουμε κάνοντας στάσεις στον ναό της Σεγέστα (ή της Εγεστας) και στην καστροπολιτεία της Ερυκας (Επίσε) που πήρε το όνομά της (κατά μία εκδοχή) από τον Ερυκα, γιο του αργοναύτη Βούτη που βασιλεύει εκεί. Στην πόλη εισέβαλαν οι Σικελοί το 1282 (στην επανάσταση που ξεκίνησε από το Παλέρμο κατά τη διάρκεια του Εσπερινού της Δευτέρας του Πάσχα και πέρασε στην ιστορία ως Σικελικός Εσπερινός) και κατέσφαξαν τους Γάλλους που είχαν καταλάβει τη Σικελία. Στο Παλέρμο, τη μεγαλύτερη πόλη του νησιού, τον Πάνορμο των αρχαίων Ελλήνων, αφιερώσαμε προ μερικών εβδομάδων ένα ξεχωριστό κομμάτι. Από εκεί θα φθάσουμε στην Ιμέρα, την ελληνική αποικία που πέρασε στην ιστορία για τη σύγκρουση Ελλήνων και Καρχηδονίων που έγινε εκεί το 480 π.Χ. (Μάχη της Ιμέρας), την ίδια ακριβώς ημέρα με τη Ναυμαχία στη Σαλαμίνα. Θα συνεχίσουμε προς τη γραφική και πολυφωτογραφημένη Τσεφαλού, το Κεφαλοίδιον των αρχαίων προγόνων μας, και θα καταλήξουμε στη Μεσίνα από όπου ξεκινήσαμε, χορτάτοι από εντυπώσεις και όμορφες εικόνες. Ετοιμοί να πάρουμε το πλοίο για απέναντι. Έχοντας γνωρίσει μια άλλη Ελλάδα, πολύ μακρινή (όχι τόσο γεωγραφικά όσο χρονικά), αλλά βαθιά συγκινητική και διαχρονικά γοητευτική.

και μια αρκετά πιο δύσκολη (οι δρόμοι της Σικελίας είναι ιδιαίτερα προβληματικοί), που έχει όμως ενδιαφέρον, γιατί μας «ξεναιεί» και στην ενδοχώρα του νησιού. Ξεκινά από τις Συρακούσες, περνάει από τη Ραγκούζα, μια πόλη που έχει επίσης κηρυχθεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και έχει ιδιαίτερο χαρακτήρα, και καταλήγει στον προορισμό μας περνώντας από χωριά και μικρές πόλεις. Στο Αγκριτζέντο φτάνουμε έπειτα από συνολική οδήγηση τεσσάρων ωρών (παρά κάτω). Και εδώ το ιστορικό κέντρο έχει κηρυχθεί μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Ωστόσο ο Ακράγας της αρχαιότητας, μία από τις πιο φημισμένες αποικίες των Ελλήνων, μας ενδιαφέρει

● Στο αρχαιολογικό πάρκο του Σελινόυντα.

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

EDEN
JOYCE DIDONATO
30.05.2023

ΧΟΡΗΓΟΣ

MYTILINEOS
Energy & Metals

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ: ΕΡΤ, ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 103.7, ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, ΚΟΣΜΟΣ 93.8, COSMOS TV, ATTICA MEDIA GROUP, ΔΙΕΣΗ 101.3, GALAXY 92, KISS 92.9, MY RADIO 104.8, CNN.GR, CULTURENOW.GR, IN2LIFE.GR, MONOPOLIS.GR, NEWSBEAST.GR, ARTANDLIFE.GR, METEO.GR

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ: STASY

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΛΑΚΗ

Βιβλία. Οι φίλοι που μπορούν να μας ταξιδέψουν. Οι φίλοι που μας κρατούν συντροφιά. Οι φίλοι που μπορούν να μας μάθουν καινούργια πράγματα. Γι' αυτό και μία επίσκεψη σε ένα βιβλιοπωλείο λειτουργεί πάντα αναζωογονητικά. Θα περιδιαβάσουμε τα ράφια, θα χαζέψουμε οπισθόφυλλα, θα αγοράσουμε το πιο πρόσφατο βιβλίο του αγαπημένου μας συγγραφέα. Το BHMAGAZINO «εφυλλίζει» τη βιβλιοπαροχή των τελευταίων μηνών και προτείνει τίτλους που μπορούν να αποτελέσουν τους ιδανικούς συντρόφους των πιο πολύτιμων στιγμών μας.

Στον κόσμο της μυθοπλασίας

Ανάμεσα στις κυκλοφορίες που ξεχώρισαν αναμφισβήτητα περιλαμβάνεται το μυθιστόρημα «Το φοβερό βιβλίο» από τις εκδόσεις Διόπτρα του αμερικανού συγγραφέα Τζέισον Μοτ. Με τρεις διαφορετικού ύφους αφηγήσεις, ο διακεκριμένος συγγραφέας από τη Βόρεια Καρολίνα κατορθώνει να συνυφάνει ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα που μιλάει για τον ρατσισμό και την αστυνομική βία κατά των μαύρων στις ΗΠΑ, σατιρίζοντας παράλληλα τη ζωή των διάσημων γραφιάδων. Μάλιστα το βιβλίο του το 2021 τιμήθηκε με το φημισμένο National Book Award for Fiction (κέρδισε επίσης το Sir Walter Raleigh Prize for Fiction, ενώ ήταν φιναλίστ για το λογοτεχνικό βραβείο Joyce Carol Oates).

Ενα ακόμη δυνατό ιστορικό μυθιστόρημα έρχεται από την βορειοϊρλανδική συγγραφέα Μάγκι Ο' Φάρελ. Στο νέο της βιβλίο «Το πορτρέτο ενός γάμου» από τις εκδόσεις Ψυχογιός, το οποίο βασίζεται σε πραγματικά ιστορικά γεγονότα, αφηγείται το χρονικό μιας προαναγγελθείσας γυναικοκτονίας στην ιταλική αυλή του 16ου αιώνα: αυτής της Λουκρητίας, Δούκισσας της Φεράρα, την οποία δολοφόνησε σε ηλικία μόλις δεκαέξι ετών ο ίδιος ο σύζυγός της. Μια φαντασμαγορική αποτύπωση της ιταλικής Αναγέννησης σε όλο της το μεγαλείο και σε όλη της τη σκληρότητα.

Αγαπημένος του ελληνικού κοινού, ο βρετανός συγγραφέας Τζόνναθαν Κόου βρέθηκε πρόσφατα στη χώρα μας και μίλησε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης για το νέο του βιβλίο «Μπόρνβιλ. Το διαιρεμένο βασίλειο» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις. Στο πόνημά του, το τέταρτο βιβλίο της σειράς υπό τον γενικό τίτλο «Αναταραχή» (Unrest), ο συγγραφέας χτίζει γενναϊόδωρα τη μακρά ιστορία της οικογένειας Λαμπ από το Μπέριμιγχαμ και συγκεκριμένα από το Μπόρνβιλ του τίτλου, το πάλαι ποτέ χωριό από όπου αναδόθηκε η σοκολατοβιομηχανία Cadbury. Αντλώντας

μνήμες, ιστορίες και πρόσωπα από το ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον, ο Κόου ξεδιπλώνει 75 χρόνια βρετανικής ιστορίας, από το 1945 ως το 2020, από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ως το Brexit και την έλευση του κορωνοϊού, εστιάζοντας σε επτά κομβικά ιστορικά γεγονότα που σημάδεψαν τη χώρα του, από την Ημέρα της Νίκης στην Ευρώπη το 1945 και τη στέψη της βασίλισσας Ελισάβετ Β' το 1953 ως τον τελικό του Παγκοσμίου Κυπέλλου το 1966, τον γάμο Καρόλου - Νταϊάνας το 1981 και τον θάνατο της τελευταίας το 1997.

Η επόμενη πρόταση έρχεται από την Πολωνία. Ο 44χρονος Στέπαν Τβάρντοχ είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς συγγραφείς της χώρας του. Το μυθιστόρημά του «Ο Βασιλιάς» από τις εκδόσεις Καστανιώτη είναι το πρώτο

που μεταφράζεται στα ελληνικά και μας μεταφέρει από τη Βαρσοβία του Μεσοπολέμου, τον υπόκοσμο και τους γκάνγκστερ της πόλης, τους Πολωνούς και τους Εβραίους, μέχρι το Τελ Αβίβ του 1977.

Τέλος, ένα από τα σημαντικότερα μυθιστορήματα του 20ού αιώνα, το «Καθώς ψυχοραγώ» του κορυφαίου νομπελίστα συγγραφέα και ανανεωτή της αφηγηματικής τέχνης Γουίλιαμ Φόκνερ, κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Gutenberg. Τα παιδιά και ο σύζυγος της ετοιμοθάνατης Ανι εκληρώνουν την επιθυμία της να ταφεί στον τόπο όπου γεννήθηκε στον αμερικανικό Νότο. Κωμικοτραγικά επεισόδια συνθέτουν μια συγκλονιστική αφήγηση για τα πάθη της ανθρώπινης ψυχής με στοιχεία σκοτεινής κωμωδίας και σκληρού ρεαλισμού. Αν δεν το έχετε διαβάσει ιδού η ευκαιρία!

Θρίλερ, Ιστορία και Ψυχική Υγεία

Για τους λάτρεις των ψυχολογικών θρίλερ έρχεται ένα ακόμη βιβλίο από τον γερμανό μετρ του είδους Σεμπάστιαν Φίτσεκ. Η υπόθεση του νέου του μυθιστορήματος «Το τελεσίγραφο» που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Διόπτρα συναρπάζει: Είναι Σάββατο και ο Τζουλις Τάνμπεργκ έχει βάρδια σε μια τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για γυναίκες που θέλουν να ακούν μια καθησυχαστική φωνή καθώς επιστρέφουν σπίτι μόνες αργά τη νύχτα, ή που τηλεφωνούν γιατί όντως κινδυνεύουν. Ως τώρα δεν έχει υπάρξει περίπτωση που να απειλείται η ζωή κάποιας. Όμως απόψε ο Τζουλις μιλάει με την Κλάρα. Η νεαρή γυναίκα είναι τρομοκρατημένη. Πιστεύει ότι κάποιος την έχει βάλει στο στόχαστρο. Κάποιος που της έχει

γράφει με αίμα στον τοίχο μια ημερομηνία: την ημέρα του θανάτου της. Και αυτή η μέρα ξημερώνει σε λιγότερο από δύο ώρες. Για τους φίλους της αστυνομικής λογοτεχνίας ένα ακόμη βιβλίο προστίθεται στην αγαπημένη σειρά best seller μυστηρίου «Η λέση των φόνων της Πέμπτης» του Βρετανού Ρίτσαρντ Οσμάν, ενός από τους διάσημους τηλεοπτικούς αστέρες του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς υπήρξε επί σειρά ετών παρουσιαστής του εξαιρετικά επιτυχημένου τηλεπαιχνιδιού γνώσεων «Pointless» του BBC. Στο νέο βιβλίο του «Η σφαίρα που αστόχησε» από τις εκδόσεις Ψυχογιός, οι τέσσερις φίλοι, η Ελίζαμπεθ, η Τζόκι, ο Ιμπραϊμ και ο Ρον, έρχονται αντιμέτωποι με μια προ δεκαετίας υπόθεση αρχείου, την οποία προσπαθούν να εξιχνιάσουν και η οποία τους οδηγεί σε μια θρυλική μορφή της

Πόσο καλά γνωρίζεις τον εαυτό σου;

Το νέο βιβλίο *Ετσι είμαι φτιαγμένος* της ψυχολόγου Stefanie Stahl αποτελεί έναν καινοτόμο οδηγό για να κατανοήσουμε τον εαυτό μας και τους άλλους και να διαμορφώσουμε πιο υγιείς και λειτουργικές σχέσεις.

Μήπως τελευταία οι συναναστροφές σου με τους άλλους έχουν πολλές εντάσεις; Έχεις αναρωτηθεί ποτέ γιατί συμβαίνει αυτό; Για να κατανοήσουμε καλύτερα τη δυναμική των σχέσεων που έχουμε στη ζωή μας, χρειάζεται να κοιτάξουμε τις επιλογές που κάνουμε έμφυτα.

Ο κάθε άνθρωπος λειτουργεί διαφορετικά

Πάρε, για παράδειγμα, τον εαυτό σου. Σου αρέσει να βγαίνεις και να γνωρίζεις νέο κόσμο ή προτιμάς την ασφάλεια του σπιτιού σου; Αποφασίζεις με βάση το συναίσθημα ή τη λογική; Για να αποφύγουμε τα βιαστικά συμπεράσματα και να είμαστε ακριβείς, όμως, κανείς δεν αποφασίζει αποκλειστικά με το μυαλό ή αποκλειστικά με το συναίσθημα.

Οι άνθρωποι είναι πολυδιάστατα όντα και ως αποτέλεσμα οι μεταξύ μας σχέσεις μπορούν να γίνουν αρκετά πολύπλοκες. «Το να καταλάβεις τον εαυτό σου και τους άλλους είναι τόσο δύσκολο και όμως τόσο απλό» γράφει η ψυχολόγος Stefanie Stahl στο νέο της βιβλίο *Ετσι είμαι φτιαγμένος* που κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Διόπτρα. Η συγγραφέας του best seller *Το παιδί που κρύβουμε μέσα μας* επιστρέφει με έναν καινοτόμο οδηγό για να κατανοήσουμε τον εαυτό μας και τους άλλους, που βοηθά, ανάμεσα σε άλλα, το να διαμορφώσουμε πιο υγιείς και λειτουργικές σχέσεις. Το βιβλίο παρουσιάζει με κατανοητό τρόπο την ανάλυση Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) και σου δίνει τη δυνατότητα να κάνεις ένα αναλυτικό τεστ για να βρεις τον δικό σου τύπο προσωπικότητας. Ο δείκτης MBTI μετρά την εσωστρέφεια, την αυτοπεποίθηση, την ισορροπία λογικής-συναίσθηματος κ.ά., κατατάσσοντας κάθε άτομο σε κατηγορίες για περαιτέρω ανάλυση. Ετσι, μας διευκολύνει να αξιοποιήσουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μας αλλά και αυτά των γύρω μας, ώστε να επικοινωνούμε αποτελεσματικά και να επιτύχουμε τους στόχους μας.

Γιατί είναι γεγονός ότι ερχόμαστε στον κόσμο με συγκεκριμένη προδιάθεση, η οποία στη συνέχεια διαμορφώνεται, ενισχύεται ή και παραμορφώνεται από τις επιρροές του περιβάλλοντος, ανάλογα με τις εμπειρίες που έχουμε ως παιδιά ή ενήλικοι.

Η αυτογνωσία είναι πολύ σημαντική, όχι μόνο για να μάθουμε περισσότερα πράγματα για το ποιο είμαστε, αλλά και για να μάθουμε ποιοι δεν είμαστε.

Το βιβλίο *Ετσι είμαι φτιαγμένος* της Stefanie Stahl κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Διόπτρα.

τοπικής δημοσιογραφίας και σε έναν φόνο χωρίς πτώμα και χωρίς απαντήσεις.

Στο βιβλίο «Ο παγκόσμιος Ψυχρός Πόλεμος. Οι επεμβάσεις στον Τρίτο Κόσμο και η διαμόρφωση της εποχής μας» από τις εκδόσεις Πατάκη ο Νορβηγός Οντ Αρνε Γουέσταντ, καθηγητής Ιστορίας και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Yale, εξετάζει πώς η παγκοσμιοποίηση του Ψυχρού Πολέμου και η μεταφορά των εντάσεων και των διλημάτων του σε αυτό που κάποτε ονομαζόταν Τρίτος Κόσμος συγκρότησαν τα θεμέλια σημαντικών συγκρούσεων και της δικής μας εποχής. Συζητεί το πώς οι πολιτικές των τότε δύο υπερδυνάμεων, των ΗΠΑ και της Σοβιετικής Ένωσης, στον Τρίτο Κόσμο προκάλεσαν δυσάρεστες, καχυποψία και αντίσταση στους κόλπους του, περιπλέκοντας έτσι σημαντικά τον κατά

τα άλλα «διπολικό» μας κόσμο. Τέλος, ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι και το διεθνές best seller «Όταν το σώμα λέει όχι – Το κόστος του κρυφού στρες» από τις εκδόσεις Key Books του γιατρού Γκάμπορ Μάτε, ειδικού σε θέματα τραύματος, εξαρτήσεων και στρες. Στο έργο του αυτό αντλεί στοιχεία από πρωτοποριακές έρευνες, καθώς και από τις αληθινές ιστορίες ασθενών του, για να εξετάσει τον ρόλο που παίζει το κρυφό στρες στην εμφάνιση μιας σειράς ασθενειών, όπως οι καρδιοπάθειες, ο διαβήτης, το σύνδρομο ευερέθιστου εντέρου, η σκλήρυνση κατά πλάκας, η αρθρίτιδα, ο καρκίνος και μια σειρά από αυτοάνοσα. Επιπρόσθετα, ο συγγραφέας προχωρεί ένα βήμα παρακάτω, παρουσιάζοντας τους επτά Κανόνες της Θεραπείας, που μας οδηγούν από το στάδιο της Αποδοχής σε αυτό της Αυτονομίας.

Το κίνημα Black Lives Matter επανέφερε στο προσκήνιο το ζήτημα των ανεπιθύμητων αποτυπωμάτων του παρελθόντος στην τέχνη και τον δημόσιο χώρο.

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΖΑΡΙΝΗ

Η ζωή των μνημείων είναι δύσκολη. Το πιστοποιεί η τύχη της πλίνθινης κεφαλής του Τζοσία Γουέτζιουντ, πρωτοπόρου βιομήχανου του 18ου αιώνα αλλά και κήρυκα του αγώνα για την κατάργηση της δουλείας, η οποία κατεδαφίστηκε «από αβλεψία» τον περασμένο Φεβρουάριο. Αρχικά, το δημοτικό συμβούλιο της πόλης Στόουκον-Τρεντ διέδωσε ότι επρόκειτο για λάθος στη διάρκεια της διαπλάτυνσης ενός δρόμου. Στη συνέχεια όμως αποκαλύφθηκε ότι επρόκειτο για πλεκτάνη ενός δημοτικού συμβούλου προκειμένου να αποφευχθεί το υψηλό κόστος των εργασιών συντήρησης που χρειαζόταν το γλυπτό. «Τίποτα δεν διαρκεί για πάντα, καλύτερα να το ξεφορτωθούμε» ήταν η ωμή παραδοχή του, σύμφωνα με δημοσίευμα της «Daily Mail». Πίσω από τον κυνισμό της αποστροφής αυτής υποκρύπτεται βέβαια ένα ευρύτερο ζήτημα, αυτό των συμβολισμών και των αξιών της εκάστοτε εποχής. Αν ο ίδιος ο Γουέτζιουντ ταιριάζει σε πλήθος όψεων της νεωτερικότητας ως εκφραστής του ατομικισμού, του εργασιακού ήθους αλλά και των ανθρωπιστικών ιδεωδών, το έργο του Βίνσεντ Γουόροπει ήταν απαλάντευτα μοντερνιστικό και ως εκ τούτου μέρος μιας παράδοσης που έναν ολοκληρω αιώνα μετά την εμφάνισή της δεν έχει ενταχθεί ακόμη πλήρως στον κανόνα της τέχνης. Μα πιο πιεστικό είναι το βάρος του παρελθόντος όταν ταυτίζεται με νοσηρότητες, στερεότυπα, αποκλεισμούς, περιθωριοποιήσεις και εγκλήματα, όπως απέδειξαν οι μνήμες της αποικιοκρατίας και του 20ού αιώνα.

Αμερικανικός εμφύλιος και αποικιοκρατία

Ο πόλεμος των μνημείων επανήλθε στο προσκήνιο το 2020 μετά τη δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ. Εν μέσω πανδημίας, οι διαδηλώσεις που ξέσπασαν μετά τον θάνατό του σε πάνω από 2.000 πόλεις σε 60 και πλέον χώρες του κόσμου κινητοποίησαν 15 έως 25 εκατομμύρια άτομα, αριθμό που καταδεικνύει με σαφήνεια τον αντίκτυπο του γεγονότος στην παγκόσμια κοινή γνώμη. Σε πολλές περιπτώσεις οι διαμαρτυρίες ενάντια σε έναν υποδόριο, θεσμικό ρατσισμό εκφράστηκαν μέσω συμβολικής βίας: στις 10 Ιουνίου 2020, στο Ρίτσορντ της Βιρτζίνιας, πρωτεύουσας των Νοτίων κατά τον Αμερικανικό Εμφύλιο

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Πόλεμο, διαδηλωτές έριξαν από το βάθρο του τον ανδριάντα του Τζέφερσον Ντέιβις, τότε προέδρου της Συνομοσπονδίας, ενώ γέμισαν με γκραφίτι το άγαλμα του αρχιστρατήγου Ρόμπερτ Ε. Λι, το οποίο θα απομακρυνόταν αργότερα, τον Σεπτέμβριο του 2021 στις 19 Ιουνίου 2020, στο Ράλεϊ, πρωτεύουσα της Βόρειας Καρολίνας, γκρέμισαν δύο από τους τρεις ορειχάλκινους στρατιώτες του μνημείου που είναι αφιερωμένο σε όσους αγωνίστηκαν υπέρ της δουλοκτητικής Συνομοσπονδίας των Νοτίων στον Αμερικανικό Εμφύλιο στις 7 Ιουλίου της ίδιας χρονιάς στο Μπρίστολ του Ηνωμένου Βασιλείου πέταξαν στο λιμάνι το άγαλμα του διακεκριμένου δουλεμπόρου Εντουαρντ Κάλστον έναν μήνα νωρίτερα, στις 7 Ιουνίου, στη βάση του αγάλματος του Ουίνστον Τσόρτσιλ στην Πλατεία Κοινοβουλίου στο Λονδίνο είχε διαγραφεί με μαύρη μπογιά το όνομα του βρετανού πολιτικού και είχε προστεθεί από κάτω η φράση «ήταν ρατσιστής». Δεν συμμερίζονταν όλοι ωστόσο την αίσθηση ότι αυτός ήταν ο βέλτιστος τρόπος αναμέτρησης με το ηθικά επιλήψιμο παρελθόν της δουλείας στη Δύση. Ο Ρόμπερτ Μπέβαν, συγγραφέας του βιβλίου «Monumental Lies. Culture Wars and the Truth about

the Past» (εκδ. Verso), επικρότησε την απόφαση των κατοίκων του Ντένμπι στην Ουαλία να μην εκδιώξουν το άγαλμα του Χένρι Μόρτον Στάνλεϊ, τολμηρού εξερευνητή αλλά και βοηθού του βέλγου βασιλιά Λεοπόλδου Β' στην εδραίωση μιας τυραννίας στο Κονγκό που στοίχισε τη ζωή σε εκατοντάδες χιλιάδες κατοίκους του από το 1885 έως το 1909. Για τον Μπέβαν τέτοιου είδους μνημεία οφείλουν να διατηρηθούν καθώς αποτελούν τόπους συλλογικής αιδούς: «Παρά τον κυνισμό και την υποκρισία και τις απαλείψεις στις οποίες το κράτος έχει προβεί, τα μνημεία πράγματι μας βοηθούν να κατανοήσουμε το παρελθόν. Είναι από μόνα τους ιστορικά αρχεία».

Κατάλοιπα του ολοκληρωτισμού

Δεν είναι η πρώτη φορά που η τέχνη γίνεται αντικείμενο ανασηματολόγησης. Το 1945 η κληρονομιά του ολοκληρωτισμού έθετε στις μεταπολεμικές δημοκρατίες ένα πιεστικό πρόβλημα δημοσίου χώρου. Τα υπολείμματα του φασισμού και του ναζισμού παρέμεναν συχνά ορατά στις μνημειακές αρχιτεκτονικές μορφές με τις οποίες τα καθεστώτα επεδίωκαν να επιβάλουν την ισχύ τους στη συνείδηση των πολιτών. Χαρακτηριστική είναι η παρουσία των

● Ο Σέσιλ Ρόουιντς, βρετανός αποικιοκράτης και ιδρυτής της Ροδεσίας, απομακρύνεται από το Πανεπιστήμιο του Κέιπ Τάουν τον Απρίλιο του 2015.

● Ο Χένρι Μόρτον Στάνλεϊ παρέμεινε στο Ντένμπι της Ουαλίας έπειτα από ψηφοφορία των κατοίκων.

«Casa del Fascio» ή «Casa Littoria» στην Ιταλία. Τοπικά αρχιτεκτονικά κτήρια του Μπενίτο Μουσολίνι καταλάμβαναν περίπου 11.000 οικήματα σε όλη την έκταση της χώρας, εκ των οποίων περίπου τα 5.000 είχαν ανοικοδομηθεί επί τούτου με τη συμβολή μεγάλων ονομάτων του μοντερνιστικού κινήματος, όπως οι Ανταλμπέρτο Λίμπερα, Τζουζέπε Τεράνι και Σαβέριο Μουρατόρι. Μετά την πτώση του παλού δικτάτορα, νόμος της 27ης Ιουλίου 1944 τα μετέτρεψε σε κρατική ιδιοκτησία. Οι νέες χρήσεις τους δεν κάλυπταν πάντοτε τα ίχνη των προηγούμενων. Η Casa Littoria στο Μπολτσόνο του Νότιου Τιρόλου, για παράδειγμα,

● Το σοβιετικό «Μνημείο της εν όπλοις αδελφότητας» στη Βαρσοβία. Το 2015 απομακρύνθηκε οριστικά.

● Η Στήλη του Νέλσονα στο κέντρο του Δουβλίνου μετά την Πασχαλινή Εξέγερση του 1916 (αριστερά) και η Σπείρα που την αντικατέστησε τελικά το 2003 (δεξιά).

● «Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ ήταν ρατσιστής». Επιγραφή στο βάθρο του αγάλματος του βρετανού πολιτικού έπετα από διαδήλωση στο Λονδίνο τον Ιούνιο του 2020.

Η Στήλη του Νέλσονα και η Σπείρα του Δουβλίνου

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες περιπτώσεις αντιδημοφιλών μνημείων είναι εκείνη της Στήλης του Νέλσονα στο Δουβλίνο. Έχοντας ανεγερθεί το 1809 στο κέντρο της πόλης για να τιμήσει τον μεγάλο άγγλο ναύαρχο των Ναπολεόντειων Πολέμων, υπήρξε ακριλεγόμενη εξαρχής και στη διάρκεια του 19ου αιώνα, όσο η αγγλική πολιτική τάξη αρνούταν πεισματικά στους Ιρλανδούς την αυτονομία και το Ιρλανδικό Ζήτημα παρέμενε άλυτο, γινόταν όλο και πιο ανεπιθύμητη. Το μνημείο έμεινε σώο κατά την Πασχαλινή Εξέγερση, το 1916, παρά το ότι το Γενικό Ταχυδρομείο, αρχηγείο των Ιρλανδών επαναστατών, το οποίο βρισκόταν ακριβώς απέναντί του, παραδόθηκε στις φλόγες. Μετά τον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας, τον Εμφύλιο και τη διχοτόμηση της Ιρλανδίας μεταξύ 1919 και 1923 προτάθηκαν διάφορα σχέδια για την απομάκρυνση ή την αντικατάσταση της στήλης, αλλά διαδοχικές κυβερνήσεις φάνηκαν απρόθυμες να λάβουν οριστικές αποφάσεις. Στις 29 Οκτωβρίου 1955, εννέα φοιτητές του Πανεπιστημιακού Κολεγίου του Δουβλίνου κλειδώθηκαν μέσα της εν είδει διαμαρτυρίας, κρεμώντας από την κορυφή ένα πανό με τη μορφή του Κέβιν Μπάρι, αγωνιστή που είχε εκτελεστεί από τους Άγγλους στη διάρκεια του Πολέμου της Ανεξαρτησίας. Το 1964 η κυβέρνηση του Σον Λέμας υποσχέθηκε να εξετάσει την αντικατάσταση του αγάλματος του Νέλσονα στην κορυφή της στήλης με ένα αντίστοιχο του Πάτρικ Πιρς, εκ των ηγετών της Πασχαλινής Εξέγερσης. Την πρόλαβε όμως ένα παρακλάδι διαφωνούντων του IRA, το οποίο ανατίναξε το μνημείο στις 8 Μαρτίου 1966. Ακολούθησε μια νέα διαμάχη 40 ετών για το τι θα ανεγείρονταν στη θέση του: η ίδια στήλη, μια άλλη στήλη, μια θριαμβική αψίδα. Τελικά, τον αγώνα κέρδισε το 2003 η ανέμπνευστη ατσάλινη «βελόνα» ύψους 120 μέτρων που με το όνομα «Σπείρα του Δουβλίνου» κατέχει τον χώρο σήμερα.

Εξάλειψη της μνήμης ή επεξηγηματικό πλαίσιο;

Ο αναστοχασμός και η επαναξιολόγηση του παρελθόντος είναι μια τάση σύμφυτη με την ανθρώπινη μνήμη, προσωπική και συλλογική. Αναπόφευκτα εμπλέκεται με ζητήματα ισχύος, εξουσίας αλλά και κοινωνικών αξιών. Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο ήταν διαδεδομένη η πρακτική της *damnatio*

memoriae, της «καταδίκης της μνήμης», σύμφωνα με την οποία τα ίχνη ενός προβληματικού ηγέτη (απεικονίσεις, σπήλες, αναφορές σε δημόσια έγγραφα) απαλείφονταν. Δεν είναι σπάνιες επίσης οι περιπτώσεις αυτοκρατόρων των οποίων τα ονόματα έχουν αντικατασταθεί και οι μορφές τους προσαρμοσθεί ώστε να αναπαριστούν τους διαδόχους τους. Δυναστικές διαφορές ή προσωπικές διαμάχες βέβαια μεταφράζονταν σε εξοφάνιση των πολιτικών αντιπάλων ανεξαρτήτως της πραγματικής ηθικής ποιότητάς τους. Επρόκειτο για αντίληψη της ευπλαστότητας του παρελθόντος που υιοθέτησε και διέστειλε στο έπακρο το σταλινικό καθεστώς με την εκκαθάριση από το φωτογραφικό ή το ιστορικό αρχείο όσων έπεφταν στη δυσμένεια του «κόκκινου τσάρου». Στην εποχή μας, ωστόσο, το επίδοκο είναι η απόδοση της δικαιοσύνης, όπως και η αίσθηση της ύπαρξης ενός αόρατου νήματος που εξακολουθεί να συνδέει τους φελετικούς αποκλεισμούς του χτες με το σήμερα. Το αίτημα της αποκατάστασης των ιστορικών αδικιών συνδέεται με ερωτήματα για την τέχνη, τον δημόσιο χώρο, το συμβολικό κεφάλαιο. Και αυτά δεν τα εκπροσωπούν δουλέμποροι όπως ο Κόλσον ή αποικιοκράτες όπως ο Σέσιλ Ρόουιντς, ιδρυτής της Ροδεσίας (νυν Ζιμπάμπουε και Ζάμπια), αλλά προσωπικότητες πολύ πιο αντιφατικές. Ο Γούντροου Ουίλσον, για παράδειγμα, πρόεδρος του Πανεπιστημίου Πρίνστον, κυβερνήτης του Νιου Τζέρσεϊ, 28ος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, κήρυκας των δικαιωμάτων των εθνοτήτων κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και πρωτεργάτης της Κοινωνίας των Εθνών, εκθειάζονταν για δεκαετίες ως σημαίων εκπρόσωπος του προοδευτικού κινήματος των αρχών του 20ού αιώνα· καθώς παράλληλα υπήρξε συνεπής ρατσιστής που επέβαλε τον φυλετικό διαχωρισμό σε πολλές ομοσπονδιακές υπηρεσίες, το 2020 το όνομά του αφαιρέθηκε από τον τίτλο της Σχολής Δημοσίων και Διεθνών Υποθέσεων του Πρίνστον. Το αν τη βέλτιστη για τη γνώση και τις σημερινές κοινωνικές ευαισθησίες πρακτική συνιστά η απομάκρυνση αποτυπωμάτων και μνημείων από τη δημόσια σφαίρα ή η συμπλήρωσή τους με το απαραίτητο εξηγητικό πλαίσιο είναι αντικείμενο ζωηρού διαλόγου. Το βέβαιο είναι ότι και στις δύο περιπτώσεις ισχύει η αποστορική του αμερικανού νομπελίστα Γουίλιαμ Φόκνερ: «Το παρελθόν δεν έχει πεθάνει. Δεν είναι καν παρελθόν».

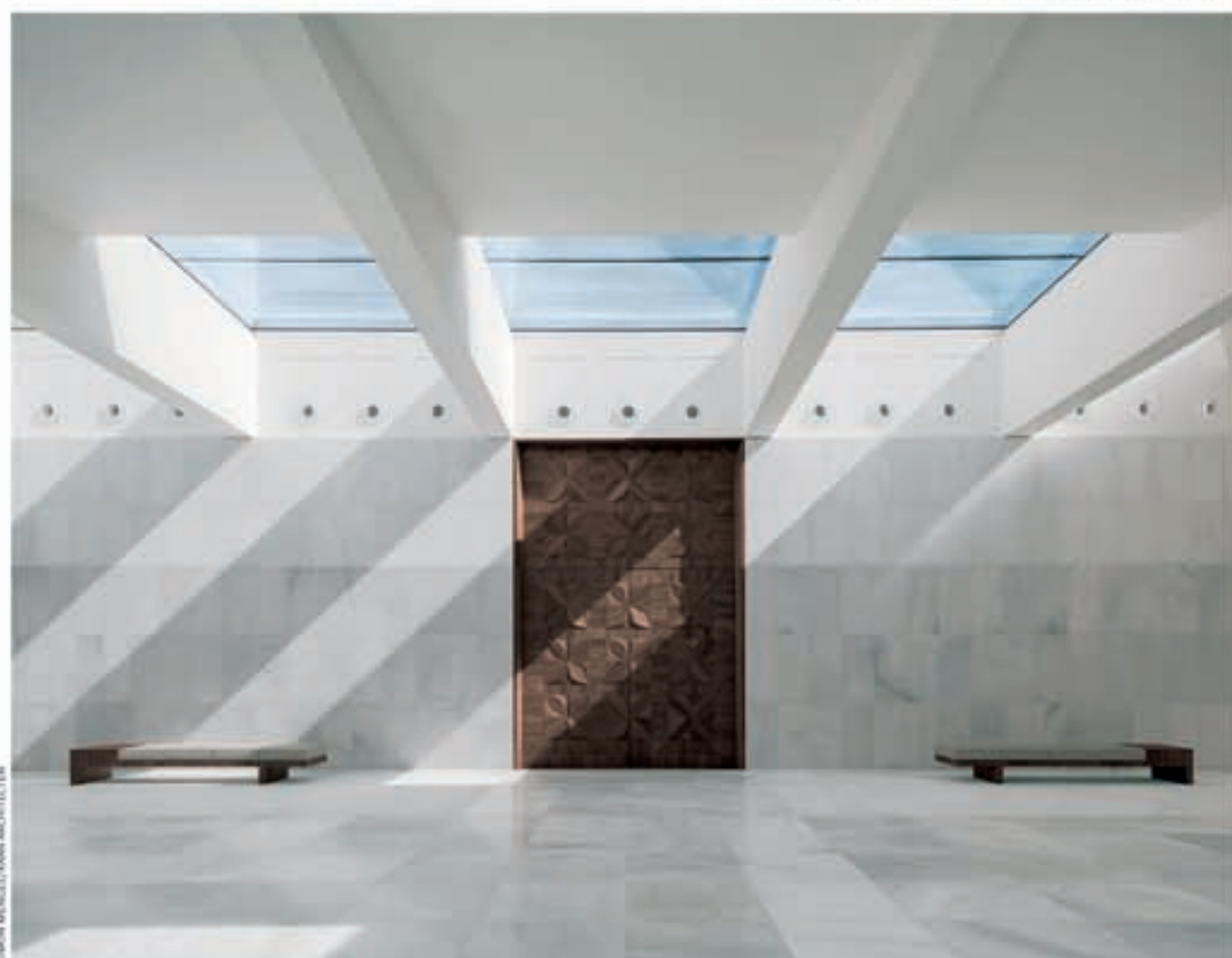
η οποία στεγάζει σήμερα οικονομικές και φορολογικές υπηρεσίες, φέρει στην πρόσοψή της ένα γιγάντιο ανάγλυφο βάρους 95 τόνων, έργο του γλύπτη Χανς Πιρράντερ, που παριστάνει τον Ντούτσε έφιππο και διατηρεί σε εμφανή θέση το φασιστικό σύνθημα «Credere, obbedire, combattere» («Πίστευε, υπάκουε, πολέμα»). Η ευκρίνεια των συμβόλων κρινόταν από πολλούς υπερβολική και το 2017 επελέγη η προσθήκη μιας επιγραφής LED με το διάσημο παράθεμα της Χάνα Αρεντ «κανείς δεν έχει δικαίωμα να υπακούει». Μπορεί ο Στάλιν το 1944 να διαβεβαίωνε τον Χάρι Χόπκινς, απεσταλμένο του αμερικανού προέδρου Φράνκλιν Ρούζβελτ, ότι «ο κομμουνισμός ταιριάζει στην Πολωνία όπως η σέλα σε μια αγελάδα», όμως η εκδίωξη των Ναζί από τον Κόκκινο Στρατό σήμανε τελικά την εγκαθίδρυση «λαοκρατικών δημοκρατιών» τόσο εκεί όσο και στην υπόλοιπη Ανατολική Ευρώπη. Προτεραιότητα της σοβιετικής προπαγάνδας υπήρξε εξαρχής να προταχθεί η έννοια της συνεργασίας, εξού και η σπουδή να ανεγερθεί τον Νοέμβριο του 1945 στην εκθεμελιωμένη από τους Γερμανούς Βαρσοβία το «Μνημείο της εν όπλοις αδελφότητας». Γνωστό έκτοτε στους κατοίκους της πόλης ως «οι τέο-

σερις κοιτώνται» από την κλίση των κεφαλιών των δύο Πολωνών και των δύο Ρώσων στρατιωτών που αναπαριστώνται στις γωνίες του, έχει μια ενδιαφέρουσα ιστορία, καθώς λειτουργήσε επί δεκαετίες ως σαφής υπενθύμιση επικυριαρχίας. Όταν το 2011 απομακρύνθηκε προσωρινά από τη θέση του στην πλατεία Βίλνιους προκειμένου να κατασκευαστεί σταθμός του μετρό, εκφράστηκαν έντονες αντιρρήσεις στην προοπτική της επανατοποθέτησής του. Σύμφωνα με ακριβή μετρήσεις της εποχής, όμως, η πλειοψηφία των πολιτών της Βαρσοβίας τάσσονταν υπέρ της επιστροφής

στην ίδια ή παρακείμενη περιοχή. Όπως έγραφε ο βρετανός ιστορικός Κιθ Λόου στον δικτυακό τόπο European Memories τον Δεκέμβριο του 2022, οι μνήμες της εξωτερικής επιβολής του κομμουνισμού συγκρούονταν με αυτές του έθνους: «Ένας από τους πολωνούς γλύπτες του μνημείου παρατήρησε ότι η κατεδάφιση του θα ήταν προσβολή προς τους πολωνούς στρατιώτες που επίσης απεικονίζονταν σε αυτό». Η διαμάχη έληξε μόλις το 2015: υπό την πίεση της λαϊκιστικής κυβέρνησης του κόμματος Νόμος και Δικαιοσύνη, το δημοτικό συμβούλιο αποφάσισε την οριστική απομάκρυνσή του.

Οι μεγάλες, ξύλινες συρόμενες πόρτες από τις οποίες γίνεται η είσοδος στους εκθεσιακούς χώρους στο μεγάλο φουαγέ του Paleis Het Loo και οι σκάλες που οδηγούν υπογείως σε αυτό.

Το Paleis Het Loo στην Κεντρική Ολλανδία είναι ένα εθνικό μουσείο που αποπειράται να εξερευνήσει την ιστορία της βασιλικής οικογένειας των Κάτω Χωρών την ώρα που ο θεσμός της μοναρχίας είναι ακόμη ενεργός.

SIMON MENGES/NAAM ARCHITECTEN

SIMON MENGES/NAAM ARCHITECTEN

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ

Το περίπτερο που οδηγεί στη δυτική πτέρυγα, όπου βρίσκεται το εσπατόριο του Μουσείου αλλά και ένα μίνι μουσείο αφιερωμένο στα παιδιά, το Junior Palace.

SEBASTIAN VAN SAMBEK/NAAM ARCHITECTEN

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Το Μουσείο Paleis Het Loo, ένα μεγαλοπρεπές παλάτι της εποχής του μπαρόκ που άλλαξε χρήση πριν από 37 χρόνια, άνοιξε τις πόρτες του στις 22 Απριλίου για να δείξει το νέο πρόσωπό του, πλήρως αποκατεστημένο και με 5.000 τ.μ. επιπλέον εκθεσιακών χώρων. Με δεδομένο το παγκόσμιο ενδιαφέρον για την πρόσφατη στέψη του Καρόλου Γ' και της συζύγου του Καμίλα στο αβασείο του Γουεσμίνστερ, μάλλον ήταν μια καλά προγραμματισμένη κίνηση. Και αυτό γιατί το μουσείο, που ήταν παλάτι – από εκεί πέρασε μάλιστα και ο Ναπολέων Βοναπάρτης όταν έχρισε βασιλιά της Ολλανδίας τον αδελφό του Λουδοβίκο-Ναπολέοντα Βοναπάρτη, ο οποίος έγινε κάτοικος του Paleis Het Loo τους καλοκαιρινούς μήνες από το 1806 έως το 1810 –, εστιάζει στη «μοναρχία». Μια λέξη που χρησιμοποιείται σε εισαγωγικά, δεδομένης της διακοσμητικότητας της βασιλείας σε ηπειρούς όπως η Ευρώπη, κάτι που δεν αναιρεί την απόπειρα «διερεύνησης της έννοιάς της όσο υπάρχουν ενεργές βασιλικές οικογένειες». Οι αίθουσες της καινούργιας πτέρυγας είναι αθέατες, καθώς

απλώνονται υπογείως, και αναφέρονται σε παραμέτρους όπως η εξέλιξη στην προσέγγιση της εκπαίδευσης των μοναρχών ή στην έννοια της ιδιωτικότητας. Με έμφαση βέβαια στο τοπικό στοιχείο, την ολλανδική βασιλική οικογένεια και την ιστορία της – άλλωστε το κτίριο χτίστηκε στα τέλη του 17ου αιώνα στο Απελντορν της ολλανδικής επαρχίας Χέντερλαντ, μια πόλη που αναπτύχθηκε οικιστικά μόλις τον περασμένο αιώνα, για να χρησιμοποιηθεί ως το θερινό ανάκτορο του Γουλιέλμου της Οράγγης και της συζύγου του Μαρίας Β', του ζεύγους που το 1689 έγιναν βασιλείς της Αγγλίας, της Σκωτίας και της Ιρλανδίας και χρησιμοποιούσαν το Het Loo όταν ήθελαν να επιδοθούν στην ευγενή ασχολία του κυνηγιού. Το μεγαλοπρεπές, συμμετρικό κτίσμα που είχε συλληφθεί ως μια «αρχιτεκτονική απάντηση στις Βερσαλλίες», σύμφωνα με την εφημερίδα «The Guardian», χρησιμοποιήθηκε από μέλη της βασιλικής οικογένειας μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70, με τελευταία κάτοικό του την πριγκίπισσα Μαργαρίτα της Ολλανδίας και την οικογένειά της. Εκθεσιακά, το μουσείο επικεντρώνεται περισσότερο στον Γουλιέλμο και στη Μαρία και στην ανα-

παράσταση των διαμερισμάτων τους, καθώς εκείνος αγόρασε το υποστατικό το 1684 και λίγο μετά έχτισε το παλάτι, ενώ εκείνη δεν το έζησε όσο ενδεχομένως επιθυμούσε επειδή έπρεπε να παραμείνει σε ένα από τα βασίλειά τους, την Αγγλία, όπου και πέθανε στη νεότερη ηλικία των 32 ετών, αλλά και στη Βιλερμίνη, βασίλισσα της Ολλανδίας την περίοδο 1890-1948. Στη μόνιμη έκθεση παρουσιάζονται πορτρέτα της ολλανδικής βασιλικής οικογένειας που καλύπτουν διαφορετικά στυλ και εποχές, συμπεριλαμβανομένων αξιολόγων έργων από καλλιτέχνες όπως ο Μοντριάν ή ο Αντι Γουόρχολ (ο «Πάπας» της pop art συνεισέφερε μια κολακευτική προσωπογραφία της βασίλισσας Βεατρίκης της Ολλανδίας), αλλά και πολλά έπιπλα και αντικείμενα του οίκου της Οράγγης-Νάσσαου. «Τα εγκαίνια του μουσείου δίνουν κάτι εντελώς καινούργιο στον κόσμο. Το Paleis Het Loo προσδίδει ένα νέο νόημα στην έννοια της μοναρχίας. Ως ένας ανεξάρτητος, εθνικός θεσμός που είμαστε, διερευνούμε όλα τα πρόσωπα και τις συνδηλώσεις της λέξης "royalty" για όλες τις κοινωνίες και τους ανθρώπους κάθε καταγωγής. Η υπόγεια επέκταση συνδυάζει το

● Η παλιά αίθουσα χορού έχει «μεταμορφωθεί» στο εστιατόριο του μουσείου.

● Η σήραγγα που συνδέει την υπόγεια επέκταση με το βασικό κτίσμα του μουσείου-παλατιού.

● Η μεγαλοπρεπής σκάλα που οδηγεί στην ανατολική πτέρυγα, όπου τα εκθέματα σχετίζονται με την ιστορία και τις σύγχρονες δραστηριότητες της ολλανδικής βασιλικής οικογένειας.

● Γενική άποψη του Μουσείου Paleis Het Loo.

σύγχρονο ντιζάιν και την ιστορία με τον απαραίτητο σεβασμό στο παλάτι του 17ου αιώνα. Η μοναρχία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία της χώρας. Αφήνουμε τους επισκέπτες να βγάζουν τα συμπεράσματά τους» δήλωνε ο γενικός διευθυντής του μουσείου Μίχελ φαν Μάρσεβιν, ο οποίος ευελπιστεί ότι το μουσείο που διοικεί θα δέχεται περί τους 500.000 επισκέπτες τον χρόνο.

Σεβασμός στην ιστορία και στο περιβάλλον

Αυτό που τελικά έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην περίπτωση του Paleis Het Loo είναι ο τρόπος με τον οποίο έγινε η επέκτασή του προκειμένου να διευρυνθούν οι εκθεσιακοί χώροι μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων, καθώς και η συντήρηση των υλικών κατασκευής του, αλλά και ο εκσυγχρονισμός τεχνικών παραμέτρων που αφορούν τη βιωσιμότητα και την ασφάλεια. Οι εργασίες κράτησαν τέσσερα χρόνια, από το 2018 ως το 2022, και δεν μιλάμε μόνο για την εγκατάσταση δικτύου WiFi ή ασανσέρ, την ενεργειακή αναβάθμιση και τη βελτίωση των συνθηκών ώστε να είναι ιδανικές για τους επισκέπτες και τα εκθέματα, αλλά και για την απομάκρυνση του αμιάντου που εξακολουθούσε να είναι «παρών» στο κτίριο. Να πούμε ότι το Απελντορν όπου βρίσκεται το μουσείο θεωρείται μια εξαιρετικά «πράσινη» πόλη, οπότε οι παράμετροι αυτές ήταν πολύ ψηλά στην ατζέντα της ενίσχυσης της μουσειακής εμπειρίας. Ο τρόπος που έγινε η επέκταση, η οποία στοίχισε τελικά περί τα 171 εκατ. ευρώ, εντυπωσιάζει με τη διακριτικότητά του, άλλωστε

ο στόχος ήταν να έρθει το κτίριο σε μια κατάσταση και να αποκτήσει μια εικόνα παρεμφερή με εκείνη που είχε τον 17ο αιώνα. Οι Ολλανδοί KAAN Architects με βάση τους το Ρότερνταμ που ανέλαβαν το έργο φρόντισαν να μην επηρεαστεί στο ελάχιστο η πρόσοψη του υπάρχοντος κτιρίου, η οποία είχε παραμείνει αναλλοίωτη εδώ και περίπου τρεισήμισι αιώνες, εξ ου και έκαναν την επέκταση υπογείως, κάτω από την αυλή του παλατιού, αφότου έσκαψαν σε βάθος δέκα μέτρων και δημιούργησαν μια λεκάνη από τοιμέντο για να αναπτυχθούν οι νέοι χώροι. Εκεί απλώνονται λοιπόν τα επιπλέον 5.000 τ.μ. και μια γυάλινη οροφή καλυμμένη με νερό επιτρέπει την πρόσβαση του φωτός στα υπόγεια διαμερίσματα. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στο κομμάτι της επέκτασης είναι ξύλο καρυδιάς, όπως και πολύ μάρμαρο με εναλλασσόμενες ακονισμένες, γυαλισμένες και με αμμοβολή επιφάνειες, πολυτελή υφάσματα με μεταλλικές κλωστές, στοιχεία που χρησιμοποιούνται παντού και έχουν ως σημείο αναφοράς τους τούς κήπους και τους περίτεχνους τοίχους του αυθεντικού παλατιού. Η παρουσία του νερού στο σχέδιο συμβαδίζει με την μπαρόκ σύνθεση των καταπράσινων συμμετρικών κήπων και των υδάτινων στοιχείων τους. Οι κήποι στο πίσω μέρος του κτιρίου ήταν άλλωστε το καμάρι του βασιλικού ζεύγους Γουλιέλμου και Μαρίας, ένας τρόπος επίδειξης της δύναμης και της εξουσίας τους. Είναι και σήμερα μοναδικό, καθώς αποτελούν το μόνο δείγμα συντηρημένων κήπων της εποχής του μπαρόκ σε ολόκληρη την Ολλανδία.

2023-2024 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΡ

Τα κορυφαία ονόματα, οι νέες παραγωγές και το πλούσιο ρεπερτόριο των μεγάλων σκηνών του πλανήτη για τη νέα περίοδο λειτουργίας τους.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΜΑ ΒΙΑΟ

Το ένα μετά το άλλο τα μεγάλα θέατρα ανακοινώνουν το πρόγραμμά τους για την περίοδο 2023-2024, η οποία ξεκινά περίπου στα τέλη του ερχόμενου Σεπτεμβρίου. Οι δημοφιλείς ακριβοπληρωμένοι σταρ συνωστίζονται στις σημαντικότερες σκηνές, οι ανερχόμενοι αναζητούν την κατάλληλη ευκαιρία για να δείξουν την αξία τους πρωταγωνιστώντας στις οικολογικές νέες παραγωγές των μικρότερων θεάτρων που λειτουργούν ως προθάλαμοι των «ναών της λυρικής τέχνης», δηλαδή της Σκάλας του Μιλάνου, της Κρατικής Όπερας της Βιέννης, της παρισινής Όπερας της Βαστίλλης, της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου και της Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης. Δεκάδες οι πολυαναμενόμενες πρεμιέρες και τα ντεμπούτι (ένα από τα πιο συζητημένα προτού καν πραγματοποιηθεί είναι εκείνο της Άννας Νετρέμπκο και του Γιόνας Κάουφμαν στην «Τζοκόντα» του Πονκιέλι), την ίδια όμως στιγμή τα εισιτήρια γίνονται όλο και πιο δυσπρόσιτα (έως και απαγορευτικά) για τον μέσο φιλόμουσο. Τα τελευταία χρόνια οι τιμές τους έχουν εκτιναχθεί σε ύψη δυσθεώρητα (συχνά, στα μεγάλα θέατρα του εξωτερικού, υπερβαίνουν τα 200 ευρώ για μια οριακά αξιοπρεπή θέση, ενώ οι καλύτερες θέσεις στις πρεμιέρες μπορεί

να κοστίζουν πάνω και από 500 ευρώ), με αποτέλεσμα το λυρικό τραγούδι, παρά τη δημοφιλία που απολαμβάνει, να μετατρέπεται σε θέαμα που μπορούν να απολαμβάνουν πιο συχνά κυρίως οι ισχυροί του χρήματος. Αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα που θα έπρεπε να το εξετάσουν σοβαρά οι διεθνείς σκηνές που με τις παραστάσεις τους διαμορφώνουν τους ακροατές του μέλλοντος. Παραστάσεις όπως οι παρακάτω, που έρχονται για να γεμίσουν με υπέροχη μουσική τα βράδια μας.

Πλήθος έργων στη Βιέννη
Εξαιρετικά πληθωρικό για

● Η Ελεονόρα Μπουράτο, η ιταλίδα υψίφωνος που τα δύο τελευταία χρόνια είδε την καριέρα της να εκπνιάσσεται, θα ερμηνεύσει τους επόμενους μήνες πολλούς πρωταγωνιστικούς ρόλους σε Ευρώπη και Αμερική.

● Άλλη μια χρονιά είναι το πρόγραμμα της Κρατικής Όπερας της Βιέννης, από τη σκηνή της οποίας θα παραβλέψουν και πάλι οι διασημότεροι λυρικοί τραγουδιστές των ημερών μας. Το

● Σκηνή από τους «Παλιάτσους» του Λεονκαβάλο που σε κοινή παράσταση με την «Καβαλερία Ρουσπκάννα» του Μασκάνι θα παρουσιαστούν τον ερχόμενο Σεπτέμβριο στο Βερολίνο.

● Ο «ναός της όπερας», η Σκάλα του Μιλάνου, έχει ετοιμάσει και για τη νέα περίοδο λειτουργίας της ένα πρόγραμμα εξώσεων, με τη συμμετοχή καλλιτεχνών όπως η Άννα Νετρέμπκο και ο Γιόνας Κάουφμαν.

● δημοφιλές «Τρίπτυχο» του Πουτσίνι θα κάνει πρεμιέρα στις 4 Οκτωβρίου, στη σκηνοθεσία της Τατιάνα Γκουρμπάκα και θα παίζεται (κατά διαστήματα) έως τις 24 Φεβρουαρίου 2024.

● Μεταξύ άλλων, στους πρωταγωνιστικούς ρόλους θα εμφανιστούν η Ελεονόρα Μπουράτο (αδελφή Αγγελική), ο Κάρλος Άλβαρες (Μικέλε και Τζάνι Σκίκι) και η Άννα Κάμπε (Τζορ-

τζέτα). Στη νέα παραγωγή της «Τουραντότ», που θα κάνει τη δική της πρεμιέρα στις 7 Δεκεμβρίου, τον ομώνυμο ρόλο θα ερμηνεύσει η Ασμίκ Γκριγκοριάν έχοντας στο πλευρό της, ως Καλάφ,

● Η μεσόφωνος Τζόις ΝτιΝτονάτο και ο μπασοβαρύτονος Ράιαν Μακ Κίνι στην όπερα του Τζέικ Χέγκι «Dead Man Walking» που θα παρουσιαστεί πάλι στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης.

● Η Άννα Νετρέμπκο σε παλαιότερη παραγωγή του «Μάκβεθ» του Βέρντι στο Βερολίνο, όπερας που ερμηνεύει συχνά στις μεγάλες σκηνές και με την οποία θα εμφανιστεί εκ νέου και στη γερμανική πρωτεύουσα.

● Ο «Ναμπούκο» του Βέρντι θα παρουσιαστεί για άλλη μία φορά στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης.

τον Γιόνας Κάουφμαν. Νέα παραγωγή θα είναι και ο «Λόενγκριν» του Βάγκνερ που θα παρουσιαστεί στις 29 Απριλίου 2024 υπό τη διεύθυνση του Κρίστιαν Τίλεμαν. Κατά τα άλλα, και σε ό,τι αφορά παλαιότερες παραγωγές που θα επαναληφθούν, ο Μάθιου Πολεντσάνι θα εμφανιστεί στη «Μεγαλοψυχία του Τίτο» του Μότσαρτ (4 Σεπτεμβρίου), η Πρίτα Γέντε και ο Χαβιέ Καμαρένα στην «Υπνοβάτιδα» του Μπελίνι (6 Σεπτεμβρίου), η Λιζέτ Οροπέσα και ο Χουάν Ντιέγκο Φλόρες στην «Τραβιάτα» του Βέρντι (1η Οκτωβρίου), η Εϊντζελ Μπλου και ο Βιτόριο Γκριγκόλο στην «Τόσκα» του Πουτσίνι (12 Μαΐου 2024), ο Κάουφμαν στον «Οθέλλο» του Βέρντι (25 Οκτωβρίου), η Άννα Νετρέμπκο και ο Γιουσίφ Εϊνβάρντ στη «Μανόν Λεσκό» του Πουτσίνι (29 Οκτωβρίου), η Νικόλ Καρ στους «Διαλόγους Καρμηλιτιστών» του Πουλένκ (21 Μαΐου 2024), η Ελίνα Γκαράντσα στον «Πάρσιφαλ» του Βάγκνερ (28 Μαρτίου 2024), η Άννα Πιρότσι στον «Ναμπούκο» του Βέρντι (8 Ιουνίου 2024) και η Τσετσιλία

● Σκηνή από την κατά Κριστόφ Βαρλικόφσκι «Υπόθεση Μακρόπουλος» του Γιάντσαεκ που θα παιχτεί τον ερχόμενο Οκτώβριο στο Παρίσι.

Μπάρτολι στον «Ιούλιο Καίσαρα» του Χέντελ (6 Ιουλίου 2024). Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται και το ντεμπούτο της Λιζέτ Οροπέσα στον «Γουλιέλμο Τέλλο» του Ροσίνι, στις 8 Μαρτίου 2024. Μαζί της στο all star cast ο Χουάν Ντιέγκο Φλόρες και ο Κάρλος Αλβαρες.

Οι ντιβες λάμπουν στο Βερολίνο

Η ελληνικής καταγωγής Άννα Χαρτερός, μια τραγουδίστρια ιδιαίτερος αγα-

πητή στο γερμανικό κοινό, θα ερμηνεύσει για πρώτη φορά στην καριέρα της τη Σαντούτσα στην «Καβαλερία Ρουσικάνια» του Μασκάνι, στις 7 Σεπτεμβρίου στην Deutsche Oper του Βερολίνου. Η Γελένα Στίκινα και η Ασμίκ Γκριγκοριάν θα μοιραστούν τον επώνυμο ρόλο σε σειρά παραστάσεων της «Μαντάμα Μπατερφλάι» του Πουτσίνι, με την πρώτη παράσταση να δίνεται στις 10 Σεπτεμβρίου. Η Φεντερίκα Λομπάρντι θα

είναι η «Άννα Μπολένα» του Ντονιτσέτι στην παραγωγή του Ντέιβιντ Άλντεν που θα κάνει πρεμιέρα στις 15 Δεκεμβρίου. Μεταξύ άλλων η Αϊντα Γκαριφουλίνα θα τραγουδήσει την «Τραβιάτα» του Βέρντι (21 Δεκεμβρίου), η Σόντρα Ραντβανόφσκι την «Αϊντα» του ίδιου συνθέτη (28 Ιανουαρίου 2024) και η Κάρμεν Τζανατάζο την «Τζακόνα» του Πονκιέλι (3 Φεβρουαρίου). Ο Μάιος του 2024 ανήκει στον Βάγκνερ, καθώς

θα παρουσιαστεί ολόκληρη η τετραλογία «Το δαχτυλίδι του Νίμπελουγκ». Στη Staatsoper Unter den Linden ο Λούκα Σάλσι και η Άννα Νετρέμπκο θα ερμηνεύσουν τον «Μάκβεθ» του Βέρντι στις 15 Σεπτεμβρίου. Ο γενικός διευθυντής της όπερας, Ματίας Σουλτε, δήλωσε, δικαιολογώντας την απόφασή του να επαναφέρει τη ρωσίδα σταρ στη σκηνή του Βερολίνου έπειτα από μήνες αποχής που ακολούθησαν την εισβολή του Πούριν στην Ουκρανία: «Η Άννα είναι μια σπουδαία καλλιτέχνης και έχει πλέον ξεκάθαρα τοποθετηθεί με τις πράξεις της, στον βαθμό που της ήταν δυνατό. Νομίζω ότι πρέπει να της δώσετε την ευκαιρία να τραγουδήσει ξανά». Στις 17 Νοεμβρίου η Μαρίνα Ρεμπέκα θα τραγουδήσει, πάντα στη Staatsoper Unter den Linden, τη «Μήδεια» του Κερουμπίνι. Η Σόνια Γιόντσεβα στις 10 Φεβρουαρίου 2024 θα κάνει το ντεμπούτο της στον ρόλο της «Μαντάμα Μπατερφλάι» του Πουτσίνι, με τον σύζυγό της μάεστρο Ντομίνγκο Χιντογιάν να τη διευθύνει. Λίγο μετά θα μοιραστεί τον

ρόλο της «Τόσκα» του Πουτσίνι σε σειρά παραστάσεων με τις Μαρία Αγκρέστα και Αλεξάντρα Κούρζακ. Ο Μάικλ Φαμπιάνο και ο Γιόζεφ Καλέγια θα τραγουδήσουν τον Μάριο Καβαρτζόσι.

Το παλιό και το νέο στη MET

Η παρουσία της Γιόντσεβα την περασμένη σεζόν της Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης ήταν αρκετά επεισοδιακή, καθώς η σταρ, αφού τραγουδούσε την πρεμιέρα της «Νόρμα» του Μπελίνι, ακύρωσε τις υπόλοιπες παραστάσεις επικαλούμενη ασθένεια. Υπήρξαν εκείνοι που θεώρησαν πως η ασθένεια ήταν αποτέλεσμα μιας ελαφρώς δυσμενούς κριτικής που γράφτηκε μετά την εμφάνισή της στους «New York Times». Είχε γραφτεί πως η εκ Βουλγαρίας σταρ θα επιστρέψει στη Νέα Υόρκη εν νέου για να τραγουδήσει «Χορό μεταμρτωσμένων» του Βέρντι, «Μήδεια» του Κερουμπίνι ή «Ντάμα Πίκα» του Τσαϊκόφσκι. Όμως, στην περίοδο 2023-24 το όνομά της δεν περιλαμβάνεται (μέχρι στιγμής) στον προγραμματισμό του οργανισμού. Η MET θα δώσει την πρεμιέρα της νέας σεζόν στις 26 Σεπτεμβρίου με την όπερα του Τζέικ Χέγκι «Dead Man Walking» και με πρωταγωνίστρια, στον ρόλο της αδελφής Ελεν Πρεζάν, την Τζόις ΝτιΝτονάτο. Θα ακολουθήσουν, μεταξύ άλλων, παραστάσεις της «Κάρμεν» του Μπιζέ, της «Δύναμης του πεπρωμένου» (με τη Λίζε Ντάβιτσεν), του «Ναμπούκο» και του «Χορού μεταμρτωσμένων» του Βέρντι, της «Μποέμ» του Πουτσίνι κ.λπ. Εκτός όμως από το κλασικό ρεπερτόριο, όπως ανακοίνωσαν σε πρόσφατη συνέντευξή τους οι επικεφαλής της MET, Πίτερ Γκλεμπ και Γανίκ Νεζέτ-Σεγκέν, το συγκρότημα προτίθεται τις επόμενες πέντε σεζόν να παρουσιάσει τις πρεμιέρες 17 σύγχρονων έργων. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται οι «Δαίμονες» του 33χρονου Μάθιου Ακόιν (βασισμένοι στους «Δαιμονισμένους» του Ντοστογιέφσκι), το «Conquest Requiem» της Γκαμπριέλα Λένα Φρανκ, το «Ainadamar» του Οσβάλντο Γκολίχοφ καθώς και μια ακόμα όπερα της Φρανκ για τη Φρίντα Κάλο και τον Ντιέγκο Ριβέρα και την παθιασμένη/τραυματική σχέση τους.

Οι μουσικές της Βασίλισσας

Η διάσημη φινλανδή υψίφωνος Καρίτα Μάτιλα επιστρέφει στο Παρίσι σε μια μεγάλη επιτυχία της: Θα ερμηνεύσει την Εμίλια

Μάρτι, τη γυναίκα που έχει κερδίσει την αιώνια ζωή, στη μεταφυσική όπερα του Λέος Γιάνατσεκ «Υπόθεση Μακρόπουλος», στις 5 Οκτωβρίου στην Όπερα της Βασιλλης. Τον Νοέμβριο η Σόντρα Ραντβανόφσκι και η Ταμάρα Γουίλσον θα τραγουδήσουν εναλλάξ την «Τουραντότ» του Πουτσίνι. Ο Γκρέγορι Κούντε θα είναι ο Καλάφ και η Ερμονέλα Γιάχο η Λιου. Με τη σειρά τους τον Ιανουάριο του 2024 η Άννα Νετρέμπο και η Άννα Παρότσι θα τραγουδήσουν εναλλάξ την «Αντρίανα Λεκουβρέ» του Τσαλέα. Ο Γιουσέφ Ειβάζοφ θα είναι για άλλη μία φορά, όπως συμβαίνει συχνά, στο πλευρό της συζύγου ο ερωτευμένος Μαουρίτσιο. Ο αιρετικός Πίτερ Σέλαρ θα σκηνοθετήσει τη «Βεατρίκη Ντι Τέντα» του Μπελίνι, με την Ταμάρα Γουίλσον στον πρωταγωνιστικό ρόλο. Πρεμιέρα στις 9 Φεβρουαρίου 2024. Τον Μάρτιο της ίδιας χρονιάς ο Λουντοβίκ Τεζιέ, η Νικόλ Καρ και ο Τσαρλς Κασπρονόβο θα ζωντανεύουν τη συγκινητική ιστορία του «Σιμόν Μποκαβένγκρα» του Βέρντι. Η Λίζε Ντάβνιτσεν θα είναι η «Σαλώμη» του Γιόχαν Στράους, στις 9 Μαΐου.

Από το Μιλάνο ως το Χιούστον και τη Δρέσδη

Η νέα περίοδος λειτουργίας της Σκάλας του Μιλάνου θα εγκαινιαστεί στις 7 Δεκεμβρίου με τον «Ντον Κάρλος» του Βέρντι και με (ποια άλλη;) την Άννα Νετρέμπο στον ρόλο της Ελιζαμπέτα ντε Βαλουά. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται και το κοινό ρεσιτάλ της Νετρέμπο και του Γιόνας Κάουφμαν υπό τη διεύθυνση του Ρικάρντο Σαγι. Μέσα στο 2024 Νετρέμπο και Κάουφμαν θα επιστρέψουν στη Νάπολι (12-20 Μαρτίου) και στο Σάλτσμπουργκ για να ερμηνεύσουν για πρώτη φορά στην καριέρα τους την «Τζοκόντα» του Πονκιέλι. Στο Σάλτσμπουργκ θα τους

CHRISTOPHER WOODHEAD/CONTRASTO

● Ο Γιόνας Κάουφμαν παραμένει ένα από πιο περιζήτητα ονόματα σε όλον τον κόσμο.

διευθύνει ο Αντόνιο Παπάνο και θα τους πλαισιώσουν η Ανίτα Ρατοβελισβίλι και ο Λουντοβίκ Τεζιέ. Η Τσετσιλία Μπάρτολι θα είναι η Κλεοπάτρα στον «Ιούλιο Καίσαρα» του Χέντελ, στην παραγωγή του Τζανλουκά Καπουάνο που θα παρουσιαστεί στις 27 Οκτωβρίου στο La Monnaie των Βρυξελλών. Στη Semperoper της Δρέσδης ο αγέραστος Γκρέγορι Κούντε θα ερμηνεύσει για άλλη μία φορά τον «Οθέλλο» του Βέρντι, στις 5 Μαΐου 2024. Η Ερμονέλα Γιάχο και ο Μπενζαμέν Μπερνέμι θα είναι η

● Χαρακτηριστική σκηνή από τη σύγχρονη παραγωγή της «Δύναμης του πεπρωμένου» του Βέρντι στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης.

MICHAEL JOWNEY/WIREIMAGE.COM

● Εξωτερική άποψη της Κρατικής Όπερας της Βιέννης, ενός θεάτρου με εξαιρετικά πυκνό εναλλασσόμενο ρεπερτόριο και με παραστάσεις που αποτελούν σχεδόν πάντα σημαντικά καλλιτεχνικά γεγονότα.

της τον Λόρενς Μπράουνλι ως Τόνιο. Λίγες ημέρες μετά, στην ίδια όπερα, η Λίζε Ντάβνιτσεν θα ερμηνεύσει τη «Γενούρα» του Λέος Γιάνατσεκ με Κωστέλντοκα τη Νίνα Στέμε. Στις παραγωγές της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου θα πρωταγωνιστήσουν η Σόντρα Ραντβανόφσκι («Δύναμη του πεπρωμένου» του Βέρντι στις 19 Σεπτεμβρίου), η Αλεξάντρα Κούρζακ, ο Ρομπέρτο Αλάνια και ο Δημήτρης Πλατανιάς («Καβαλερία Ρουσικάνο» του Μασκάνι στις 30 Νοεμβρίου), η Αντζελα Γκεόργκιου («Η Μπόεμ» του Πουτσίνι στις 24 Ιανουαρίου 2024) και πολλοί άλλοι. Στο Τόκιο, η Εκατερίνα Σιουρίνα θα μεταμορφωθεί στην Τατιάνα του «Ευγένιου Ονέγκιν» του Τσαϊκόφσκι στις 24 Ιανουαρίου 2024 και η Τζόσις ΕΛ-Χουρί θα είναι η «Τόσκα» του Πουτσίνι (σε μουσική διεύθυνση του Μαουρίτσιο Μπενίνι) στις 6 Ιουλίου της ίδιας χρονιάς.

● Σκηνή από την αιματοβαμμένη «Σαλώμη» του Ρίχαρντ Στράους που θα παρουσιαστεί για άλλη μία φορά, τον Μάιο του 2024, από την Όπερα της Βασιλλης στο Παρίσι.

AGATHE BOUQUIN/OPERA NATIONAL DE PARIS

Μάγδα και ο Ρουτζέρο στο «Χελιδόνα» του Πουτσίνι, στην Όπερα της Ζυρίχης. Πρεμιέρα στις 17 Σεπτεμβρίου. Στο ίδιο θέατρο, στις 22 Δεκεμβρίου, ο Μπριν Τέρφελ θα πρωταγωνιστήσει στο μιούζικαλ του Στίβεν Σόντχαϊμ «Sweeney Todd», ενώ οι Σάιμον Κίνλοσιντ, Χαβιέ Καμαρένα, Ερβιν Σροτ, Ρόζα Φεόλα, Ανίτα Ρατοβελισβίλι και Πιότρ Μπεςτοάλα θα δώσουν ρεσιτάλ. Η Όπερα του Χιούστον θα εγκαινιάσει τη νέα περίοδο λειτουργίας της στις 20 Οκτωβρίου με την παγκόσμια πρεμιέρα της όπερας «Intelligence» του Τζέικ Χέγκι με θέμα μια αληθινή ιστορία κατα-

σκοπείας στον αμερικανικό Νότο κατά τη διάρκεια του εμφυλίου. Παγκόσμια πρεμιέρα και στο Ντάλας για την όπερα «The Diving Bell and the Butterfly» των Τζόμπι Τάλμποτ (μουσική) και Τζιν Σέερ (λιμπρέτο). Ηρώας, ένας άνδρας που ξυπνάει από κόμα και καλείται να αντιμετωπίσει μια νέα πραγματικότητα. Η Λιζέτ Ορονέσα επιστρέφει σε έναν ρόλο που είχε τραγουδήσει στην αρχή της διεθνούς καριέρας της, αυτόν της Μαρίας στο «Κορίτσι του Συντάγματος» του Ντοντσετί. Θα τον τραγουδήσει στις 4 Νοεμβρίου στη Λυρική Όπερα του Σικάγο έχοντας στο πλευρό

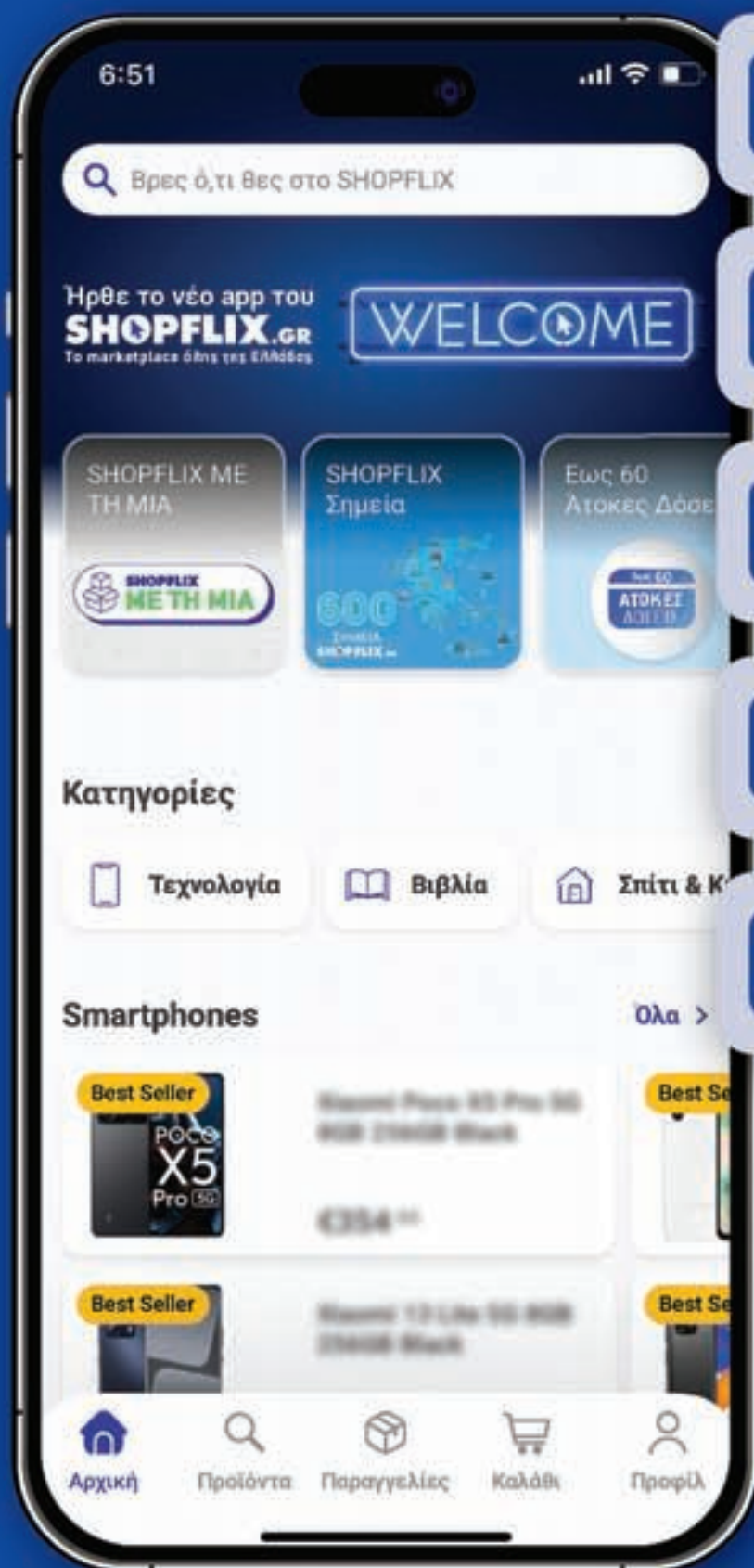
● Και η «Τουραντότ» του Πουτσίνι θα δώσει σειρά παραστάσεων στην Όπερα της Βασιλλης.

CHARLES DUPONT/OPERA NATIONAL DE PARIS

SHOPFLIX.GR

Ήρθε η νέα εφαρμογή

Σχεδιασμένη
για κάθε συσκευή

Με ακόμη
μεγαλύτερη ταχύτητα

Με ακόμη
πιο εύκολη πλοήγηση

Για αγορές
όπου & όποτε θες

Πάνω από 3,7 εκατομμύρια
προϊόντα

ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΩΡΑ
ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ SHOPFLIX

GET IT ON
App Store

DOWNLOAD ON THE
Google Play

Μεγα Σαββατοκύριακο

Όλη η επικαιρότητα
κάθε Σάββατο και Κυριακή πρωί
στο Mega Σαββατοκύριακο.

Παρουσιάζουν:
Ντίνος Σιωμόπουλος,
Στέλλα Γκαντώννα

Σάββατο & Κυριακή **05:00**
από τις **05:00**
05:00

MEGA

KAPOPOULOS FINEARTS

GALLERY ORLINSKI BY KAPOPOULOS FINE ARTS

OPENING SOON IN MYKONOS

The Orlinski Galleries are concept stores entirely dedicated to the work and universe of the artist Richard Orlinski in prestigious cities such as Paris, London, Miami, Courchevel 1850 and Saint-Tropez.

Mattheou Andronikou 48, Mykonos, 846 00

T: +30 22890 27 005

E: mykonos@kapopoulosfinearts.com

www.kapopoulosfinearts.com